

DANSKE
REVISORER

FSR*

Regnskabsvejledning
for klasse B- og
C-virksomheder

2016

REGNSKAB

* FSR - danske revisorer's
Regnskabstekniske Udvalg

INDHOLD

	Side
1. Indledning.....	2
2. Formelle forhold.....	6
3. Overordnede forhold	11
4. Ledelsespåtegning	17
5. Revisors erklæringer	18
6. Ledelsesberetning	20
7. Resultatopgørelsen	28
8. Indtægter.....	29
9. Omkostninger	34
10. Indkomstskat og andre skatter.....	35
11. Balancen	37
12. Immaterielle anlægsaktiver	39
13. Materielle anlægsaktiver	44
14. Leasing hos leasingtager	50
15. Investeringsejendomme.....	54
16. Finansielle aktiver	59
17. Varebeholdninger	65
18. Tilgodehavender.....	69
19. Igangværende arbejder for fremmed regning	71
20. Likvide beholdninger	78
21. Egenkapital.....	79
22. Hensatte forpligtelser	87
23. Udskudt skat.....	91
24. Gældsforpligtelser	95
25. Pengestrømsopgørelse	99
26. Noter.....	104
27. Anvendt regnskabspraksis, regnskabsmæssige skøn og fejl.	105
28. Eventualforpligtelser, pantsætninger mv.	110
29. Nærtstående parter.....	113
30. Aktiebaseret vederlæggelse.....	116
31. Særlige poster og ophørende aktiviteter.....	118
32. Kapitalisering af finansieringsomkostninger	120
33. Valutakursregulering	122
34. Afledte finansielle instrumenter og regnskabsmæssig sikring.....	127
35. Virksomhedssammenslutninger	132
36. Supplerende beretninger.....	138
37. Ikrafttræden og fremtidig ajourføring	139
Appendiks A: Definitioner	140
Appendiks B: Sammenhæng til årsregnskabslovens bestemmelser.....	160
Appendiks C: Notekrav, klasse B-virksomheder	168
Appendiks D: Notekrav, klasse C-virksomheder	180
Appendiks E: Årsregnskabslovens skemakrav	184
Appendiks F: Eksempel på årsrapport, klasse B	
Appendiks G: Eksempel på årsrapport, klasse C	

INDHOLD – DETALJERET

	Side
1. Indledning.....	2
1. Praktisk hjælpeværktøj for klasse B- og C-virksomheder	2
2. Eksempler på årsrapporter.....	2
3. Vejledningens anbefalinger til klasse C-virksomheder er i kursiv	2
4. Oversigt over væsentlige forskelle til ÅRL.....	3
2. Formelle forhold.....	6
1. Regnskabspligt	6
2. Ansvar for årsrapporten.....	8
3. Regnskabsår	8
4. Årsrapportens bestanddele og rækkefølge	9
5. Klassifikation og opstilling	10
6. Valuta og sprog	10
7. Tidsfrister	10
3. Overordnede forhold	11
1. Retvisende billede	11
2. Kvalitetskrav	11
3. Grundlæggende forudsætninger	11
1. Fortsat drift (going concern)	12
2. Periodisering.....	12
3. Reel kontinuitet	12
4. Væsentlighed.....	12
5. Bruttoværdier	13
6. Neutralitet.....	13
7. Konsistens	13
8. Indhold frem for formalia.....	13
9. Klarhed	13
10. Formel kontinuitet	14
4. Begivenheder efter balancedagen.....	14
5. Sammenligningstal og sammenlignelige oplysninger.....	15
6. Skift af regnskabsklasse	15
4. Ledelsespåtegning	17
5. Revisors erklæringer	18
6. Ledelsesberetning.....	20
1. Overordnede krav	20
2. Krav til ledelsesberetning i klasse B-virksomheder	20
1. Minimumskrav	20
2. Virksomhedens væsentligste aktiviteter.....	21
3. Væsentlige ændringer i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold.....	21
4. Usikkerhed ved indregn. og måling, herunder usikkerhed om going concern...	21
5. Usædvanlige forhold, der kan have påvirket indregning og måling	22
6. Andre væsentlige forhold	23
7. Egne kapitalandele	23
3. Krav til ledelsesberetning i klasse C-virksomheder	23
1. Minimumskrav	23

2.	Virksomhedens forventede udvikling, herunder særlige forudsætninger og usikre faktorer	24
3.	Virksomhedens videnressourcer	24
4.	Virksomhedens risikoprofil og risikostyring	24
5.	Virksomhedens påvirkning af det eksterne miljø	25
6.	Forsknings- og udviklingsaktiviteter i eller for virksomheden	25
7.	Filialer i udlandet	25
8.	Årets resultat sammenholdt med tidligere udmeldte forventninger	25
9.	5 års hoved- og nøgletal	25
10.	Koncern og modervirksomhed	26
4.	Yderligere krav til ledelsesberetning i store klasse C-virksomheder	27
5.	Eventuel omtale af supplerende beretninger	27
7.	Resultatopgørelsen	28
1.	Resultatopgørelsen generelt	28
2.	Resultatdisponering	28
8.	Indtægter.....	29
1.	Indregning og måling af indtægter	29
2.	Salg af varer	30
3.	Levering af tjenesteydelser.....	31
4.	Igangværende arbejder for fremmed regning.....	32
5.	Renter, licenser, royalties og udbytter.....	32
6.	Offentlige tilskud.....	33
9.	Omkostninger	34
10.	Indkomstskat og andre skatter.....	35
1.	Indkomstskat	35
2.	Andre skatter	35
3.	Indregning og måling	35
4.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	36
11.	Balancen	37
1.	Aktiver og passiver.....	37
2.	Skema for balancen	37
12.	Immaterielle anlægsaktiver	39
1.	Generelt	39
2.	Indregning og måling	40
3.	Afskrivninger og nedskrivninger	41
4.	Opskrivning.....	42
5.	Afhændelse.....	43
6.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	43
13.	Materielle anlægsaktiver	44
1.	Indregning og måling	44
2.	Afskrivningsgrundlag.....	46
3.	Afskrivninger og nedskrivninger	46
4.	Opskrivning.....	47
5.	Afhændelse.....	48
6.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	49

14.	Leasing hos leasingtager	50
1.	Klassifikation af leasingkontrakter.....	50
2.	Indregning og måling af finansielle leasingkontrakter hos leasingtager.....	51
3.	Sale-and-leaseback	52
4.	Præsentation og noteoplysninger – særlige krav.....	53
15.	Investeringsjendomme.....	54
1.	Generelt	54
2.	Investeringsjendomme	54
3.	Indregning og måling, investeringsejendomme	55
4.	Indregning og måling, finansielle forpligtelser vedr. investeringsejendomme.....	56
5.	Værdireguleringer	56
6.	Overførsler og afhændelse	57
7.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	57
16.	Finansielle aktiver	59
1.	Fælles bestemmelser	59
2.	Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder	60
3.	Fællesledede virksomheder/joint ventures og driftsfællesskaber/joint operations	61
4.	Associerede virksomheder og fællesledede virksomheder i koncernregnskabet... ..	61
5.	Andre værdipapirer og kapitalandele	62
6.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	63
17.	Varebeholdninger	65
1.	Indregning og måling	65
2.	Opgørelse af kostpris.....	65
3.	Metode for måling af kostpris	66
4.	Nedskrivning til nettorealiseringsværdi	67
5.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	67
18.	Tilgodehavender.....	69
1.	Tilgodehavender generelt.....	69
2.	Indregning og måling	69
3.	Nedskrivning til nettorealiseringsværdi	69
4.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	70
19.	Igangværende arbejder for fremmed regning.....	71
1.	Igangværende arbejder for fremmed regning generelt.....	71
2.	Definition af en entreprisekontrakt	72
3.	Sammenlægning og opsplitning af kontrakter	73
4.	Indtægter vedrørende kontrakter	73
5.	Omkostninger vedrørende kontrakter.....	74
6.	Indregning og måling af indtægter og omkostninger	75
7.	Tab vedrørende kontrakter	77
8.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	77
20.	Likvide beholdninger	78
21.	Egenkapital.....	79
1.	Egenkapital generelt.....	79
2.	Virksomhedskapital.....	79

3.	Overkurs ved emission	80
4.	Reserve for opskrivninger	80
5.	Andre reserver	81
6.	Overført overskud eller underskud	82
7.	Foreslået udbytte	83
8.	Præsentation og oplysninger – særlige krav	83
9.	Egne kapitalandele	84
10.	Tilskud i koncernforhold	85
22.	Hensatte forpligtelser	87
1.	Indregning	87
2.	Måling	88
3.	Omstruktureringer	89
4.	Tabsgivende aftaler	90
5.	Præsentation og oplysninger – særlige krav	90
23.	Udskudt skat	91
1.	Metode	91
2.	Midlertidige forskelle	91
3.	Skattepligtige midlertidige forskelle	91
4.	Fradragsberettigede midlertidige forskelle	92
5.	Indregning	92
6.	Måling	93
7.	Præsentation og oplysninger – særlige krav	93
24.	Gældsforpligtelser	95
1.	Omfang og anvendelse	95
2.	Indregning og måling	96
3.	Opgørelse af gældsforpligtelser	96
4.	Modregning af finansielle aktiver og finansielle forpligtelser	97
5.	Præsentation og oplysninger – særlige krav	97
25.	Pengestrømsopgørelse	99
1.	Pengestrømsopgørelsen generelt	99
2.	Præsentation af driftsaktivitet	99
3.	Præsentation af investeringsaktivitet	100
4.	Præsentation af finansieringsaktivitet	100
5.	Likvider i pengestrømsopgørelsen	101
6.	Præsentation i øvrigt	101
26.	Noter	104
27.	Anvendt regnskabspraksis, regnskabsmæssige skøn og fejl.	105
1.	Anvendt regnskabspraksis generelt	105
2.	Ændring i anvendt regnskabspraksis	106
3.	Ændring i regnskabsmæssige skøn	108
4.	Væsentlige fejl og uvæsentlige fejl	108
28.	Eventualforpligtelser, pantsætninger mv.	110
1.	Eventualforpligtelser	110
2.	Eventualaktiver	111
3.	Pantsætninger og sikkerhedsstillelser	111

4.	Leje- og leasingforpligtelser.....	112
5.	Aktiviteter, som ikke er indregnet i balancen	112
29.	Nærtstående parter.....	113
1.	Nærtstående parter generelt.....	113
2.	Definition af nærtstående parter	113
3.	Nærtstående parter med bestemmende indflydelse på virksomheden	113
4.	Transaktioner med nærtstående parter	114
5.	Andre oplysninger om nærtstående parter	114
30.	Aktiebaseret vederlæggelse.....	116
31.	Særlige poster og ophørende aktiviteter	118
1.	Særlige poster	118
2.	Ophørende aktiviteter	119
32.	Kapitalisering af finansieringsomkostninger	120
1.	Indregning og måling	120
2.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	121
33.	Valutakursregulering.....	122
1.	Valutakursregulering generelt	122
2.	Lån og udlån i fremmed valuta	122
3.	Omregning af en udenlandsk virksomheds regnskab.....	123
1.	Klassifikation af en udenlandsk enhed.....	123
2.	Omregning af regnskabet for en selvstændig udenlandsk enhed	123
3.	Omregning af regnskabet for en integreret udenlandsk enhed.....	124
4.	Ændring af klassifikationen af en udenlandsk enhed.....	124
4.	Særlige forhold vedrørende en udenlandsk virksomheds regnskab	125
1.	Omregning af goodwill ved erhvervelse af en selvstændig udenlandsk enhed	125
2.	Mellemværende med en selvstændig udenlandsk enhed.....	125
5.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	125
34.	Afledte finansielle instrumenter og regnskabsmæssig sikring.....	127
1.	Indregning og måling af afledte finansielle instrumenter	127
2.	Regnskabsmæssig sikring	127
3.	Betingelser for regnskabsmæssig sikring	128
4.	Særligt om regnskabsmæssig sikring af valutarisici	129
5.	Særligt om regnskabsmæssig sikring af renterisici	129
6.	Ophør med sikring.....	130
7.	Præsentation og oplysninger – særlige krav.....	130
35.	Virksomhedssammenslutninger	132
1.	Indledning.....	132
2.	Overtagelsesmetoden	132
1.	Generelt	132
2.	Identifikation af den overtagende part	133
3.	Fastlæggelse af overtagelsestidspunktet.....	133
4.	Opgørelse af kostprisen	134
5.	Identifikation af og måling af dagsværdien af identificerbare aktiver og forpligtelser	134
6.	Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill	136

3.	Sammenlægningsmetoden.....	136
4.	Andre forhold	136
5.	Oplysninger i årsrapporten	136
36.	Supplerende beretninger.....	138
37.	Ikrafttræden og fremtidig ajourføring	139
Appendiks		
A	Definitioner	140
B	Sammenhæng til årsregnskabslovens bestemmelser	160
C	Notekrav, klasse B-virksomheder	168
D	Notekrav, klasse C-virksomheder	180
E	Årsregnskabslovens skemakrav	184
F	Eksempel på årsrapport, klasse B	
G	Eksempel på årsrapport, klasse C	

Forord

Denne ”Regnskabsvejledning for klasse B- og C-virksomheder” er udarbejdet af FSR – danske revisorer ved foreningens Regnskabstekniske Udvalg (REGU). Regnskabsvejledningen er ajourført for klasse B- og C-virksomheder i overensstemmelse med de nye regler i årsregnskabsloven, der blev vedtaget af Folketinget den 21. maj 2015.

De nye regler skal anvendes for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2016 eller senere, men reglerne kan allerede anvendes for regnskabsår, der slutter den 31. december 2015 eller senere.

Under lovgivningsarbejdet udgav Erhvervsstyrelsen rapporten ”Brugen af årsrapporter for mindre virksomheder, DAMVAD for Erhvervsstyrelsen, juni 2014”. Det er her dokumenteret, at årsrapporten for mindre virksomheder ses som den mest betydningsfulde kilde til information i forbindelse med vurdering af en virksomhed. Det gælder på tværs af analytikere, banker, kreditinstitutioner, kunder, leverandører, private og professionelle investorer. Bl.a. på den baggrund besluttede Folketinget, at alle danske selskabers årsrapporter skulle være gratis og lettilgængelige på virk.dk fra 2015. Dette har resulteret i en femdobling af downloads af årsrapporter.

Regnskabsvejledningen med tilhørende årsrapporteksempler er FSR – danske revisorerers bud på, hvordan informative og retvisende årsrapporter kan udarbejdes til gavn for både virksomheden og dens centrale samarbejdspartnere.

Vejledningen har været sendt til høring hos en bred kreds af organisationer, herunder medlemmer af Regnskabsrådet, samt medlemmer af FSR – danske revisorer.

Marts 2016

FSR – danske revisorer
Regnskabsteknisk Udvalg

1. Indledning

1.1. Praktisk hjælpeværktøj for klasse B- og C-virksomheder

1.1.1. Regnskabsvejledningen for klasse B- og C-virksomheder er et hjælpeværktøj, der kan anvendes af virksomheder og revisorer, der ønsker at udarbejde informative årsrapporter. Regnskabsvejledningen beskriver de mest almindelige regnskabsmæssige forhold og indeholder anbefalinger til valg af regnskabspraksis og noteoplysninger. Fokus er på regnskabsbrugernes behov for information.

1.1.2. Regnskabsvejledningens appendiks A-G, herunder årsrapportmodellerne, er en integreret del af vejledningen.

1.1.3. Vejledningen kan som udgangspunkt ikke anvendes af virksomheder, der aflægger årsrapport efter andet regelgrundlag end årsregnskabslovens regnskabsklasse B og C, men vil på konkrete områder kunne inspirere disse virksomheder.

1.1.4. Årsregnskabsloven har traditionelt klassificeret aktiver i anlægsaktiver og omsætningsaktiver. Fremover er det endvidere muligt at klassificere aktiver i langfristede aktiver og kortfristede aktiver på tilsvarende måde som i de internationale regnskabsstandarder IFRS. Regnskabsvejledningen anvender den traditionelle klassifikation i både tekstafsnit og i årsrapportmodellerne. Dette er imidlertid ikke udtryk for, at regnskabsvejledningen anbefaler den ene klassifikation frem for den anden.

1.2. Eksempler på årsrapporter

1.2.1. Regnskabsvejledningen indeholder et eksempel på en årsrapport for henholdsvis en klasse B-virksomhed og en klasse C-virksomhed, udarbejdet efter vejledningens anbefalinger. Eksemplerne illustrerer konkrete formuleringer af anvendt regnskabspraksis og noter. Eksemplerne indeholder endvidere kommentarer og henvisninger til §§ i ÅRL.

1.2.2. Virksomheder, der blot ønsker at følge lovens minimumskrav, kan i årsrapporteksemplerne se, hvor vejledningen går videre end ÅRL. I årsrapporteksemplerne er vejledningens videregående krav markeret med **grå skygge**.

1.2.3. Eksempelvis anbefaler regnskabsvejledningen en anlægsnote for både klasse B- og C-virksomheder. Årsregnskabsloven kræver kun anlægsnote for klasse C-virksomheder. I årsrapportmodellen for klasse B-virksomheder er anlægnotens derfor markeret med **grå skygge**.

1.3. Vejledningens anbefalinger til klasse C-virksomheder er i kursiv

1.3.1. De af vejledningens anbefalinger, der kun retter sig mod klasse C-virksomheder, er skrevet med *kursiv*. Klasse B-virksomheder kan således se bort fra den kursiverede tekst.

Eksempelvis er anbefalingen om at indregne udviklingsomkostninger i balancen skrevet med *kursiv*, da denne anbefaling kun retter sig mod klasse C-virksomheder. Anbefalingen om at vise en anlægsnote er derimod ikke skrevet med kursiv, da anbefalingen retter sig mod både klasse B-virksomheder og klasse C-virksomheder.

1.4. Oversigt over væsentlige forskelle til ÅRL

1.4.1. Regnskabsvejledningen indeholder anbefalinger, der går videre end minimumskravene i ÅRL. Hensigten er at inspirere virksomhederne til at udarbejde årsrapporter med et højt informations- og kvalitetsniveau. De fleste lempelser i ÅRL, som er gennemført over de sidste femten år vedrørende indregning, måling, præsentation og noteoplysninger, er således fravalgt i denne vejledning, da lovændringerne især er gennemført i lyset af et ønske om at reducere de administrative byrder. Fx omtaler regnskabsvejledningen ikke de særlige regler, som mikrovirksomheder i regnskabsklasse B kan anvende.

1.4.2. Nedenstående oversigt viser regnskabsvejledningens anbefalinger og ÅRL's krav på væsentlige områder. Oprensningen er ikke udtømmende.

	Vejledningens anbefalinger	Årsregnskabslovens krav
Ledelsespåtegning	Der er en ledelsespåtegning.	Efter ÅRL kan ledelsespåtegning undlades, hvis der kun er et enkelt medlem i ledelsen
Ledelsesberetning	Der er en ledelsesberetning.	Efter ÅRL skal der som udgangspunkt være en ledelsesberetning, men visse forhold kan i stedet oplyses i noterne i regnskabsklasse B.
Nettoomsætning	Nettoomsætningen præsenteres i resultatopgørelsen.	Efter ÅRL kan virksomheder i regnskabsklasse B og C-mellem sammendrage nettoomsætning med en række øvrige poster og i stedet indlede resultatopgørelsen med "Bruttofortjeneste" eller "Bruttotab".
Værdiregulering	Værdiregulering af investeringsejendomme præsenteres som en særskilt post i resultatopgørelsen.	ÅRL indeholder ikke specifikt krav om præsentation som særskilt post i resultatopgørelsen.
Udviklingsomkostninger	Virksomheder i regnskabsklasse B omkostningsfører udviklingsomkostninger i resultatopgørelsen. Virksomheder i regnskabsklasse C indregner udviklingsomkostninger i balancen, hvis visse betingelser er opfyldt.	Efter ÅRL kan virksomheder i regnskabsklasse B vælge at indregne udviklingsprojekter og heraf følgende immaterielle rettigheder som aktiver i balancen. Efter ÅRL kan virksomheder i regnskabsklasse C-mellem undlade at indregne udviklingsprojekter og heraf følgende immaterielle rettigheder som aktiver i balancen.

Materielle anlægsaktiver	Virksomheder i regnskabsklasse C indregner IPO i egenfremstillede materielle anlægsaktiver.	ÅRL kræver ikke indregning af IPO i egenfremstillede anlægsaktiver.
Finansielle leasingaftaler	Virksomheder indregner finansielle leasingaftaler som henholdsvis aktiver og forpligtelser i balancen.	Efter ÅRL kan virksomheder i regnskabsklasse B som leasingtager undlade at indregne finansielle leasingaftaler i balancen og i stedet behandle dem på samme måde som operationelle leasingaftaler.
Dattervirksomhed og associeret virksomhed	Virksomheder anvender den indre værdis metode ved indregning og måling af kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder. Metoden er særligt relevant, hvis der ikke udarbejdes koncernregnskab, og hvor: <ul style="list-style-type: none"> • En dattervirksomhed eller en associeret virksomhed er betydelig, og • Der er betydelig koncernintern handel. 	Efter ÅRL kan virksomheder vælge mellem forskellige metoder: Kostpris, indre værdis metode og omvurderet værdi (dagsværdi over egenkapitalen).
Igangværende arbejder for fremmed regning	Igangværende arbejder for fremmed regning måles til salgsværdi efter produktionsmetoden.	Efter ÅRL kan virksomheder i regnskabsklasse B undlade at måle igangværende arbejder for fremmed regning til salgsværdi og i stedet måle dem til kostpris.
Kort og lang gæld	Kort- og langfristet gæld præsenteres opdelt i balancen.	Efter ÅRL kan oplysning om kort- og langfristet gæld gives i noterne.
Hensatte forpligtelser	Hensatte forpligtelser - bortset fra udskudt skat - måles til diskonteret værdi (kapitalværdi).	Efter ÅRL kan hensatte forpligtelser måles uden diskontering.
Egenkapitalopgørelse	En egenkapitalopgørelse med specifikation af alle egenkapitalbevægelser præsenteres som en særskilt regnskabsopstilling.	Efter ÅRL er der ikke krav om en egenkapitalopgørelse i regnskabsklasse B.
Pengestrømsopgørelse	Der indgår en pengestrømsopgørelse i årsrapporter for klasse B.	ÅRL kræver ikke en pengestrømsopgørelse i regnskabsklasse B.
Anlægsnote	Der er en anlægsnote for hver post under anlægsaktiver.	ÅRL kræver ikke en anlægsnote i regnskabsklasse B.

Ledelsesvederlag	Der oplyses om ledelsesvederlag.	ÅRL kræver ikke, at virksomheder i regnskabsklasse B oplyser om ledelsesvederlag.
Nærtstående parter	Der oplyses om nærtstående parter med bestemmende indflydelse samt om transaktioner med nærtstående parter, uanset om transaktionerne er gennemført på normale markedsvilkår.	ÅRL kræver ikke, at virksomheder i regnskabsklasse B oplyser om nærtstående parter, der har bestemmende indflydelse, og ej heller om transaktioner med nærtstående parter. I regnskabsklasse C er der krav om at oplyse om nærtstående parter og transaktioner med disse. Oplysningen kan begrænses til transaktioner, der ikke er gennemført på normale markedsvilkår.
Sammenlignelige oplysninger	Der er sammenlignelige oplysninger i noter, hvor det er relevant.	ÅRL kræver kun sammenlignelige noter på få, udvalgte områder.
Ændring af regnskabsklasse	Anvendt regnskabspraksis rettes med tilbagevirkende kraft ved ændring af regnskabsklasse.	ÅRL kræver ikke, at der rettes med tilbagevirkende kraft på alle poster ved overgang til højere regnskabsklasse.
Mikrovirksomheder	De særlige undtagelser for mikrovirksomheder anbefales ikke og behandles ikke i vejledningen.	Efter ÅRL kan visse mikrovirksomheder undlade at beskrive anvendt regnskabspraksis og enkelte noter.
Dattervirksomheder	De særlige undtagelser for mellemstore dattervirksomheder anbefales ikke og behandles ikke i vejledningen.	Efter ÅRL kan en mellemstor dattervirksomhed aflægge årsrapport efter regnskabsklasse B, hvis dattervirksomheden indgår i et overliggende koncernregnskab og moder indestår for dattervirksomhedens forpligtelser.

1.4.3. Udtømmende oversigter over vejledningens anbefalede noter fremgår af appendiks C og D.

2. Formelle forhold

2.1. Regnskabspligt

2.1.1. Denne regnskabsvejledning anvender samme afgrænsning som årsregnskabslovens definitioner af regnskabsklasse B, C-mellem og C-store virksomheder. Virksomhedens indplacering i en regnskabsklasse afhænger blandt andet af virksomhedens størrelse målt på balancesum, nettoomsætning og antal ansatte.

I nogle situationer skal virksomheden til brug for fastlæggelsen af regnskabsklassen opgøre nettoomsætningen inklusive finansielle indtægter og indtægter ved investeringsvirksomhed. Det gælder i de tilfælde, hvor virksomhedens finansielle indtægter og indtægter ved investeringsvirksomhed beløbsmæssigt mindst svarer til virksomhedens nettoomsætning. Denne opgørelse ændrer ikke ved virksomhedens klassifikation af finansielle indtægter eller indtægter fra investeringsvirksomhed i resultatopgørelsen.

Finansielle indtægter omfatter fx renteindtægter, modtagne udbytter og indregnede resultatandele fra kapitalandele. Indtægter fra investeringsvirksomhed omfatter fx positive værdireguleringer omfattet af § 38, stk. 1, vedrørende investeringsejendomme samt realiserede gevinster ved salg af investerings-ejendomme. Virksomheden må ikke modregne finansielle omkostninger eller negative værdireguleringer i de finansielle indtægter og indtægter fra investeringsvirksomhed.

Det er alene i den situation, hvor virksomhedens finansielle indtægter og indtægter fra investeringsvirksomhed overstiger virksomhedens nettoomsætning, at disse indtægter skal tillægges ved opgørelse af størrelsesgrænsen for nettoomsætning til brug for fastlæggelsen af regnskabsklassen.

2.1.2. Regnskabspligten for regnskabsklasse B- og C-virksomheder omfatter sædvanligvis:

- Aktieselskaber.
- Anpartsselskaber.
- Partnerselskaber (kommanditaktieselskaber).
- Interessentskaber, hvori alle interessenter er kapitalselskaber.
- Kommanditselskaber, hvori alle komplementarer er kapitalselskaber.
- Erhvervsdrivende fonde.
- Virksomheder med begrænset ansvar (typisk foreninger og andelsselskaber) omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, medmindre disse er omfattet af regnskabsklasse A. En virksomhed i denne kategori har dog kun pligt til at aflægge årsrapport, hvis virksomheden i 2 på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet overstiger 2 af følgende størrelsesgrænser:
  - a) Balancesum 7 mio. kr.
  - b) Nettoomsætning 14 mio. kr.
  - c) Antal heltidsbeskæftigede 10 ansatte.

2.1.3. Virksomheder er omfattet af regnskabsklasse B, hvis virksomheden i 2 på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overstiger 2 af følgende størrelsesgrænser:

- a) Balancesum 44 mio. kr.
- b) Nettoomsætning 89 mio. kr.

c) Antal heltidsbeskæftigede 50 ansatte.

2.1.4. Virksomheder er omfattet af regnskabsklasse C, hvis virksomheden i 2 på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet overstiger 2 af de 3 ovennævnte størrelsesgrænser.

En nystiftet virksomhed anses for omfattet af regnskabsklasse C, hvis den i første regnskabsperiode overstiger 2 af de i 2.1.3. nævnte størrelsesgrænser.

Mellemstore og store virksomheder i regnskabsklasse C er underlagt yderligere krav i forhold til reglerne i regnskabsklasse B. Mellemstore virksomheder har mulighed for visse fravalg ifølge årsregnskabsloven i forhold til store virksomheder. Mellemstore virksomheder defineres ved, at virksomheden i 2 på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overstiger 2 af følgende størrelsesgrænser:

- a) Balancesum 156 mio. kr.
- b) Nettoomsætning 313 mio. kr.
- c) Antal heltidsbeskæftigede 250 ansatte.

Store virksomheder er herefter virksomheder, der overstiger 2 af de 3 nævnte størrelsesgrænser i 2 på hinanden følgende regnskabsår.

Ved overgang fra regnskabsklasse B til regnskabsklasse C skal ændring af anvendt praksis som hovedregel foretages med tilbagevirkende kraft. Tilsvarende gælder ved overgang fra C-mellem til C-stor. Se nærmere i afsnit 3.6.

2.1.5. En modervirksomhed i regnskabsklasse B kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis koncernvirksomhederne ikke tilsammen overskrider 2 af størrelsesgrænserne for regnskabsklasse B i 2 på hinanden følgende år. Hvis en modervirksomhed i regnskabsklasse B frivilligt vælger at medtage et koncernregnskab i årsrapporten, kan koncernregnskabet udarbejdes efter regnskabskravene for klasse B-virksomheder. Nyetablerede selskaber, der i første år overskrider størrelsesgrænserne for regnskabsklasse B, skal aflægge koncernregnskab efter regnskabsklasse C, selvom størrelserne ikke er overskredet i 2 på hinanden følgende år. Beregning af størrelsesgrænserne er en sammenlægning af henholdsvis alle koncernselskabernes omsætning, balancesum og antal ansatte.

Ved opgørelse af størrelsesgrænserne ved fastlæggelse af, om virksomheden er en lille koncern, skal koncerninterne transaktioner behandles efter en af følgende metoder:

1. Der foretages eliminering af koncerninterne transaktioner og udligning af kapitalandele.
2. Der foretages hverken eliminering af koncerninterne transaktioner eller udligning af kapitalandele. Til gengæld forhøjes størrelsesgrænsen for nettoomsætning og balancesum med 20% til henholdsvis 106,8 mio. kr. og 52,8 mio. kr.

Virksomheden skal fra år til år anvende samme metode til opgørelse af, om koncernen overholder grænserne for små koncerner.

2.1.6. Hvis en virksomhed i regnskabsklasse B er modervirksomhed for en koncern, der størrelsesmæssigt tilhører regnskabsklasse C, skal modervirksomhedens årsrapport udarbejdes efter årsregnskabslovens bestemmelser for regnskabsklasse C-mellem. Et koncernregnskab for en sådan koncern

udarbejdes også efter årsregnskabslovens bestemmelser for klasse C-virksomheder og de særlige regler for koncerner.

2.1.7. Offentliggørelse af koncernregnskab kan undlades, hvis der for en højereliggende koncern udarbejdes koncernregnskab, der er revideret og indeholder en konsolideret ledelsesberetning efter kravene i EU's direktiv 2013/34/EU. Det er samtidig en betingelse, at minoritetsaktionærer, der ejer mindst 10% af virksomhedskapitalen, ikke har krævet udarbejdelse af et koncernregnskab. I selskaber, hvor minoritetsaktionærer ejer mindre end 10%, er det en betingelse, at minoritetsaktionærerne over for den øverste ledelse har godkendt, at virksomheden ikke aflægger koncernregnskab. Endvidere kan koncernregnskabsudarbejdelsen undlades, hvis det højereliggende moderselskab aflægger et revideret koncernregnskab, der indeholder en konsolideret ledelsesberetning efter regler, der er ligeværdige med reglerne i EU's direktiv 2013/34/EU, som eksempelvis IFRS, og minoritetsaktionærer ikke har krævet aflæggelse af koncernregnskab. Tillige accepteres koncernregnskaber, som er aflagt efter de lokale regler i USA, Japan, Canada, Kina og Sydkorea.

2.1.8. Hvis en modervirksomhed undlader at offentliggøre koncernregnskabet med begrundelse i undtagelserne i afsnit 2.1.7., skal modervirksomhedens regnskab og underliggende datterselskaber indgå i koncernregnskabet ved fuld konsolidering. Endvidere skal virksomheden oplyse om anvendelse af undtagelsesreglerne samt oplyse navn, hjemsted og eventuelt CVR-nummer for den højere modervirksomhed, der udarbejder koncernregnskab. Virksomheden skal indberette det reviderede koncernregnskab og den konsoliderede ledelsesberetning for den højereliggende modervirksomhed samtidig med egen årsrapport.

2.2. Ansvar for årsrapporten

2.2.1. De ledelsesorganer, der efter den for virksomheden gældende lovgivning, vedtægter, aftale eller sædvane har den øverste henholdsvis den daglige ledelse, skal aflægge årsrapport for virksomheden. Hvis der ikke er et særskilt ledelsesorgan, anses de personligt ansvarlige ejere i fællesskab for at udgøre det ansvarlige ledelsesorgan.

2.2.2. Hvert enkelt medlem af de pågældende ledelsesorganer har ansvar for, at årsrapporten udarbejdes i overensstemmelse med lovgivningen og eventuelle yderligere krav til årsrapporter i vedtægter eller aftaler. Ligeledes har hvert enkelt medlem ansvar for, at årsregnskabet, hvis revision er krævet, kan revideres og godkendes i tide. Hvert enkelt medlem af det øverste ledelsesorgan har ansvar for, at årsrapporten indsendes til Erhvervsstyrelsen inden for de i loven fastsatte frister.

2.2.3. Det er virksomhedens ledelse på det tidspunkt, hvor årsrapporten aflægges, der skal underskrive ledelsespåtegningen, og som derved har ansvaret for årsrapporten.

2.3. Regnskabsår

2.3.1. Virksomhedens regnskabsår skal omfatte 12 måneder, der altid skal begynde og slutte på en bestemt dato i året. Det efterfølgende regnskabsår begynder dagen efter foregående regnskabsårs balancedato. Koncernregnskabet skal have samme balancedag som moderselskabets årsregnskab.

2.3.2. Virksomhedens første regnskabsperiode kan omfatte et kortere eller længere tidsrum end 12 måneder, dog højst 18 måneder.

2.3.3. Hvis virksomheden senere ændrer regnskabsår, må omlægningsperioden ikke overstige 12 måneder. Omlægningsperioden kan dog omfatte op til 18 måneder, hvis det er nødvendigt at ændre regnskabsår for at opnå samme regnskabsår i flere virksomheder i tilfælde af:

1. Etablering af koncernforhold
2. Etablering af deltagelse i fælles ledelse over en anden virksomhed eller
3. Fusion.

2.3.4. Det er samtidig en betingelse, at etablering af koncernforhold, fælles ledelse eller fusion har fundet sted inden for omlægningsperioden.

2.4. Årsrapportens bestanddele og rækkefølge

2.4.1. En årsrapport er det dokument, som indeholder ledelsespåtegning, eventuelt revisionspåtegning/revisors erklæring, årsregnskab, ledelsesberetning samt eventuelle supplerende beretninger. Hvis virksomheden er en modervirksomhed, skal årsrapporten tillige indeholde et koncernregnskab for de konsoliderede virksomheders aktiver, passiver, resultat og pengestrømme, medmindre virksomheden kan anvende en af lovens undtagelsesregler.

2.4.2. Regnskabsvejledningen anbefaler, at årsrapporten som minimum indeholder følgende:

1. Ledelsespåtegning
2. Eventuel revisionspåtegning eller revisors erklæring
3. Ledelsesberetning
4. Resultatopgørelse
5. Balance
6. Egenkapitalopgørelse
7. Pengestrømsopgørelse
8. Eventuelt koncernregnskab med tilhørende bestanddele
9. Redegørelse for anvendt regnskabspraksis (kan også placeres før regnskabsopstillingerne)
10. Noter.

Et årsregnskab består af ovennævnte punkter 4 – 10.

Efter årsregnskabsloven er hverken egenkapitalopgørelsen eller pengestrømsopgørelsen obligatorisk for virksomheder i regnskabsklasse B.

2.4.3. Et revideret årsregnskab for en virksomhed i regnskabsklasse B og C må ikke indeholde ikke-reviderede oplysninger. Det samme gælder for et revideret koncernregnskab. Ikke-reviderede oplysninger kan eksempelvis indgå i ledelsesberetningen.

2.4.4. Supplerende beretninger, der indarbejdes i årsrapporten, skal placeres særskilt i denne efter de lovpligtige bestanddele. Supplerende beretninger kan være miljørapporter, videnregnskaber eller lignende. Bortset fra generelle bemærkninger i afsnit 36 er supplerende beretninger ikke behandlet i denne regnskabsvejledning.

2.5. Klassifikation og opstilling

2.5.1. Virksomhedens balance og resultatopgørelse skal opstilles i skematisk form i overensstemmelse med årsregnskabslovens skemabestemmelser. Disse skemakrav indgår som appendiks E i denne vejledning.

2.5.2. Posterne skal anføres særskilt og i den rækkefølge, som er angivet i skemaerne. Poster, der er betegnet med arabertal (1, 2, 3 osv.), kan underopdeles. Nye arabertalsposter kan tilføjes, hvis deres indhold ikke er dækket af en eksisterende post. Arabertalsposterne kan sammendrages, hvis sammendragningen fremmer overskueligheden. I så fald skal arabertalsposterne i stedet vises i noterne. Opstilling og benævnelse af arabertalsposter skal tilpasses, når virksomhedens særlige karakter gør det påkrævet. Romertalsposter må ikke sammendrages.

2.5.3. Appendiks F viser et eksempel på årsrapport, hvori der er valgt en af flere mulige præsentationer af årsrapportens indhold for klasse B-virksomheder. Appendiks G viser et eksempel på en årsrapport for klasse C-virksomhed inkl. koncernregnskab.

2.6. Valuta og sprog

2.6.1. Indregning, måling og oplysninger skal foretages i danske kroner eller i euro. Virksomheden kan vælge i årsrapporten at anføre beløb i en anden fremmed valuta, der er relevant for virksomheden. Valutakursen pr. balancedagen og pr. foregående regnskabsårs balancedag skal i så fald oplyses i anvendt regnskabspraksis.

2.6.2. Årsrapporter, der skal indberettes til Erhvervsstyrelsen, skal være affattet på dansk eller engelsk. Styrelsen har dog bemyndigelse til at tillade, at årsrapporter udfærdiges på andre sprog, men Erhvervsstyrelsen har endnu ikke anvendt denne bemyndigelse. Dog tillades, at årsrapporten udarbejdes på 2 sprog, hvoraf det ene er dansk.

2.7. Tidsfrister

2.7.1. Virksomheder skal uden ugrundet ophold efter generalforsamlingen indberette den godkendte årsrapport til Erhvervsstyrelsen. Årsrapporten skal være modtaget senest 5 måneder efter regnskabsårets afslutning. Kan virksomheden undlade at udarbejde koncernregnskab, jf. årsregnskabsloven § 112, skal koncernregnskabet for den højereliggende koncern indberettes samtidig med virksomhedens egen årsrapport.

2.7.2. Virksomheder under rekonstruktion skal først indberette årsrapporten, så den er modtaget senest en måned efter rekonstruktionens ophør. Virksomheder under konkurs skal ikke indsende årsrapport.

2.7.3. Ifølge indsendelsesbekendtgørelsen skal virksomheder i regnskabsklasse B og C indberette årsrapporten digitalt. I en overgangsperiode er der mulighed for forenklet digital indberetning, idet ledelsespåtegning, ledelsesberetning og noteoplysninger mv. vil kunne indberettes samlet ("clob-opmærkning") på noteniveau.

2.7.4. Har Erhvervsstyrelsen bekendtgjort, at en årsrapport er offentligt tilgængelig, kan denne ikke omgøres ved en ny årsrapport, medmindre styrelsen tillader dette.

3. Overordnede forhold

3.1. Retvisende billede

3.1.1. Den overordnede generalklausul ”et retvisende billede” omfatter det samlede årsregnskabs og koncernregnskabs bestanddele (anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, eventuel egenkapitalopgørelse, noter og eventuel pengestrømsopgørelse). Ledelsesberetningen skal opfylde generalklausulen ”en retvisende redegørelse” for de forhold, som beretningen skal indeholde. Eventuelle supplerende beretninger skal ligeledes give en retvisende redegørelse inden for rammerne af almindeligt anerkendte retningslinjer for sådanne beretninger.

3.1.2. For at sikre et godt grundlag for at udfylde generalklausulerne om henholdsvis et retvisende billede og en retvisende redegørelse er der i årsregnskabsloven en overordnet begrebsramme, hvori årsrapportens formål, grundlæggende begreber og sammenhænge beskrives og systematiseres.

3.1.3. Årsregnskabsloven kræver generelt, at virksomheden skal give yderligere oplysninger, hvis lovens regler ikke er tilstrækkelige til at give et retvisende billede. Hvis det i helt særlige tilfælde ikke er tilstrækkeligt med yderligere oplysninger, skal lovens detailbestemmelser fraviges.

3.2. Kvalitetskrav

3.2.1. En forudsætning for, at årsregnskabet og koncernregnskabet giver et retvisende billede, og at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse, er, at årsrapporten indeholder oplysninger om de forhold, der er relevante for regnskabsbrugerne, og at oplysningerne er pålidelige.

3.2.2. For at en information er relevant, skal den kunne bibringe regnskabsbrugeren en viden, som denne påvirkes af i en beslutningssituation.

3.2.3. Pålidelighed omfatter verificerbarhed og troværdighed. Kravet om verificerbarhed indebærer, at oplysninger i rimeligt omfang kan efterprøves. Kravet om troværdighed indebærer, at informationerne afspejler virkeligheden så rigtigt som muligt og indeholder det, de foregiver at indeholde.

3.3. Grundlæggende forudsætninger

Ovennævnte kvalitetskrav er rammebestemmelser på et højt niveau, som suppleres med nedenstående grundlæggende forudsætninger (regnskabsprincipper):

1. Fortsat drift (going concern)
2. Periodisering
3. Reel kontinuitet
4. Væsentlighed
5. Bruttoværdier
6. Neutralitet
7. Konsistens
8. Indhold frem for formalia
9. Klarhed
10. Formel kontinuitet.

3.3.1. Fortsat drift (going concern)

Ved udarbejdelsen af årsrapporten skal ledelsen foretage en bedømmelse af virksomhedens evne til at fortsætte driften. Årsrapporten skal udarbejdes på going concern-basis, medmindre ledelsen har til hensigt at lade virksomheden træde i likvidation eller bringe virksomhedens aktiviteter til ophør eller ikke har noget realistisk alternativ hertil. I så fald skal der gives oplysning om, på hvilket andet grundlag årsrapporten er udarbejdet, hvilket typisk vil være til realisationsværdier. Ved vurdering af, om regnskabsaflæggelsen kan ske på going concern-basis, tages der hensyn til alle givne oplysninger i en periode, der i det mindste løber frem til næste balancedato. Hvis en virksomhed hidtil har haft en lønsom drift og let adgang til likvide midler, kan det almindeligvis uden videre analyser antages, at forudsætningen om going concern er til stede. I andre tilfælde må ledelsen bedømme en lang række faktorer vedrørende nuværende og forventet lønsomhed, evne til at opfylde forpligtelser og opnåelse af alternative finansieringskilder, før det kan afgøres, om forudsætningen om going concern er til stede.

3.3.2. Periodisering

Virksomheden skal udarbejde årsrapporten på grundlag af periodiseringsprincippet. Dette gælder dog ikke pengestrømsopgørelsen, hvor ind- og udbetalinger skal indregnes på betalingstidspunktet. I henhold til periodiseringsprincippet indregnes transaktioner og andre begivenheder i årsregnskabet i det regnskabsår, hvori de finder sted, uanset tidspunktet for betaling. Indtægter indregnes, når virksomheden har udført sin indtægtsskabende aktivitet, mens de tilhørende udgifter periodiseres som omkostninger i takt med, at aktiviteten finder sted. Dette princip tillader dog ikke indregning af poster i balancen, som ikke opfylder definitionen på aktiver og forpligtelser.

3.3.3. Reel kontinuitet

Regnskabsår, eventuel konsolideringsmetode, indregningsmetoder, målegrundlag og den anvendte monetære enhed samt klassifikation og præsentation af regnskabsposter i årsregnskabet skal være ens fra et regnskabsår til det næste, medmindre:

- a) Virksomhedens aktiviteter er væsentligt ændret, eller ledelsen har konkluderet, at en ændret præsentation eller klassifikation bedre vil give et retvisende billede af virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling og resultatet, eller
- b) En ændret opstillingsform er påkrævet på baggrund af dansk regnskabslovgivning, herunder nye regler ved overgang til ny regnskabsklasse.

Ved ændring af årsrapportens præsentation tilpasses sammenlignende oplysninger.

Reel kontinuitet betyder fx, at virksomhedens tilvalg af opskrivning af materielle anlægsaktiver skal fortsættes fremover, ligesom virksomhedens valg af regnskabsskemaer ikke uden videre må ændres.

3.3.4. Væsentlighed

Alle væsentlige regnskabsposter skal præsenteres særskilt i årsregnskabet. Beløb vedrørende uvæsentlige poster kan sammendrages med poster af samme art eller funktion.

Årsregnskabet udarbejdes på grundlag af en række transaktioner og øvrige begivenheder, som sammendrages i regnskabsposter i resultatopgørelsen, balancen, egenkapitalopgørelsen, pengestrømsopgørelsen eller i noterne. Hvis en regnskabspost ikke i sig selv er væsentlig, sammendrages den med andre poster af ensartet karakter.

I denne sammenhæng er en oplysning væsentlig, hvis oplysningen kan få indflydelse på regnskabsbrugerens økonomiske beslutninger truffet på grundlag af årsregnskabet, hvis oplysningen kommer til regnskabsbrugerens kendskab. Væsentlighed afhænger af størrelsen og arten af posten vurderet ud fra de specifikke forhold. Afgørelsen af, om en post eller sammendragne poster er væsentlige, træffes ud fra en samlet vurdering af postens art og størrelse. Afhængigt af forholdene kan enten arten eller størrelsen af posten være afgørende.

Den grundlæggende forudsætning om væsentlighed indebærer, at oplysningsbestemmelserne i regnskabsvejledningen ikke nødvendigvis skal overholdes, hvis de krævede oplysninger er uvæsentlige i forhold til årsregnskabet's formål.

3.3.5. Bruttoværdier

Aktiver og forpligtelser må ikke modregnes, medmindre årsregnskabslovens detailbestemmelser kræver eller tillader modregning. Et aktiv kan således ikke måles for højt med den begrundelse, at et andet aktiv er målt for lavt.

Indtægter og omkostninger må ikke modregnes, medmindre årsregnskabslovens detailbestemmelser kræver eller tillader modregning, eller medmindre ensartede gevinster/tab og de hermed forbundne omkostninger er uvæsentlige. Resultatet af visse transaktioner præsenteres sædvanligvis ved at modregne indtægter i forbundne omkostninger i forbindelse med den samme transaktion, hvis denne oplysning afspejler indholdet af transaktionen eller begivenheden. Eksempelvis præsenteres gevinst og tab på salg af anlægsaktiver ved at fratække aktivets regnskabsmæssige værdi og forbundne salgsomkostninger i salgsprovenuet. Valutakursændringer kan ofte indregnes netto i resultatopgørelsen, selvom de indregnes brutto på de enkelte balanceposter. Tilsvarende vil normalt gælde gevinst og tab på afledte finansielle instrumenter.

3.3.6. Neutralitet

Neutralitetskravet betyder, at enhver værdiændring skal vises uanset indvirkning på egenkapital og resultatopgørelse. Neutralitetskravet betyder således, at praksis og skøn ikke må afhænge af særlige ønsker til resultat eller egenkapital. Af- og nedskrivninger må eksempelvis ikke gøres afhængige af årets resultat, ligesom indregning af omkostninger ikke må udskydes til et senere tidspunkt, hvor indtjeningen er bedre.

3.3.7. Konsistens

Regnskabsposter skal indregnes konsistent, dvs. at der skal anvendes samme indregningsmetoder og målegrundlag inden for samme kategori af regnskabsposter. Hvis virksomheden fx vælger at opskrive fast ejendom, skal alle de faste ejendomme inden for samme kategori opskrives.

3.3.8. Indhold frem for formalia

Der skal tages hensyn til forholdenes realitet frem for formaliteter uden reelt indhold. Finansielt leasede aktiver skal efter denne vejledning således indregnes i balancen, idet realiteten er, at virksomheden har den økonomiske råderet over aktivet, selvom der formelt set ikke er tale om ejerskab.

3.3.9. Klarhed

Årsrapporten skal udarbejdes på en klar og overskuelig måde. Der må ikke være tvetydige eller vildledende udsagn eller opstillinger. Uvæsentlige oplysninger må fx ikke i ledelsesberetningen fylde så meget, at de derved overskygger de væsentlige forhold i årsrapporten.

3.3.10. Formel kontinuitet

Primobalancen for regnskabsåret skal svare til ultimobalancen for det foregående år.

3.4. Begivenheder efter balancedagen

3.4.1. Begivenheder efter balancedagen omfatter alle begivenheder – såvel positive som negative – frem til tidspunktet for ledelsens godkendelse af årsrapporten.

3.4.2. En virksomhed skal opdatere årsrapportens oplysninger og i årsregnskabet indarbejde effekten af begivenheder, der giver oplysninger om forhold eller situationer, der eksisterede på balancedagen. Følgende forhold er eksempler på sådanne regulerende begivenheder:

- Varedebitorer, der går konkurs, hvis konkursen er en begivenhed, der underbygger debtors manglende betalingsevne på balancedagen
- Afgjorte retstvister og lignende, idet disse kan bekræfte et forhold, der allerede er indregnet i årsregnskabet
- Fastlæggelse af overskudsdeling eller bonushensættelser til medarbejdere mv., hvis virksomheden på balancedagen er forpligtet til sådanne betalinger
- Opdagelse af besvigelser eller fejl begået før balancedagen.

3.4.3. De på balancedagen indregnede aktiver og forpligtelser skal derimod ikke reguleres for begivenheder, der vedrører forhold eller situationer, der er opstået efter balancedagen. Følgende forhold er eksempler på sådanne ikke-regulerende begivenheder:

- Ændringer i børs- og valutakurser eller i markedsvilkår for aktiver efter balancedagen
- Retstvister vedrørende transaktioner foretaget efter balancedagen
- Kapitalforhøjelser eller kapitalnedsættelser vedtaget efter balancedagen
- Ødelæggelse af produktionsanlæg, fx som følge af brand efter balancedagen
- En virksomhedssammenslutning efter balancedagen eller salg af et datterselskab
- Køb eller salg af aktiver eller ekspropriation af aktiver efter balancedagen
- Beslutning truffet efter balancedagen vedrørende omstrukturering eller ophørende aktiviteter
- Ændringer efter balancedagen i skatteprocenter eller skattelovgivning, som har påvirkning på aktuel eller udskudt skat i fremtidige regnskabsår, medmindre ændringerne er vedtaget eller i realiteten vedtaget inden regnskabsårets udløb
- Garantier afgivet efter balancedagen.

3.4.4. En virksomhed må ikke udarbejde årsregnskabet ud fra forudsætningen om going concern, hvis ledelsen efter balancedagen beslutter, at virksomheden skal likvideres eller ophøre med sin drift, eller ledelsen vurderer det som urealistisk, at virksomheden kan fortsætte driften.

3.4.5. Hvis en begivenhed, der vedrører forhold eller situationer opstået efter balancedagen, er af en sådan betydning, at manglende oplysninger herom vil være af væsentlig betydning for forståelsen af årsrapporten, skal der i en note¹ gives oplysninger om:

a) Arten af begivenheden

---

¹ Det kan endvidere være nødvendigt at give tilsvarende oplysninger i ledelsesberetningen, for at ledelsesberetningen giver en retvisende redegørelse. Se nærmere i FSR's notat "Oplysning om usikkerheder om going concern, usikkerhed ved indregning og måling, usædvanlige forhold og efterfølgende begivenheder", den 16. december 2009.

b) Et skøn over den finansielle indvirkning eller oplysning om, at et sådant skøn ikke kan foretages.

3.5. Sammenligningstal og sammenlignelige oplysninger

3.5.1. Årsregnskabsloven kræver, at der ved hver post i balance og resultatopgørelse anføres sammenligningstal for det foregående regnskabsår. Tilsvarende krav gælder for pengestrømsopgørelsen.

Efter årsregnskabsloven skal endvidere medtages sammenlignelige oplysninger for følgende noter:

- *Noten om ledelsesvederlag*
- *Noten om revisionshonorar*

3.5.2. Herudover anbefaler regnskabsvejledningen, at sammenlignelige oplysninger medtages for:

- Egenkapitalopgørelsen
- Alle noter til resultatopgørelsens poster
- Noter til balance og pengestrømsopgørelse, hvis det er relevant
- Ledelsesberetningen og supplerende beretninger, hvis det er relevant for forståelsen af årsrapporten.

3.5.3. Årsrapporterne i appendiks F og G indeholder eksempler på sammenlignelige noter.

3.5.4. Er sammenligningstal ikke sammenlignelige med indeværende års tal, skal sammenligningstal tilpasses indeværende års regnskabspraksis. Tilpasning af sammenligningstal skal ske i tilfælde af ændring i anvendt regnskabspraksis og ved korrektion af væsentlige fejl. Tilpasning kan undlades ved førstegangsopskrivning af anlægsaktiver, samt hvis den manglende sammenlignelighed skyldes ændring i virksomhedens aktiviteter i løbet af regnskabsåret. Tilpasses sammenligningstal ikke, skal der gives oplysninger om årsagen hertil, og om hvilke ændringer der ville være nødvendige ved tilpasning.

3.5.5. *Er hoved- og nøgletal ikke sammenlignelige med indeværende års tal, skal hoved- og nøgletal tilpasses indeværende års regnskabspraksis. En virksomhed i regnskabsklasse C kan dog undlade at tilpasse hoved- og nøgletal for 3.-5. sammenlignende regnskabsår, hvis virksomheden har ændret regnskabspraksis. Det gælder generelt, at tilpasning kan undlades, hvis manglende sammenlignelighed skyldes ændring i virksomhedens aktiviteter i løbet af regnskabsåret. Tilpasses hoved- og nøgletal ikke, skal der gives oplysninger om årsagen hertil, og om hvilke ændringer der ville være nødvendige ved tilpasning.*

3.6. Skift af regnskabsklasse

3.6.1. Ved overgang fra regnskabsklasse A til B kan virksomheden undlade at tilpasse sammenligningstal. Hvis sammenligningstal er opgjort efter en anden regnskabspraksis end indeværende års tal, skal regnskabspraksis for sammenligningstal beskrives. Tilpasning af sammenligningstal eller undladelser heraf, hvor det ellers var påkrævet, skal begrundes konkret og beskrives fyldestgørende.

3.6.2. Første gang en virksomhed, der har været omfattet af regnskabsklasse B, aflægger årsregnskab efter reglerne i regnskabsklasse C, skal virksomheden implementere de herved nødvendige praksisændringer i overensstemmelse med denne vejlednings afsnit 27 om ændringer i anvendt regnskabspraksis, det vil sige med tilbagevirkende kraft.

Ifølge årsregnskabsloven § 78, stk. 7, kan virksomheden anvende en række lempelser i overgangsåret ved skift fra regnskabsklasse B til C. Regnskabsvejledningen anbefaler ikke disse lempelser.

3.6.3. For alle ændringerne gælder, at den akkumulerede virkning af ændringen ved regnskabsårets begyndelse skal indregnes direkte på egenkapitalen.

3.6.4. Virksomheder, som ikke længere er omfattet af regnskabsklasse D, kan vælge at aflægge en årsrapport, der alene opfylder årsregnskabsloven og eventuelt denne regnskabsvejlednings anbefalinger til regnskabsaflæggelsen. Der er udstedt en bekendtgørelse² om overgang i de tilfælde, hvor en virksomhed har aflagt årsrapport efter IFRS eller andet regelsæt.

Overgang fra regnskabsklasse C til regnskabsklasse B eller fra C-stor til C-mellem kan finde sted, når 2 af beløbsgrænserne herfor i 2 på hinanden følgende regnskabsår ikke er overskredet. Tilsvarende gælder for modervirksomheder, der som følge af koncernens størrelse har været omfattet af regnskabsklasse C.

3.6.5. Første gang en virksomhed, der har været omfattet af regnskabsklasse C, aflægger årsrapport efter regnskabsklasse B, kan der foretages ændringer i anvendt regnskabspraksis som følge af de mere lempelige krav til regnskabsklasse B. Praksisændringer ved overgang fra en højereliggende regnskabsklasse til lavereliggende er ikke lempet i årsregnskabsloven og foretages derfor som beskrevet i denne vejlednings afsnit 27.2. om ændringer i anvendt regnskabspraksis.

---

² Bek. nr. 319 af 12/04 2011 om overgang til regnskabsaflæggelse efter årsregnskabsloven.

4. Ledespåtegning

4.1.1. Regnskabsvejledningen anbefaler, at årsrapporten indeholder en ledespåtegning, hvor ledelsen erklærer, at:

- a) Ledelsen har behandlet og godkendt årsrapporten
- b) Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lovgivningen og eventuelle yderligere krav i vedtægter eller aftale
- c) Årsregnskabet (og koncernregnskabet) giver et retvisende billede af virksomhedens (og koncernens) aktiver og passiver, finansielle stilling og resultatet samt pengestrømme.

4.1.2. Ledelsen kan i ledespåtegningen erklære, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for de forhold, som beretningen indeholder.

4.1.3. Ledelsen kan i ledespåtegningen erklære, at årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med anbefalingerne i Regnskabsvejledningen for klasse B- og C-virksomheder. Det forudsætter, at samtlige anbefalinger i regnskabsvejledningen efterleves.

4.1.4. Hvis årsrapporten indeholder supplerende beretninger, skal medlemmerne af de ansvarlige ledelsesorganer i ledespåtegningen tillige erklære, at:

- d) Beretningerne giver en retvisende redegørelse inden for rammerne af almindeligt anerkendte retningslinjer for sådanne beretninger.

4.1.5. Generalforsamlingens eventuelle beslutning om at fravælge revision med fremadrettet virkning skal oplyses i tilknytning til ledespåtegningen. Oplysningen kan eksempelvis formuleres som ledelsens indstilling til generalforsamlingen om at fravælge revision for det næste regnskabsår. Oplysningen skal alene gives i den årsrapport, som skal fremlægges og godkendes på den ordinære generalforsamling, hvor der træffes beslutning om fravalg af revision af kommende årsregnskaber. Oplysningen skal således ikke gives i de efterfølgende år, hvor revision er fravalgt. Oplysningen skal også gives, selvom revisor udfører andre opgaver for virksomheden.

4.1.6. I årsrapporter, der ikke er revideret, skal ledelsen i ledespåtegningen hvert år erklære, at virksomheden opfylder betingelserne for fravalg af revision. Bemærk, at ”udvidet gennemgang” efter Erhvervsstyrelsens særlige erklæringsstandard i denne forbindelse rent lovteknisk anses for ”revision”.

4.1.7. Dateringen af ledelsens underskrift signalerer over for regnskabsbrugeren skæringsdatoen for indarbejdelse henholdsvis omtale af begivenheder, som er indtruffet efter regnskabsårets afslutning.

4.1.8. Er et ledelsesmedlem helt eller delvis uenig i en årsrapport eller har indvendinger mod, at den skal godkendes med det indhold, der er besluttet, kan medlemmet tilkendegive sine indvendinger med konkret og fyldestgørende begrundelse i ledespåtegningen.

4.1.9. Alle medlemmerne af de ansvarlige ledelsesorganer skal datere og underskrive ledespåtegningen. Det er de aktuelle ledelsesmedlemmer på det tidspunkt, hvor årsrapporten aflægges, der skal underskrive.

4.1.10. Hvis ledelsen vælger at underskrive årsrapporten digitalt, er der ikke krav om særkilt datering og fysisk underskrift af ledespåtegningen. Ledelsens (underskrivernes) navne skal dog tydeligt fremgå i tilknytning til ledespåtegningen. Uanset valg af underskriftsform er ledelsen ansvarlig for hele årsrapporten.

5. Revisors erklæringer

5.1.1. Når revisor har revideret et årsregnskab og eventuelt koncernregnskab, skal revisors erklæring indgå i årsrapporten.

5.1.2. Virksomheder, der har pligt til at aflægge årsrapporten efter regnskabsklasse B, er omfattet af revisionspligt, hvis virksomheden i 2 på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet overstiger 2 af følgende størrelsesgrænser:

- a) Balancesum 4 mio. kr.
- b) Nettoomsætning 8 mio. kr.
- c) Antal heltidsbeskæftigede 12 ansatte.

5.1.3. Virksomheder, der har finansielle indtægter eller indtægter fra investeringsvirksomhed, der mindst svarer til nettoomsætningen, skal anvende summen af nettoomsætningen og de finansielle indtægter og indtægter fra investeringsvirksomhed i stedet for blot nettoomsætningen ved opgørelse af, om grænsen på 8 mio. kr. er overskredet.

Udgør en virksomheds nettoomsætning eksempelvis 4 mio. kr., mens virksomhedens renteindtægter udgør 5 mio. kr., overskrider virksomheden grænsen på 8 mio. kr. I eksemplet skal de finansielle indtægter på 5 mio. kr. nemlig medregnes, da de overstiger nettoomsætningen på 4. mio. kr.

5.1.4. Virksomheder i regnskabsklasse B kan som alternativ til revision vælge en udvidet gennemgang af årsregnskabet efter Erhvervsstyrelsens særlige erklæringsstandard.

5.1.5. Reglerne om fravalg af revision og muligheden for udvidet gennemgang gælder også for virksomheder, der er modervirksomheder, eller som besidder kapitalandele i associerede virksomheder. Størrelsesgrænserne opgøres i denne forbindelse efter principperne i ÅRL § 110. Det betyder, at balancesum, nettoomsætning og antal ansatte beregnes som summen i virksomheden selv og alle de virksomheder, den besidder kapitalandele i og udøver betydelig indflydelse over. Også i denne forbindelse medregnes finansielle indtægter og indtægter fra investeringsvirksomhed, hvis disse poster samler set overstiger nettoomsætningen, jf. ovenfor.

Virksomheden kan konkret vælge mellem nedenstående 2 opgørelsesmetoder:

- § 110, stk. 2: Balancesum, omsætning mv. fra associerede virksomheder og dattervirksomheder medregnes 100% uanset ejerandel. Interne transaktioner mv. elimineres fuldt ud – også transaktioner med associerede virksomheder. Der foretages endvidere udligning af værdien af kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder.
- § 110, stk. 3: Balancesum, omsætning mv. fra associerede virksomheder og dattervirksomheder medregnes 100% uanset ejerandel. Der foretages ingen eliminering af interne transaktioner mv. og ingen udligning af værdien af kapitalandele. Til gengæld forhøjes størrelsesgrænserne for balancesum og nettoomsætning med 20%:

Grænse for fravalg af revision:

- Balancesum 4,8 mio. kr.
- Nettoomsætning 9,6 mio. kr.

Grænse for revisionspligt - hvor udvidet gennemgang ikke kan anvendes:

- Balancesum 52,8 mio. kr.
- Nettoomsætning 106,8 mio. kr.

5.1.6. Virksomheder i regnskabsklasse C samt erhvervsdrivende fonde er altid omfattet af revisionspligten. Disse kan således hverken fravælge revision eller lade revisionen udføre ved Erhvervsstyrelsens særlige erklæringsstandard.

5.1.7. De særlige, lempelige krav om revision af mellemstore dattervirksomheder, der opfylder kravene i årsregnskabsloven § 78a, behandles ikke i denne vejledning.

5.1.8. Revisors erklæring om revision eller udvidet gennemgang af årsregnskabet skal suppleres med en udtalelse om ledelsesberetningen. Det gælder naturligvis ikke i de særlige tilfælde, hvor årsrapporten ikke indeholder en ledelsesberetning. Ønsker en virksomhed, at revisor afgiver erklæring med sikkerhed om ledelsesberetningen, skal revisor udarbejde en særskilt erklæring herom efter den internationale standard om andre erklæringsopgaver med sikkerhed og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning, ISAE 3000.

5.1.9. Virksomheder, der har fravalgt revision, skal i årsrapporten gengive revisors erklæring, hvis en godkendt revisor har assisteret med opstilling af årsregnskabet eller har foretaget review af årsregnskabet.

5.1.10. Kun godkendte revisorer må afgive revisionspåtegning eller anden erklæring på årsrapporter for virksomheder omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B eller C. Erklæringsafgivelsen er således forbeholdt statsautoriserede revisorer, registrerede revisorer og udenlandske revisorer, der er godkendt efter revisorloven § 10, stk. 3.

6. Ledelsesberetning

6.1. Overordnede krav

6.1.1. Regnskabsvejledningen anbefaler, at klasse B- og C-virksomheder altid udarbejder en ledelsesberetning i årsrapporten. Formålet med ledelsesberetningen er at understøtte og forklare særlige forhold af betydning for regnskabsbrugerens forståelse af årsrapporten.

6.1.2. Overordnet gælder, at ledelsesberetningen skal indeholde en retvisende redegørelse for de forhold, som ledelsesberetningen indeholder, mens årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab skal opfylde kravet om et retvisende billede. Dette medfører, at oplysninger i ledelsesberetningen skal være i overensstemmelse med den øvrige del af den aflagte årsrapport, og at beskrivelser af bl.a. usikkerheder og usædvanlige forhold også skal være retvisende.

6.1.3. Ledelsesberetningen skal endvidere opfylde lovens grundlæggende forudsætninger. Dette betyder blandt andet, at de grundlæggende kvalitetskrav om pålidelighed og relevans også gælder for ledelsesberetningen.

6.1.4. Tilsvarende gælder kravene til klarhed og neutralitet. Dette medfører bl.a., at ledelsesberetningen skal opstilles og præsenteres på overskuelig vis, og at ledelsesberetningen ikke må indeholde store mængder af ikke-relevant information.

6.1.5. Der vil være mulighed for at beskrive og uddybe en række forhold til forståelse af virksomheden i det omfang, ledelsen måtte ønske dette. Hvis ledelsen vælger at afgive yderligere oplysninger end de lovkrævede, skal disse afgives systematisk og konsekvent. De tilvalgte emner i ledelsesberetningen skal derfor også beskrives i efterfølgende år, så længe det skønnes relevant.

6.1.6. Vejledningens anbefalinger til ledelsesberetningens indhold beskrives i følgende afsnit:

- Krav til klasse B-virksomheder (afsnit 6.2)
- Krav til klasse C-virksomheder (afsnit 6.3)
- Yderligere krav til store klasse C-virksomheder (afsnit 6.4).

6.2. Krav til ledelsesberetning i klasse B-virksomheder

6.2.1. Ledelsesberetningen bør som minimum oplyse om:

1. Virksomhedens væsentligste aktiviteter
2. Væsentlige ændringer i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold
3. Usikkerhed ved indregning og måling, herunder usikkerhed om going concern
4. Usædvanlige forhold, der kan have påvirket indregning og måling
5. Andre væsentlige forhold af betydning for regnskabsbrugerne, herunder betydningsfulde hændelser, som er indtruffet efter regnskabsårets afslutning.

Virksomhedens væsentligste aktiviteter skal altid beskrives. De øvrige nævnte forhold omtales, hvis de er relevante for virksomheden. De enkelte hovedafsnit beskrives nedenfor.

6.2.2. Virksomhedens væsentligste aktiviteter

6.2.2.1. Ledelsesberetningen skal beskrive virksomhedens væsentligste aktiviteter, så regnskabsbrugeren kan forstå baggrunden for årsrapporten og vurdere den driftsmæssige risiko. Efter årsregnskabsloven kan denne beskrivelse indgå i en note, hvis der ikke udarbejdes en ledelsesberetning.

6.2.2.2. Detaljeringsniveauet i beskrivelsen fastsættes af ledelsen, men skal være afpasset virksomhedens art og omfang. Der kan eksempelvis omtales: Idegrundlag, produkter/serviceydelser, mærker og teknologi.

6.2.3. Væsentlige ændringer i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold

6.2.3.1. Ledelsesberetningen skal redegøre for væsentlige interne og eksterne forhold, som har påvirket driften, beskæftigelsen, investeringsomfanget mv. og dermed påvirket den udvikling, som årsrapporten afspejler eller forventes at afspejle i de kommende år. Afsnittet udformes og afpasses den konkrete virksomhed og har til formål i ord at beskrive udviklingen i regnskabsåret som en støtte til forståelsen af den talmæssige del af årsrapporten.

6.2.3.2. I en klasse B-virksomhed vil det normalt være relevant at omtale eksempelvis:

- Ændring af aktivitet, eksempelvis fra produktionsvirksomhed til handelsvirksomhed
- Omstrukturering, rekonstruktion, fusion, spaltning mv.
- Tilkøb/frasalg af væsentlige aktiver eller aktiviteter
- Usikkerhed om going concern
- Omlægning af regnskabsår.

Andre forhold, som kan være relevante, er eksempelvis særlige samarbejdskontrakter, særlige pris-/markedsforhold, planlagte udvidelser/investeringer, nye produkter eller påvirkninger fra valuta- eller renteændringer.

6.2.4. Usikkerhed ved indregning og måling, herunder usikkerhed om going concern

6.2.4.1. Overordnede oplysninger om usikkerhed ved indregning og måling, som har betydning for hele årsrapporten, skal omtales i ledelsesberetningen. Er usikkerheden væsentlig for vurderingen af årsregnskabsretsvisende billede, eksempelvis ved usikkerhed om going concern, skal usikkerheden endvidere omtales i noter til årsregnskabet. Forholdet er nærmere beskrevet i FSR's notat fra den 16. december 2009³.

6.2.4.2. Væsentlig usikkerhed forekommer, når det er sandsynligt, at udfaldet af begivenheder eller omstændigheder, som virksomheden er involveret i, kan afvige væsentligt fra det skønnede, og denne afvigelse kan have væsentlig betydning for virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat.

6.2.4.3. Der skal være tale om mere end almindelige vanskeligheder ved måling af aktiver og forpligtelser. Væsentlig usikkerhed kan eksempelvis forekomme ved måling af garantikrav, retssager, tabsreservationer samt opgørelse af igangværende arbejder i forbindelse med større og længerevarende

---

³ FSR's notat "Oplysning om usikkerheder om going concern, usikkerhed ved indregning og måling, usædvanlige forhold og efterfølgende begivenheder", den 16. december 2009.

projekter samt ved tabsreservationer for væsentlige dubiøse debitorer. Væsentlig usikkerhed kan endvidere skyldes manglende mulighed for at indhente nødvendige oplysninger, tab af regnskabsmæssige registreringer eller usikkerhed om fremtidige forløb.

6.2.4.4. Beløbsmæssig angivelse medvirker til forståelsen af årsregnskabet, herunder sammenligning med tidligere og efterfølgende år, og skal anføres, hvis det er muligt. Det er ikke tilstrækkeligt at angive den samlede beløbsmæssige effekt af flere forhold eller usikkerheder.

6.2.4.5. Er der væsentlig usikkerhed knyttet til begivenheder eller omstændigheder, som kan medføre tvivl om virksomhedens muligheder for at fortsætte som going concern, skal der redegøres herfor i ledelsesberetningen. Der skal endvidere redegøres for de foranstaltninger, der er eller planlægges foretaget, ligesom der skal oplyses om eventuelle forudsætninger, der er nødvendige, for at virksomheden kan fortsætte driften, jf. i øvrigt afsnit 3.3.1.

Der skal i denne sammenhæng gives en samlet vurdering af usikkerheder og risici i relation til virksomhedens mulighed for at fortsætte driften. I tilknytning hertil begrundes valget af anvendt regnskabspraksis set i relation til going concern-forhold.

6.2.4.6. Væsentlig usikkerhed, herunder usikkerhed om going concern-forhold, som er oplyst i tidligere ledelsesberetninger, skal omtales i efterfølgende ledelsesberetninger, indtil forholdene er afklaret.

6.2.5. Usædvanlige forhold, der kan have påvirket indregning og måling

6.2.5.1. Overordnede oplysninger om usædvanlige forhold, der kan have påvirket indregning og måling, skal beskrives i ledelsesberetningen. Er disse usædvanlige forhold væsentlige for vurderingen af årsregnskabets retvisende billede, skal forholdene tillige omtales i noterne til årsregnskabet.

6.2.5.2. Der skal være tale om ekstraordinære eller usædvanlige forhold, som regnskabsbrugeren skal være opmærksom på for at kunne udlede en meningsfuld sammenligning med tidligere henholdsvis efterfølgende regnskabsår.

6.2.5.3. Der skal således ske en omtale af såvel positive som negative påvirkninger, engangsindtægter og engangsomkostninger eller udeblivelse af indtægter eller omkostninger. Tilkøb, frasalg eller afvikling af aktiviteter vil ofte være usædvanlige forhold.

6.2.5.4. Ændringer i anvendt regnskabspraksis eller i regnskabsmæssige skøn omtales i det omfang, ændringen har væsentlig betydning for forståelsen af årsrapporten eller for årsrapporter i efterfølgende år.

6.2.5.5. Tilretning af væsentlige fejl er et usædvanligt forhold og omtales derfor ligeledes.

6.2.5.6. I forbindelse med usædvanlige forhold medvirker beløbsangivelser til bedre forståelse af årsregnskabet, herunder sammenligning med tidligere og efterfølgende år, og beløbsangivelser skal derfor anføres, hvis det er muligt.

6.2.6. Andre væsentlige forhold

Ledelsesberetningen skal omtale eventuelle andre positive eller negative forhold, som er væsentlige for regnskabsbrugernes forståelse af årsrapporten. Det kan eksempelvis være betydningsfulde hændelser, som er opstået efter balancedagen i form af:

- Betydelige ordreindgange
- Indgåede eller ophørte væsentlige samarbejdsaftaler
- Væsentlige tab
- Væsentlige problemer med råvareforsyningen.

6.2.7. Egne kapitalandele

Ejer virksomheden egne kapitalandele, skal der i ledelsesberetningen eller i noterne gives en række oplysninger. Denne vejledning anbefaler, at oplysningerne gives i noterne, jf. afsnit 21.9.

6.3. Krav til ledelsesberetning i klasse C-virksomheder

6.3.1. Årsregnskabsloven kræver, at en klasse C-virksomhed altid udarbejder en ledelsesberetning som en del af årsrapporten. Ledelsesberetningen skal som minimum:

1. *Beskrive virksomhedens væsentligste aktiviteter*
2. *Beskrive eventuel usikkerhed ved indregning eller måling, så vidt muligt med beløbsangivelse*
3. *Beskrive usædvanlige forhold, der kan have påvirket indregning eller måling, så vidt muligt med beløbsangivelse*
4. *Redegøre for udviklingen i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold*
5. *Beskrive virksomhedens forventede udvikling, herunder særlige forudsætninger og usikre faktorer, der er lagt til grund for beskrivelsen*
6. *Beskrive virksomhedens videnressourcer, hvis de er af særlig betydning for den fremtidige indtjening*
7. *Beskrive virksomhedens risikoprofil og risikostyring, herunder de forretningsmæssige og finansielle risici, i det omfang disse forhold ligger ud over, hvad der er almindeligt forekommende inden for virksomhedens branche*
8. *Beskrive virksomhedens påvirkning af det eksterne miljø og foranstaltninger til forebyggelse, reduktion eller afhjælpning af skader herpå*
9. *Beskrive forsknings- og udviklingsaktiviteter i eller for virksomheden*
10. *Omtale af filialer i udlandet*
11. *Beskrive årets resultat sammenholdt med tidligere udmeldte forventninger, herunder begrundelse for eventuelle afvigelser*
12. *Vise 5 års hoved- og nøgletal.*

Kravene i nr. 1 – 4 er i det store hele sammenfaldende med regnskabsvejledningens anbefalinger til klasse B-virksomheder. Disse er beskrevet ovenfor i afsnit 6.2.

Kravene i nr. 5 – 12 gælder for klasse C-virksomheder og beskrives nedenfor.

6.3.2. Virksomhedens forventede udvikling, herunder særlige forudsætninger og usikre faktorer

6.3.2.1. *Ledelsesberetningen skal beskrive virksomhedens forventede udvikling, herunder særlige forudsætninger og usikre faktorer, som ledelsen har lagt til grund for beskrivelsen. Beskrivelsen skal som udgangspunkt omfatte det kommende regnskabsår. Beskrivelsen bør indeholde niveauangivelse for væsentlige hovedtal såsom forventet resultat og nettoomsætning.*

6.3.2.2. *Oplysninger om særlige forudsætninger mv. skal være konkrete og kan eksempelvis omfatte:*

- *Valutakursudvikling*
- *Udvikling i renteniveau*
- *Økonomisk udvikling på væsentlige markeder*
- *Markeds- eller produktudvikling*
- *Udfald af retssager*
- *Væsentlige miljøtilladelser eller godkendelser af nye produkter.*

6.3.2.3. *Beskrivelsen af forventet udvikling skal afspejle ledelsens bedste skøn.*

6.3.3. Virksomhedens videnressourcer

6.3.3.1. *Virksomhedens videnressourcer skal beskrives, når ledelsen vurderer, at videnressourcerne er af betydning for den fremtidige udvikling. Kravet er relevant for mange virksomheder, herunder særligt videntunge virksomheder, fx medicinal- og it-virksomheder, samt liberale erhverv, men også i produktionsvirksomheder er omtalen af videnressourcer relevant, eksempelvis ved en omtale af knowhow, produktionsteknologi mv.*

6.3.3.2. *Beskrivelsen af virksomhedens videnressourcer kan holdes på et overordnet niveau eller være detaljeret i form af kvantitative oplysninger om forhold, som ledelsen finder relevant for bedømmelsen af videnressourcerne i virksomheden.*

6.3.4. Virksomhedens risikoprofil og risikostyring

6.3.4.1. *Ledelsesberetningen skal indeholde en beskrivelse af særlige risici ud over almindeligt forekommende risici inden for virksomhedens branche, herunder forretningsmæssige og finansielle risici, som virksomheden påvirkes af.*

6.3.4.2. *Særlige risici, som i væsentligt omfang kan påvirke de fremtidige økonomiske resultater af virksomhedens aktiviteter, kan eksempelvis vedrøre:*

- *Afhængighed af større leverandører og kunder*
- *Produktafhængighed*
- *Afhængighed af konkrete markeder*
- *Afhængighed af kreditaftaler*
- *Krav til miljøbeskyttelse og potentielle miljøforpligtelser*
- *Forventninger fra væsentlige interessenter som kunder og medarbejdere til at tage medansvar for samfundsmæssige forhold*
- *Finansielle risici, herunder renterisici, kreditrisici, valutarisici og risici for udsving i dagsværdier.*

I det omfang, det er væsentligt, skal der i omtalen af disse risici redegøres for, hvorledes de påvirker virksomhedens økonomiske stilling. I tilknytning hertil anbefaler vejledningen at beskrive virksomhedens politikker til styring af disse risici.

6.3.4.3. *Vejledningen anbefaler herudover at give oplysning om virksomhedens generelle risici. Informationsværdien kan fremmes ved oplysning om:*

- *Risikofaktorer, som er almindeligt forekommende inden for virksomhedens branche*
- *De generelle risici, som den pågældende virksomhed vurderer at have bl.a. som følge af idégrundlag eller strategi, og*
- *Benyttede politikker til styring af generelle risici.*

6.3.5. Virksomhedens påvirkning af det eksterne miljø

6.3.5.1. *Ledelsesberetningen skal indeholde en beskrivelse af virksomhedens eksterne miljøpåvirkninger og de iværksatte foranstaltninger til reduktion heraf. Beskrivelsen af virksomhedens miljøpåvirkning anses for særlig relevant i virksomheder, hvor miljøpåvirkningen er en væsentlig direkte faktor ved driften af virksomheden, og hvor virksomheden har betydelig indflydelse på eksterne miljøpåvirkninger hos virksomhedens leverandører eller ved brug af produkter.*

6.3.6. Forsknings- og udviklingsaktiviteter i eller for virksomheden

6.3.6.1. *Ledelsesberetningen skal indeholde en beskrivelse af de forsknings- og udviklingsaktiviteter, der foregår i virksomheden eller for virksomheden i eksempelvis tilknyttede virksomheder eller hos en ekstern part.*

6.3.6.2. *Beskrivelsen skal medtages, uanset om udviklingsprojekterne indregnes i balancen som et aktiv eller løbende omkostningsføres i resultatopgørelsen.*

6.3.7. Filialer i udlandet

6.3.7.1. *Har virksomheden filialer i udlandet, skal ledelsesberetningen indeholde oplysninger herom. Som et minimum skal oplyses filialens navn og hjemsted.*

6.3.8. Årets resultat sammenholdt med tidligere udmeldte forventninger

6.3.8.1. *Ledelsesberetningen skal indeholde en beskrivelse af årets resultat sammenholdt med den forventede udvikling ifølge den senest offentliggjorte årsrapport og begrunde afvigelser i forhold hertil. Disse oplysninger er særdeles relevante for regnskabsbrugerne til brug for deres vurdering af ledelsens forvaltning af virksomhedens ressourcer.*

6.3.9. 5 års hoved- og nøgletal

6.3.9.1. *Ledelsesberetningen skal indeholde en oversigt over de seneste 5 års hoved- og nøgletal. Aflægger en modervirksomhed tillige koncernregnskab, kan modervirksomheden undlade at vise 5 års hoved- og nøgletaloversigten, idet oversigten alene vises på koncernniveau.*

6.3.9.2. *Følgende hovedtal skal som minimum indgå i oversigten:*

- *Årets nettoomsætning*

- *Resultat af ordinær primær drift*
- *Resultat af finansielle poster*
- *Årets resultat*
- *Balancesum*
- *Investeringer i materielle anlægsaktiver*
- *Egenkapital.*

Regnskabsvejledningen anbefaler endvidere følgende hovedtal:

- *Pengestrøm fra driftsaktivitet*
- *Pengestrøm fra investeringsaktivitet*
- *Pengestrøm fra finansieringsaktivitet*
- *Pengestrøm i alt.*

6.3.9.3. *Herudover skal ledelsesberetningen indeholde de nøgletal, der efter virksomhedens forhold er nødvendige og relevante, set i forhold til regnskabsbrugernes mulighed for at kunne vurdere udviklingen i virksomheden. Typiske nøgletal omfatter:*

- *Dækningsgrad*
- *Overskudsgrad*
- *Soliditetsgrad*
- *Egenkapitalforrentning*
- *Afkast af investeret kapital.*

6.3.9.4. *Der skal i ledelsesberetningen eller i beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis redegøres for de anvendte metoder til opgørelse af nøgletal. Regnskabsvejledningen anbefaler, at anvendte metoder (beregningsformler mv.) beskrives i afsnittet om anvendt regnskabspraksis.*

Det anbefales, at nøgletallene beregnes ud fra den seneste udgave af Den Danske Finansanalytikerforenings "Anbefalinger & Nøgletal", som er udtryk for god skik på området. Det er i så fald tilstrækkeligt at oplyse dette i forbindelse med nøgletallene i ledelsesberetningen uden at gengive beregningsformler mv.

6.3.10. Koncern og modervirksomhed

6.3.10.1. *I årsrapporter med koncernregnskab skal der også gives en ledelsesberetning for koncernen som helhed. Denne ledelsesberetning skal oplyse om koncernen, som om koncernvirksomhederne tilsammen var én virksomhed.*

6.3.10.2. *Koncernens og modervirksomhedens ledelsesberetning sammendrages ofte i praksis, hvis det uden vanskeligheder er muligt at finde relevante oplysninger om såvel koncernen og moderselskabet som følge af sammendraget.*

6.3.10.3. *Aflægger en modervirksomhed tillige koncernregnskab, kan modervirksomheden undlade at vise 5 års hoved- og nøgletalsoversigten, idet oversigten alene vises på koncernniveau.*

6.4. Yderligere krav til ledelsesberetning i store klasse C-virksomheder

6.4.1. *Redegørelsen for udviklingen i en stor klasse C-virksomheds aktiviteter og økonomiske forhold, jf. afsnit 6.3.1, nr. 4, skal suppleres med oplysninger om ikke-finansielle forhold, som er relevante for virksomhedens specifikke aktiviteter, herunder oplysninger vedrørende miljø- og personaleforhold. Disse oplysninger skal kun gives i det omfang, de er nødvendige for at forstå virksomhedens udvikling, resultat og finansielle stilling.*

6.4.2. *Årsregnskabsloven stiller en række yderligere krav til store klasse C-virksomheder. Ledelsesberetningen skal:*

- 1. Redegøre for samfundsansvar*
- 2. Redegøre for status på opfyldelse af måltal og politikker for det underrepræsenterede køn*
- 3. Redegøre for betaling til myndigheder (land-for-land-rapportering).*

Disse krav beskrives ikke nærmere i denne vejledning. Kravene er nærmere beskrevet i årsregnskabsloven § 99a, b, c samt i bekendtgørelser og vejledninger fra Erhvervsstyrelsen. Endvidere har FSR – danske revisors CSR-udvalg udarbejdet publikationen ”Nye krav til redegørelse for samfundsansvar” fra september 2015.

6.5. Eventuel omtale af supplerende beretninger

6.5.1. Hvis ledelsen har valgt at udarbejde supplerende beretninger i tilknytning til årsrapporten, anbefaler regnskabsvejledningen, at de væsentligste resultater og konklusioner i disse beretninger omtales og kommenteres i ledelsesberetningen. Som minimum skal ledelsesberetningen henvise til de supplerede beretninger.

7. Resultatopgørelsen

7.1. Resultatopgørelsen generelt

7.1.1. Resultatopgørelsens formål er at måle virksomhedens præstationer i en bestemt periode, således at regnskabsbrugerne kan vurdere virksomhedens indtjeningsevne. Størrelsen af resultatopgørelsens poster er afledt af kriterierne for indregning og måling i balancen.

7.1.2. Resultatopgørelsens elementer er indtægter, omkostninger og heraf afledt resultat. Indtægter og omkostninger kan bredt defineres som henholdsvis stigninger (tilgang eller værdistigning) eller fald (afgang eller værdiforringelse) i nettoaktiverne. Indskud og udtræk fra ejerne i form af selskabskapital, udbytte, køb og salg af egne kapitalandele mv. indregnes ikke i resultatopgørelsen, men direkte på egenkapitalen. Opskrivninger, regnskabsmæssig afdækning af fremtidige pengestrømme, omregning af nettoaktiver i selvstændige udenlandske enheder, aktuarmæssige gevinster og tab, ændring af regnskabspraksis og rettelse af væsentlige fejl er andre eksempler på beløb, der ikke indregnes i resultatopgørelsen, men direkte på egenkapitalen.

7.1.3. Indtægter omfatter salg af varer og tjenesteydelser, honorarer, renter, licenser og royalties samt udbytter mv. Hovedreglen er, at alle indtægter og omkostninger (herunder af- og nedskrivninger) indregnes i resultatopgørelsen og dermed indgår i opgørelsen af resultatet.

7.1.4. Indtægter og omkostninger indregnes i de perioder, de vedrører. Som følge heraf indregnes indtægter og omkostninger vedrørende samme transaktioner sædvanligvis i samme periode. Indtægter kan ikke indregnes, hvis de tilknyttede omkostninger ikke kan måles pålideligt, og eventuelt modtaget vederlag må i sådanne tilfælde indregnes som en forpligtelse (periodiserede indtægter eller forudbetaling fra kunder).

7.1.5. Virksomheden kan vælge mellem den artsopdelte og den funktionsopdelte resultatopgørelse. Artsopdelingen er den enkleste, idet der ikke som i den funktionsopdelte resultatopgørelse skal henføres omkostninger fra fx gager og afskrivninger til de 3 funktioner: produktion, distribution og administration.

Den artsopdelte og den funktionsopdelte resultatopgørelse er ligeværdige opstillingsmåder og fører til samme resultat.

7.2. Resultatdisponering

7.2.1. Ledelsens forslag til beslutning om anvendelse af virksomhedens overskud eller dækning af underskud skal oplyses. Virksomheder i regnskabsklasse B skal vise resultatdisponeringen i tilknytning til resultatopgørelsen. Er der foretaget udlodning af ekstraordinært udbytte i regnskabsåret, skal dette fremgå særskilt af resultatdisponeringen. Er der foretaget udlodning af ekstraordinært udbytte efter regnskabsårets udløb, skal dette fremgå i tilknytning til resultatdisponeringen.

Virksomheder i regnskabsklasse C skal give tilsvarende oplysninger i en note.

8. Indtægter

8.1. Indregning og måling af indtægter

8.1.1. Indtægter skal måles til dagsværdien af det modtagne eller tilgodehavende vederlag under hensyntagen til eventuelle pris- og mængderabatter ydet af virksomheden (nettoomsætning).

8.1.2. I de fleste tilfælde har vederlaget form af likvider, og indtægten måles til den beløbsmæssige størrelse af modtagne eller tilgodehavende likvider svarende til fakturaernes nominelle værdi. Når modtagelse af likvider helt eller delvist udskydes i en længere periode, kan dagsværdien af vederlaget være mindre end den nominelle værdi af vederlaget. Forskellen på salgstidspunktet mellem dagsværdien og den nominelle værdi af vederlaget indregnes som en renteindtægt over perioden, og tilgodehavende fra salget vil efterfølgende måles til amortiseret kostpris. Dette er eksempelvis tilfældet, når en virksomhed yder rentefri kredit til køber eller som vederlag for salg af varer accepterer et tilgodehavende fra køber forrentet til en sats under markedsrenten.

8.1.3. Diskonteringsfaktoren opgøres før skat og afspejler såvel det generelle renteniveau som de konkrete risici. Diskonteringsfaktoren afspejler derimod ikke risici, som allerede er korrigeret i skønnene over de fremtidige indbetalinger.

8.1.4. Hvis varer eller tjenesteydelser byttes med varer eller tjenesteydelser af samme art og værdi, betragtes det ikke som en indtægtsskabende transaktion. Når varer eller tjenesteydelser derimod byttes mod ikke-tilsvarende varer eller tjenesteydelser, anses byttetransaktionen som en indtægtsskabende transaktion. Indtægten måles til salgsværdien af modtagne varer eller tjenesteydelser, reguleret med eventuelle modtagne eller betalte likvider eller tilsvarende midler. Når salgsværdien af modtagne varer eller tjenesteydelser ikke kan måles pålideligt, måles indtægten til salgsværdien af afgivne varer eller tjenesteydelser, reguleret med eventuelle modtagne eller betalte likvider.

8.1.5. Indregning af indtægter forudsætter, at følgende generelle betingelser er opfyldt:

- a) De indtægtsskabende ydelser er udført i henhold til aftalen
- b) Indtægten kan måles pålideligt
- c) Det er sandsynligt, at betaling eller afvikling af varen/modydelsen vil finde sted
- d) Omkostninger, som er eller vil blive pådraget i forbindelse med transaktionen, kan måles pålideligt.

8.1.6. Den nødvendige dokumentation for, at der foreligger et salg, vil dels afhænge af branchekulturen og dels af sædvanlig praksis i virksomheden for dokumentation af salgstransaktioner. En aftale kan eksempelvis dokumenteres ved en underskrevet salgskontrakt, bindende købsordre fra tredjepart eller en elektronisk godkendelse.

8.1.7. Når udfaldet af en transaktion ikke kan skønnes pålideligt, må omsætningen kun indregnes svarende til de omkostninger, der forventes dækket, og der indregnes således ingen avance.

8.1.8. Indtægter og omkostninger, som er tilknyttet samme transaktion eller begivenhed, indregnes sædvanligvis samtidigt. Indtægter kan ikke indregnes, når omkostningerne ikke kan måles pålideligt.

8.1.9. Indregning af indtægter forudsætter ud over de generelle betingelser desuden opfyldelse af de betingelser, der er anført i de efterfølgende afsnit for de enkelte indkomstarter.

8.1.10. Indtægter indregnes udelukkende, når det på aftaletidspunktet er sandsynligt, at betaling vil finde sted. Lang kredittid udgør i sig selv en usikkerhed, der bør overvejes i forbindelse med indregning. I nogle tilfælde er betaling eller afvikling af modydelse ikke sandsynlig, før vederlag er modtaget eller en anden usikkerhed fjernet. Ved efterfølgende usikkerhed om, hvorvidt et beløb, der allerede er indregnet som indtægt, kan inddrives, skal det beløb, som ikke kan inddrives, indregnes som en omkostning. Der skal ikke foretages regulering af den oprindeligt indregnede indtægt.

8.1.11. Indregningskriterierne anvendes normalt for hver enkelt transaktion. For at afspejle indholdet af en transaktion er det i visse tilfælde nødvendigt enten at opdele en transaktion i de enkelte bestanddele eller behandle flere enkeltransaktioner som én transaktion. Eksisterer der tillægsaftaler, er det nødvendigt at vurdere den oprindelige salgsaftale og den regnskabsmæssige behandling heraf under hensyntagen til sådanne tillægsaftaler.

8.1.12. Omhandler en aftale flere transaktioner, indregnes hver enkelt transaktion som en separat transaktion, når:

- a) Ydelserne er individuelt identificerbare og kan forhandles enkeltvis
- b) Salgsværdien af de enkelte ydelser kan opgøres pålideligt, og
- c) Omkostningerne kan opgøres særskilt pr. transaktion.

Når et produkts salgspris eksempelvis omfatter et identificerbart beløb for efterfølgende levering af tjenesteydelser, indregnes dette beløb som en indtægt over den periode, hvor tjenesteydelserne udføres. Indeholder en aftale eksempelvis både salg af en vare og en efterfølgende service vedrørende den samme vare, udskydes indtægtsføring af det beløb, der vedrører den efterfølgende service, til den periode, som servicen vedrører, når ovenstående betingelser kan overholdes.

8.1.13. Omhandler en aftale flere transaktioner, behandles transaktionerne som en samlet transaktion, når:

- a) Transaktionerne ikke er indgået særskilt
- b) Ydelserne ikke kan forhandles enkeltvis, og
- c) Køber ikke har fuld nytte af ydelserne, før alle transaktioner har fundet sted.

Hvis sælger eksempelvis modtager betaling for en fremtidig eller udført tjenesteydelse, som ikke skal tilbagebetales til kunden, men hvor sælgers fortsatte involvering er en forudsætning for kundens erlæggelse af betaling, indregnes det modtagne beløb som en indtægt over den periode, hvor de relaterede tjenesteydelser udføres.

8.2. Salg af varer

8.2.1. Omsætning fra varesalg indregnes, når følgende betingelser, tillige med de generelle betingelser nævnt i afsnit 8.1.5., er opfyldt:

- a) Der er sket levering, hvorved der til køber er overført de væsentligste risici og fordele vedrørende ejendomsretten, og
- b) Der bibeholdes hverken et fortsat ledelsesmæssigt engagement eller kontrol over de solgte varer.

Vurderingen af, hvornår en virksomhed har overført de væsentligste risici og fordele tilknyttet ejendomsretten til køber, kræver undersøgelse af forholdene vedrørende transaktionen. I de fleste tilfælde sker overførslen af risici og fordele tilknyttet ejendomsretten samtidig med, at ejendomsretten eller

besiddelsen overgår til køber. Dette er eksempelvis tilfældet ved de fleste detailsalg. I andre tilfælde sker overførslen af risici og fordele tilknyttet ejendomsretten på et andet tidspunkt, end hvor ejendomsretten eller besiddelsen overføres til køber; i sådanne tilfælde må indregningen af indtægter udskydes, indtil væsentlige risici og fordele overføres til køber.

8.2.2. Hvis virksomheden beholder væsentlige risici tilknyttet ejendomsretten, udgør transaktionen ikke et salg, og omsætning indregnes ikke. Dette kan eksempelvis ske, hvis:

- Salg af en bestemt vare er betinget af købers omsætning ved salg af varerne (konsignation)
- Varers levering omfatter installation, og installationen udgør en væsentlig og på balancedagen uopfyldt del af kontrakten
- Køber har ret til at ophæve købet af en i salgskontrakten specificeret grund, og virksomheden vurderer, at det er sandsynligt, at køber tilbageleverer varen
- Virksomheden har en forpligtelse til at sikre varens ydeevne ud over de almindelige garantibestemmelser.

8.2.3. Hvis virksomheden kun bibeholder uvæsentlige risici tilknyttet ejendomsretten, udgør transaktionen et salg, og omsætning indregnes. Dette gælder eksempelvis salg med ejendomsforbehold, hvor en sælger bibeholder ejendomsretten udelukkende for at bevare muligheden for at inddrive et forfaldent beløb.

8.2.4. Et andet eksempel er detailsalg med returret, hvor refundering tilbydes, hvis kunden ikke er tilfreds. I sådanne tilfælde indregnes omsætningen på salgstidspunktet, forudsat at sælger pålideligt kan skønne omfanget af fremtidige tilbageleveringer og indregner en hensat forpligtelse for tilbageleveringer baseret på tidligere erfaringer og andre relevante faktorer.

8.3. Levering af tjenesteydelser

8.3.1. Omsætning fra levering af tjenesteydelser indregnes, når følgende betingelser, tillige med de generelle betingelser nævnt i afsnit 8.1.5., er opfyldt:

- Transaktionens færdiggørelsesgrad på balancedagen kan måles pålideligt.

8.3.2. Når der er indgået aftale om levering af tjenesteydelser, og når udfaldet af en transaktion, som vedrører levering af tjenesteydelser, kan skønnes pålideligt, skal indtægten indregnes til salgsværdien af det udførte arbejde baseret på transaktionens færdiggørelsesgrad på balancedagen (produktionsmetoden).

8.3.3. Indregning af omsætning på basis af transaktionens færdiggørelsesgrad betegnes som produktionsmetoden. Efter denne metode indregnes omsætning i takt med levering af tjenesteydelserne, jf. afsnit 19 om igangværende arbejder for fremmed regning.

8.3.4. For færdiggørelsesgraden af tjenesteydelser gælder, at hvis tjenesteydelser udføres i form af et ikke-fastsat antal handlinger over en specificeret tidsperiode, indregnes omsætning af praktiske hensyn lineært over den specificerede periode, medmindre en anden metode bedre afspejler færdiggørelsesgraden. Eksempelvis kan en indtægt fra en indgået serviceaftale, hvor køber efter behov inden for en aftalt periode kan rekvirere assistance, således indregnes lineært over aftaleperioden.

8.4. Igangværende arbejder for fremmed regning

8.4.1. Regnskabsvejledningen anbefaler, at igangværende arbejder for fremmed regning indregnes i takt med arbejdets udførelse efter produktionsmetoden. Dette svarer til årsregnskabslovens hovedprincip om, at alle indtægter indregnes i takt med, at de indtjenes. Indregning af igangværende arbejder er omtalt i afsnit 19.

8.4.2. Efter en undtagelsesregel i årsregnskabsloven kan klasse B-virksomheder undlade at indregne sådanne arbejder efter produktionsmetoden og i stedet indregne dem efter salgsmetoden (faktureringsmetoden). Dette forudsætter, at årsrapporten fortsat er retvisende.

8.5. Renter, licenser, royalties og udbytter

8.5.1. Indtægter som renter, licenser, royalties og udbytter skal indregnes, når de generelle betingelser for indregning er opfyldt.

8.5.2. Indtægterne skal indregnes på følgende grundlag:

- a) Renter skal periodiseres over den regnskabsperiode, de vedrører, under hensyntagen til den effektive rente af aktivet
- b) Licenser og royalties skal indregnes i overensstemmelse med indholdet af de gældende aftaler
- c) Udbytter skal indregnes, når kapitalejerne erhverver ret til at modtage udbytte, hvilket typisk svarer til det tidspunkt, hvor udbyttet besluttet på generalforsamlingen.

8.5.3. Ved anvendelse af den effektive rentes metode udgør den effektive rente af et aktiv den rentesats, der kræves for at tilbagefinansiere den forventede fremtidige betalingsstrøm over aktivets brugstid, så denne svarer til aktivets oprindelige kostpris. Renteindtægter inkluderer amortisering af eventuelle tillæg, fradrag eller andre forskelle mellem et tilgodehavendes oprindelige regnskabsmæssige værdi (kostpris) og den nominelle værdi.

8.5.4. Når ubetalte renter er påløbet før anskaffelsen af en rentebærende investering, allokeres de efterfølgende modtagne renter dels til perioden før anskaffelsen (vedhængende renter) og dels til perioden efter anskaffelsen. Kun renter allokeret til perioden efter anskaffelsen indregnes som indtægter, mens renter allokeret til perioden før anskaffelsen modregnes i kostprisen.

8.5.5. Udbytte af kapitalandele indregnes som indtægt i resultatopgørelsen, når kapitalandelene måles til kostpris. Hvis udbytte af kapitalandele deklarerer af overskud optjent før anskaffelsen, skal udbyttet enten reducere kapitalandelens kostpris eller indregnes som indtægt i resultatopgørelsen. Ved indregning i resultatopgørelsen skal virksomheden overveje, om der er indikationer på behov for nedskrivning af kapitalandelene. Der er tale om et valg af regnskabspraksis.

8.5.6. Licenser og royalties indregnes i overensstemmelse med vilkårene i den givne aftale, medmindre indregning på et andet systematisk grundlag bedre afspejler aftalernes reelle indhold. Indregningsmetoden er således betinget af aftalens indhold frem for aftalens form. Licenser og royalty betalt for brugen af en anden virksomheds aktiver, eksempelvis varemærker, patenter, software eller lignende, skal normalt indregnes i overensstemmelse med aftalen. Når aftalen omfatter retten til at bruge den immaterielle rettighed over aftalens løbetid, kan indregningen af praktiske årsager foretages lineært over perioden.

8.5.7. En aftale om overdragelse af en brugsret til en rettighed, eksempelvis software til en køber for en fast pris i en uopsigelig aftale, hvor køber har mulighed for at anvende rettigheden frit, og sælger ikke har yderligere forpligtelser i aftalen, er i realiteten et salg. Hvis sælger derimod har forpligtelser til at levere løbende opgraderinger til softwaren eller lignende, og hver ydelse ikke kan opdeles og måles pålideligt, jf. 8.1.12., skal indtægten periodiseres over aftaleperioden.

8.5.8. I andre aftaler er modtagelsen af royalty eller licens betinget af, at en fremtidig begivenhed finder sted, eksempelvis videresalg af varer til kunder eller opnåelse af ret til at markedsføre produktet på et specifikt marked. I sådanne situationer indregnes royalty eller licensindtægter først, når det er sandsynligt, at den fremtidige begivenhed finder sted.

8.6. Offentlige tilskud

8.6.1. Offentlige tilskud er overførsel af et økonomisk gode fra det offentlige til en virksomhed, mod at virksomheden opfylder visse betingelser. Overførsel uden betingelser er gaver og falder uden for tilskudsbegrebet.

8.6.2. Offentlige tilskud skal indregnes, når følgende betingelser, ud over de generelle betingelser som nævnt i afsnit 8.1.5, er opfyldt:

- a) Virksomheden har opnået endeligt tilsagn fra tilskudsgiver
- b) Det er sandsynligt, at virksomheden vil opfylde de betingelser, der er knyttet til tilskuddet
- c) Det er overvejende sandsynligt, at virksomheden ikke skal tilbagebetale tilskuddet.

8.6.3. Offentlige tilskud skal indregnes som indtægt på et systematisk grundlag og i den takt, hvormed de indtjenes, det vil sige i takt med, at virksomheden opfylder de betingelser, der er tilknyttet tilskuddet. Tilskuddene skal præsenteres separat, som fx ”Andre driftsindtægter”. Der skal suppleres med oplysninger herom, hvis dette er væsentligt eller er af betydning for forståelsen af årsrapporten. Tilskuddene må ikke indregnes direkte på egenkapitalen.

8.6.4. Offentlige tilskud, der ydes som øjeblikkelig økonomisk støtte til en virksomhed, uden at dette medfører yderligere fremtidige omkostninger, skal indregnes som indtægt i det regnskabsår, hvori tilskuddet tildeles. Dette er også tilfældet, hvor det offentlige tilskud ydes som godtgørelse for allerede afholdte omkostninger.

8.6.5. Offentlige tilskud, der er ydet til anskaffelse af aktiver, skal behandles som en periodeafgrænsningspost, der indregnes som indtægt på en systematisk måde over aktivets brugstid.

8.6.6. Tilskud fra fonde og andre ikke-offentlige myndigheder behandles regnskabsmæssigt tilsvarende som offentlige tilskud.

8.6.7. Den regnskabsmæssige behandling af tilskud i koncernforhold er omtalt i afsnit 21.10.

9. Omkostninger

9.1.1. Omkostninger er defineret som værdiforringelser af aktiver eller stigninger i forpligtelser i regnskabsperioden, når disse ændringer medfører fald i egenkapitalen og ikke skyldes uddelinger til ejerne.

9.1.2. Forbrug af varebeholdninger og omkostninger til produktion af varer skal indregnes i resultatopgørelsen i det regnskabsår, hvori den dertil knyttede omsætning indregnes.

9.1.3. Virksomheden skal klassificere omkostninger efter art eller efter funktion.

9.1.4. Den artsopdelte præsentationsmetode medfører, at omkostninger samles på baggrund af art, fx omkostninger til solgte varer (vareforbrug), personaleomkostninger, andre eksterne omkostninger og afskrivninger mv.

9.1.5. Den funktionsopdelte præsentationsmetode medfører, at omkostninger henføres til deres respektive funktion som en del af produktions-, distributions- eller administrationsaktiviteten.

9.1.6. Regnskabsvejledningen anbefaler noteoplysning om den samlede personaleomkostning og dennes fordeling på lønninger, pensioner og andre omkostninger til social sikring. Årsregnskabsloven kræver en tilsvarende specifikation i den artsopdelte resultatopgørelse. Anvendes den funktionsopdelte resultatopgørelse, kræver årsregnskabsloven kun en sådan specifikation i klasse C-virksomheder.

9.1.7. Regnskabsvejledningen anbefaler noteoplysning om ledelsesvederlag, jf. afsnit 29.5.2., idet en sådan oplysning i mange tilfælde er væsentlig for forståelsen af virksomhedens forhold.

10. Indkomstskat og andre skatter

10.1. Indkomstskat

10.1.1. Det er i overensstemmelse med de grundlæggende regnskabsforudsætninger at foretage periodisering af virksomhedens skatteomkostninger og -indtægter, således at en transaktion eller begivenhed og den heraf afledte skatteeffekt påvirker årets resultat og egenkapital i samme regnskabsår.

10.1.2. I årsregnskabet opgøres det regnskabsmæssige resultat før skat på grundlag af virksomhedens anvendte regnskabspraksis.

10.1.3. Skat beregnes af virksomhedens skattepligtige indkomst, der opgøres på grundlag af reglerne i skattelovgivningen. Da indregnings- og målereglerne i skattelovgivningen kan være forskellige fra reglerne i årsregnskabsloven, indebærer dette, at virksomheden inden for skattelovgivningens rammer fremrykker eller udskyder indtægter og fradrag ved opgørelsen af dens skattepligtige indkomst i forhold til opgørelsen af virksomhedens regnskabsmæssige resultat.

10.1.4. Som følge af ovennævnte forskellige regelsæt opstår der forskelle mellem de regnskabsmæssige og skattemæssige værdier. Disse forskelle kaldes ”midlertidige forskelle”. Herved opstår der udskudte skatteforpligtelser eller udskudte skatteaktiver, jf. afsnit 23 om udskudt skat.

10.1.5. Skatten, der indregnes i årsregnskabet, omfatter skat af årets skattepligtige indkomst, regulering af udskudt skat samt regulering af skatter vedrørende tidligere år.

10.1.6. Indregning foretages i resultatopgørelsen som skat af årets resultat eller direkte på egenkapitalen som skat af årets egenkapitalbevægelser.

10.1.7. Periodiseringen af skatteomkostninger og -indtægter indebærer, at der vil være en forventet sammenhæng mellem det regnskabsmæssige resultat før skat, den for regnskabsåret gældende skatteprocent og skat af årets resultat. Denne sammenhæng kan være påvirket af skattefrie indtægter, ikke-fradragsberettigede omkostninger, nedskrivning af udskudte skatteaktiver, indtægtsføring af tidligere nedskrevne udskudte skatteaktiver, reguleringer vedrørende tidligere års skatter samt ændring af skatteprocenter.

10.2. Andre skatter

10.2.1. Andre skatter forventes at forekomme sjældent. Posten omfatter skatter, der ikke beregnes på grundlag af virksomhedens indkomst, og som i øvrigt ikke indregnes under andre poster i resultatopgørelsen. Posten kan eksempelvis omfatte andelsselskabers formuebeskatning, tonnageskat samt lignende skatter i udlandet.

10.3. Indregning og måling

10.3.1. Årets og tidligere års aktuelle skat skal indregnes som en forpligtelse i årsregnskabet i det omfang, der ikke tidligere er foretaget betaling heraf. Overstiger betalte skatter årets og tidligere års aktuelle skat, skal det for meget betalte beløb indregnes som et tilgodehavende med det beløb, der forventes tilbagebetalt.

10.3.2. Den aktuelle skat opgøres på grundlag af de skatteregler og den skattesats, der er gældende for det pågældende regnskabsår.

10.3.3. Hvor der som følge af skattemæssige underskud vil ske tilbagebetaling af betalte skatter for tidligere år, indregnes tilbagebetalingsbeløbet som et tilgodehavende i årsregnskabet. Dette kan være tilfældet ved carry back-regler.

10.3.4. Er der knyttet særlige betingelser til tilbagebetaling af skatter, eller er der på anden måde tvivl om tilbagebetalingen, indregnes det beløb, der forventes tilbagebetalt.

10.3.5. Rentetillæg og rentegodtgørelser vedrørende selskabsskat indregnes som en finansieringsomkostning henholdsvis -indtægt.

10.4. Præsentation og oplysninger – særlige krav

10.4.1. Aktuelle skatteforpligtelser og aktuelle skatteaktiver skal præsenteres i balancen som særskilte poster. Posterne skal præsenteres modregnet, når og kun når virksomheden har en legal modregningsadgang og har til hensigt at afregne beløbene samtidigt.

10.4.2. Skat af årets resultat skal præsenteres som en særskilt post i resultatopgørelsen.

10.4.3. Efter årsregnskabsloven er det ikke længere muligt at klassificere resultatopgørelsens poster som henholdsvis ordinære og ekstraordinære poster. Den samlede indkomstskat i resultatopgørelsen indregnes således som ”skat af årets resultat”, da der ikke længere opdeles i henholdsvis ”skat af ordinært resultat” og ”skat af ekstraordinært resultat”.

10.4.4. Hvert selskab i en sambeskatning indregner som udgangspunkt den del af sambeskatningsindkomsten, som fordeles til selskabet som gæld eller tilgodehavende (sambeskatningsbidrag). Administrationsselskabet indregner dog som udgangspunkt den samlede skyldige/tilgodehavende skat, som skal afregnes med SKAT. Solidarisk hæftelse i sambeskatning oplyses sædvanligvis som en eventualforpligtelse, jf. afsnit 28.

10.4.5. Behandlingen af skatter skal beskrives i redegørelsen for anvendt regnskabspraksis. Beskrivelsen skal omfatte oplysning om:

- Indregning af årets skat i resultatopgørelse og egenkapital
- Indregning af aktuelle skatteforpligtelser og aktuelle skattetilgodehavender i balancen
- Indregning af udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver i balancen
- Regnskabsmæssige og skattemæssige fordelingsmetoder for skat i de tilfælde, hvor der foretages en sambeskatning af flere virksomheder.

10.4.6. Regnskabsvejledningen anbefaler, at årets skat specificeres i noterne, herunder angivelse af årets aktuelle skat, årets ændring i udskudt skat, jf. afsnit 23, og eventuel ændring vedrørende tidligere år.

10.4.7. Regnskabsvejledningen anbefaler endvidere, at der i en note redegøres for forholdet mellem den skattemæssige omkostning (skattemæssige indtægt) og årets resultat. Denne redegørelse kan eksempelvis indeholde:

- En specifikation af årets skat omfattende årets aktuelle skat og årets ændringer i udskudt skat.
- Fordelingen af årets skat mellem skat af årets resultat og skat af egenkapitalbevægelser.
- En forklaring på sammenhængen mellem årets resultat før skat og skat af årets resultat. Forklaringen gives med udgangspunkt i den for regnskabsåret gældende skatteprocent og udformes som en afstemning af skattebeløb eller beregnet skatteprocent.
- En beskrivelse af skat af årets egenkapitalbevægelser.

11. Balancen

11.1. Aktiver og passiver

11.1.1. Balancen består af aktiver og passiver.

11.1.2. Aktiver kan bredt defineres som ressourcer, der er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.

11.1.3. Passiver kan bredt defineres som summen af indregnede forpligtelser og egenkapital. En forpligtelse er en eksisterende pligt for virksomheden, opstået som resultat af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele. Egenkapitalen er forskellen mellem indregnede aktiver og indregnede forpligtelser.

11.1.4. Eventualaktiver er aktiver, hvis eksistens først kan bekræftes af en eller flere usikre begivenheder, som er uden for virksomhedens kontrol. Eventualaktiver indregnes som regel ikke i balancen, da indregning først kan ske, når det er overvejende sandsynligt - ”så godt som sikkert” – at fremtidige økonomiske fordele vil tilgå virksomheden.

11.1.5. Forpligtelser, som ledelsen forventer ikke vil medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele for virksomheden, indregnes ikke i balancen, men oplyses som eventualforpligtelser.

11.2. Skema for balancen

11.2.1. Balancen skal opstilles i overensstemmelse med årsregnskabslovens skema 1 eller skema 2. Skemaerne er gengivet i appendiks E i denne vejledning.

11.2.2. Skema 1 opdeler aktiverne i:

- Anlægsaktiver
- Omsætningsaktiver.

Et anlægsaktiv er et aktiv, der er bestemt til vedvarende eje eller brug i virksomheden. Øvrige aktiver er omsætningsaktiver.

11.2.3. Skema 1 opdeler passiverne i:

- Egenkapital
- Hensatte forpligtelser
- Langfristede gældsforpligtelser
- Kortfristede gældsforpligtelser.

Langfristede gældsforpligtelser forfalder mere end 1 år efter balancedagen, mens kortfristede gældsforpligtelser forfalder mindre end 1 år efter balancedagen. Hensatte forpligtelser er uvisse med hensyn til beløbsstørrelse og/eller forfaldstidspunkt. I et koncernregnskab indgår minoritetsinteresser som en særskilt post under egenkapital.

11.2.4. Skema 2 opdeler aktiverne i:

- Langfristede aktiver
- Kortfristede aktiver.

Et aktiv anses for kortfristet, når det forventes realiseret eller besiddes med salg eller forbrug for øje, som et led i virksomhedens almindelige driftscyklus, når det forventes realiseret inden for 12 måneder efter balancedagen, eller når der er tale om likvider, som ikke er underlagt begrænsninger i forhold til omsætteligheden. Øvrige aktiver anses for langfristede.

11.2.5. Skema 2 opdeler passiverne i:

- Egenkapital
- Langfristede forpligtelser
- Kortfristede forpligtelser.

Hensatte forpligtelser har således ikke sin egen kategori, men indgår i langfristede henholdsvis kortfristede forpligtelser. I et koncernregnskab indgår minoritetsinteresser som en særskilt post under egenkapital.

11.2.6. Regnskabsvejledningens årsrapportmodeller er opstillet med udgangspunkt i balancens skema 1, der sondrer mellem anlægsaktiver og omsætningsaktiver. Dette er ikke udtryk for, at regnskabsvejledningen anbefaler skema 1 frem for skema 2.

12. Immaterielle anlægsaktiver

12.1. Generelt

12.1.1. Immaterielle aktiver er identificerbare, ikke-monetære aktiver uden fysisk substans. Immaterielle anlægsaktiver omfatter typisk:

- Udviklingsprojekter vedrørende produkter og processer – færdiggjorte eller under udførelse
- Erhvervede koncessioner, patenter, licenser, varemærker og lignende rettigheder
- Goodwill.

Indretning af lejede lokaler udgør ikke en rettighed og klassificeres derfor som et materielt anlægsaktiv.

Anskaffelser af it-software eller rettigheder til it-software skal som hovedregel indregnes i balancen som immaterielle anlægsaktiver. I visse tilfælde kan det være umuligt at adskille softwareanskaffelser fra it-hardwareanskaffelser, eksempelvis når der er tale om et operativsystem anskaffet sammen med en server. I sådanne tilfælde kan softwareanskaffelsen indregnes under materielle anlægsaktiver sammen med den øvrige it-hardwareanskaffelse.

12.1.2. Omkostninger afholdt til udviklingsaktiviteter adskiller sig fra omkostninger afholdt til forskningsaktiviteter.

Forskning omfatter grundlæggende undersøgelser iværksat af en virksomhed for at opnå ny viden-skabelig eller teknisk viden og indsigt.

Udvikling omfatter anvendelse af forskningsresultater eller anden viden til fremstilling af nye eller væsentligt forbedrede produkter eller processer forud for påbegyndelsen af en erhvervsmæssig udnyttelse.

Eksempler på forskning er:

- Laboratorieforskning med det formål at opnå ny viden
- Udførelse af forsøg med henblik på at finde nye mulige produkter eller processer, herunder test af potentielle emners brugbarhed
- Formulering af koncept for mulige produkter eller processer samt grundlæggende design af disse
- Undersøgelse af mulighederne for anvendelse af forskningsresultater.

Eksempler på udviklingsarbejder er:

- Udvikling af nye produkter
- Konstruktion af prototyper på nye maskiner
- Udvikling og testkørsel af nye produktionssystemer
- Udvikling og design af prototyper på værktøjer, der involverer ny teknologi.

Udviklingsomkostninger, som er afholdt til en ekstern part i henhold til udviklingsaftale eller lignende, betragtes som internt oparbejdet produktudvikling og behandles regnskabsmæssigt som sådan.

Aktiviteter udført for at opretholde igangværende produktion eller for at fremme salget af eksisterende produkter kan ikke karakteriseres som forskning eller udvikling. Eksempler herpå er:

- Test eller analyser af produkter eller processer som led i den løbende kvalitetskontrol
- Løbende ændringer eller tilpasninger af eksisterende produkter eller processer, uanset at disse herved måtte blive forbedret
- Omkostninger afholdt for at retablere virksomhedens produktionsapparat.

12.2. Indregning og måling

12.2.1. Et erhvervet immaterielt anlægsaktiv skal indregnes som aktiv på det tidspunkt, hvor fordele og risici ved besiddelse af aktivet overgår til virksomheden, og kostprisen kan opgøres pålideligt. Overgang af fordele og risici for erhvervede immaterielle anlægsaktiver finder sædvanligvis sted på overtagelsesdagen.

12.2.2. Forskningsomkostninger opfylder ikke definitionen på et immaterielt aktiv, idet det ikke er muligt at påvise en direkte sammenhæng mellem afholdte omkostninger og fremtidig indtjening afledt af forskningsarbejdet. Forskningsomkostninger skal derfor omkostningsføres i det år, hvori de afholdes.

12.2.3. Udviklingsomkostninger adskiller sig fra forskningsomkostninger ved at blive afholdt ud fra en mere direkte forventning om fremtidig indtjening afledt af udviklingsarbejdet, enten i form af forøgede indtægter fra salg af produktet eller i form af reducerede omkostninger ved udnyttelse af processen. Udviklingsomkostninger kan derfor opfylde definitionen på et aktiv, hvis det er muligt at påvise en sammenhæng mellem afholdte omkostninger og forventet fremtidig indtjening i form af forøgede indtægter eller reducerede omkostninger.

12.2.4. Regnskabsvejledningen anbefaler, at klasse B-virksomheder indregner udviklingsprojekter som en omkostning i resultatopgørelsen i afholdelsesåret. *Regnskabsvejledningen anbefaler, at klasse C-mellem og store klasse C-virksomheder indregner udviklingsprojekter i balancen, hvis kriterierne for indregning i øvrigt er opfyldt, jf. nedenfor.*

12.2.5. Klasse B-virksomheder og klasse C-mellem virksomheder skal efter årsregnskabsloven enten indregne udviklingsprojekter som et aktiv i balancen, hvis kriterierne for indregning i øvrigt er opfyldt, eller omkostningsføre disse straks i afholdelsesåret. Der er tale om et valg af regnskabspraksis. *For store klasse C-virksomheder er det efter årsregnskabsloven et krav at indregne udviklingsprojekter som et aktiv i balancen, hvis kriterierne i øvrigt er opfyldt. Når udviklingsomkostninger indregnes i balancen, skal et tilsvarende beløb, reduceret med udskudt skat, indregnes i posten "Reserve for udviklingsomkostninger" under egenkapitalen, hvorved udbyttmulighederne reduceres. Reserven opløses med de løbende afskrivninger efter skat.*

12.2.6. *Udviklingsomkostninger og internt oparbejdede rettigheder i relation til udviklingsprojekter opfylder definitionen på et immaterielt aktiv, hvis det er muligt at demonstrere en sammenhæng mellem afholdte omkostninger og forventet fremtidig indtjening. For at kunne demonstrere den nævnte sammenhæng skal følgende betingelser alle være opfyldt:*

- a) Projektet er teknisk muligt at færdiggøre*
- b) Virksomheden har til hensigt at udnytte projektet*
- c) Virksomheden har evnen til at anvende/sælge det endelige produkt/proces*

- d) Virksomheden har udarbejdet en plan for, hvordan fremtidige økonomiske fordele udnyttes
- e) Virksomheden har tilstrækkelige ressourcer til at færdiggøre projektet
- f) Kostprisen kan opgøres pålideligt.

Disse betingelser stiller alle øgede krav til forretningsgange og registreringsrutiner.

Indregning af udviklingsomkostninger i balancen kan alene ske fra det tidspunkt, hvor betingelserne er opfyldt. Indtil dette tidspunkt skal udviklingsprojekter indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen. Tidligere afholdte omkostninger til udvikling, der er indregnet som omkostninger i resultatopgørelsen, kan ikke senere indregnes som aktiver i balancen, medmindre der er tale om en ændring af regnskabspraksis.

12.2.7. Andre internt oparbejdede immaterielle aktiver, eksempelvis internt oparbejdet goodwill, kan ikke indregnes i balancen. Omkostninger til oparbejdning heraf indregnes løbende i resultatopgørelsen.

12.2.8. Immaterielle anlægsaktiver måles sædvanligvis i balancen til kostpris med fradrag af foretagne afskrivninger og nedskrivninger.

12.2.9. Kostprisen for et erhvervet immaterielt anlægsaktiv omfatter købspris samt alle omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen frem til, at aktivet er klar til at blive taget i brug. Købspris skal opgøres med fradrag af prisreduktioner og rabatter.

12.2.10. Kostprisen for udviklingsprojekter omfatter direkte medgåede omkostninger. Eksempler på direkte omkostninger, der skal aktiveres for det enkelte udviklingsarbejde, er:

- Gager, løn og andre omkostninger til personale direkte beskæftiget med udviklingsarbejdet
- Omkostninger til materialer og tjenesteydelser mv. anvendt direkte på udviklingsarbejdet.

12.2.11. *Virksomheder i regnskabsklasse C har ikke længere pligt til at indregne indirekte omkostninger i kostprisen for udviklingsprojekter, der indregnes i balancen som et aktiv, jf. særskilt beskrivelse i afsnit 17.2.5. - 17.2.9. Virksomheder kan dog vælge frivilligt at indregne indirekte omkostninger som en del af kostprisen for udviklingsprojekter. Herudover kan renter af kapital, der er lånt til at finansiere udviklingen, og som vedrører udviklingsperioden, indregnes i kostprisen, jf. afsnit 32 om kapitalisering af finansieringsomkostninger.*

12.3. Afskrivninger og nedskrivninger

12.3.1. Afskrivningsgrundlaget for et immaterielt anlægsaktiv er sædvanligvis kostprisen reduceret med en eventuel restværdi og reduceret med eventuelle nedskrivninger. I praksis har restværdier ofte ikke den store betydning for immaterielle anlægsaktiver, idet mange immaterielle aktiver er forholdsvis let forgængelige og sjældent oppebærer en større restværdi efter endt brugstid.

For visse typer af immaterielle anlægsaktiver, eksempelvis CO₂-kvoter og fiskekvoter, hvor der blandt andet eksisterer et aktivt marked for køb og salg af disse kvoter, kan der dog være situationer, hvor det immaterielle anlægsaktiv har en restværdi afhængigt af de konkrete forhold, herunder den planlagte anvendelse af aktivet. Hvis et sådant immaterielt aktiv er opskrevet til dagsværdi, er afskrivningsgrundlaget dagsværdien reduceret med en eventuel restværdi.

12.3.2. Et immaterielt anlægsaktivs afskrivningsgrundlag skal afskrives systematisk over aktivets forventede brugstid. Afskrivninger skal indregnes i resultatopgørelsen, medmindre de indgår i kostprisen for et andet aktiv. Afskrivning skal påbegyndes, når aktivet er klar til brug. Afskrivningsmetoden skal fastlægges således, at den bedst muligt afspejler det mønster, hvorefter de økonomiske fordele, der knytter sig til det immaterielle anlægsaktiv, forventes opnået.

12.3.3. Brugstiden for et immaterielt anlægsaktiv skal fastsættes på det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. Brugstiden for immaterielle anlægsaktiver, der via aftale er tidsbegrænset, eksempelvis distributionsrettigheder og fiskekvoter, kan som udgangspunkt ikke være længere end den kontraktfastsatte løbetid, medmindre løbetiden kan forlænges uden væsentlige omkostninger, og det er sandsynligt, at virksomheden vil gøre brug af denne forlængelsesmulighed. Den forventede brugstid for et immaterielt anlægsaktiv skal ændres (forlænges eller forkortes), når skønnet over brugstiden er ændret i forhold til tidligere skøn. Ændring af brugstiden vil for eksempel kunne forekomme ved:

- Forbedring af et aktiv ud over dets oprindelige standard eller ved
- Udvikling af nye substituerende aktiver baseret på ny teknologi.

I særlige tilfælde, hvor virksomheden ikke er i stand til at skønne over brugstiden for goodwill og udviklingsomkostninger, skal brugstiden antages at være 10 år.

12.3.4. Ændring af brugstiden eller ændring af afskrivningsmetode er en ændring af et regnskabsmæssigt skøn. En ændring af brugstiden eller afskrivningsmetode medfører ændring af de fremtidige afskrivninger, således at aktivet afskrives over den revurderede resterende brugstid, henholdsvis afskrives efter den revurderede afskrivningsmetode fremadrettet.

12.3.5. Hvis den regnskabsmæssige værdi er større end genindvindingsværdien, der er den højeste værdi af kapitalværdien og salgsværdien fratrukket forventede omkostninger til salg, skal der nedskrives til denne lavere genindvindingsværdi. Nedskrivningen indregnes i resultatopgørelsen og vises særskilt i anlægsnoten. En nedskrivning påvirker aktivets afskrivningsgrundlag fremadrettet. Behov for nedskrivning af igangværende og afsluttede udviklingsprojekter skal som minimum vurderes ved udgangen af hvert regnskabsår. For igangværende udviklingsprojekter skal der foretages nedskrivning, hvis den regnskabsmæssige værdi af udviklingsprojektet med tillæg af forventede yderligere omkostninger frem til udviklingsarbejdets færdiggørelse overstiger genindvindingsværdien.

12.3.6. Hvis begrundelsen for en tidligere foretagen nedskrivning ikke længere består, skal nedskrivningen tilbageføres. Nedskrivning på goodwill kan dog ikke tilbageføres. Tilbageførsel af en tidligere foretagen nedskrivning påvirker aktivets afskrivningsgrundlag fremadrettet.

12.4. Opskrivning

12.4.1. Immaterielle anlægsaktiver, der handles på et aktivt marked, kan opskrives til dagsværdi. Øvrige immaterielle anlægsaktiver kan ikke opskrives.

12.4.2. En opskrivning sker efter de almindelige regler om opskrivning i årsregnskabsloven § 41. Det indebærer blandt andet, at opskrivningen, reduceret med udskudt skat, bindes på posten ”Reserve for opskrivning” under egenkapitalen. Den bundne reserve reduceres med de årlige afskrivninger efter skat på opskrivningen. Reserven reduceres således i takt med, at det opskrevne aktiv afskrives over resultatopgørelsen. Se nærmere i afsnit 13.4.

12.5. Afhændelse

12.5.1. Gevinst eller tab ved afhændelse af et immaterielt anlægsaktiv indregnes i resultatopgørelsen og skal opgøres som forskellen mellem salgspris reduceret med salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på afhændelsestidspunktet.

12.5.2. Et immaterielt anlægsaktiv skal udgå af balancen ved afhændelse eller på det tidspunkt, hvor aktivet ikke længere benyttes og ikke har nogen nytteværdi, og kan udgå af anlægsnoten året efter, at aktivet er fuldt afskrevet.

12.6. Præsentation og oplysninger – særlige krav

12.6.1. Immaterielle anlægsaktiver opdeles i balancen i følgende poster:

1. Færdiggjorte udviklingsprojekter
2. Erhvervede rettigheder
3. Goodwill
4. Udviklingsprojekter under udførelse og forudbetalinger for immaterielle aktiver.

Benævnelsen af de anførte poster skal tilpasses, hvis virksomhedens karakter gør det påkrævet. Har virksomheden eksempelvis aktiveret udgifter til patenter og licenser, kan disse præsenteres særskilt i balancen eller i noterne. Tilsvarende gælder for it-software.

12.6.2. Årsregnskabsloven kræver, at klasse C-virksomheder specificerer posterne i en anlægsnote. Regnskabsvejledningen anbefaler, at også klasse B-virksomheder specificerer posterne i en anlægsnote.

12.6.3. Det skal oplyses med angivelse af beløb, hvis finansieringsomkostninger er indregnet i kostprisen for immaterielle anlægsaktiver. Oplysninger skal gives hvert år, dvs. ikke kun i anskaffelsesåret.

12.6.4. Opskrives et immaterielt anlægsaktiv, der handles på et aktivt marked, skal der i noterne oplyses om den værdi, posten ville have haft, hvis opskrivningen ikke var foretaget. Der skal endvidere gives oplysninger om størrelsen og bevægelser på posten ”Reserve for opskrivning”.

12.6.5. Der skal i noterne gives oplysning om de særlige forudsætninger, der ligger til grund for indregning og måling af udviklingsprojekter.

12.6.6. *Virksomheder i regnskabsklasse C skal desuden i ledelsesberetningen beskrive forsknings- og udviklingsaktiviteter i eller for virksomheden, jf. særskilt beskrivelse i afsnit 6.*

12.6.7. Afskrivningsperioden for goodwill skal begrundes i beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis. Jo længere afskrivningsperiode, og jo mere den afviger fra sammenlignelige virksomheder, jo bedre skal begrundelsen være.

12.6.8. I noterne skal for hver post under immaterielle anlægsaktiver gives oplysning om begrænsninger i ejendomsretten, omfanget af pantsætninger mv. samt den regnskabsmæssige værdi af pantsatte aktiver. Endvidere anbefaler regnskabsvejledningen, at der gives oplysninger om kontraktlige forpligtelser til erhvervelse af immaterielle anlægsaktiver.

13. Materielle anlægsaktiver

13.1. Indregning og måling

13.1.1. Et materielt anlægsaktiv skal indregnes som aktiv på det tidspunkt, hvor fordele og risici ved besiddelse af aktivet overgår til virksomheden, og kostprisen kan opgøres pålideligt. Overgang af fordele og risici for erhvervede materielle anlægsaktiver finder sædvanligvis sted på overtagelsesdagen.

13.1.2. Materielle anlægsaktiver omfatter typisk:

- Grunde og bygninger
- Indretning af lejede lokaler
- Produktionsanlæg og maskiner
- Andre anlæg, driftsmateriel og inventar
- Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger for materielle anlægsaktiver.

13.1.3. Et materielt anlægsaktiv måles i balancen til kostpris med fradrag af foretagne afskrivninger og nedskrivninger. Alternativt kan som regnskabspraksis vælges, at materielle anlægsaktiver måles til opskrevet værdi med efterfølgende afskrivninger og nedskrivninger efter de særlige regler herfor, jf. afsnit 13.4. De særlige regler for investeringsejendomme behandles i afsnit 15.

13.1.4. Kostprisen for et erhvervet materielt anlægsaktiv omfatter købspris samt alle omkostninger (udgifter) direkte tilknyttet anskaffelsen frem til tidspunktet for ibrugtagning af aktivet. Købspris opgøres med fradrag af prisreduktioner og rabatter.

13.1.5. Eksempler på omkostninger direkte tilknyttet er:

- Told og afgifter
- Leverings- og transportomkostninger
- Installationsomkostninger
- Honorarer til arkitekter og ingeniører
- Nedtagelses-, bortskaffelses- og reableringsomkostninger, hvis disse samtidig opfylder betingelserne for indregning som hensat forpligtelse.

13.1.6. Fremstiller virksomheden selv et materielt anlægsaktiv helt eller delvist, vil kostprisen omfatte købspris for materialer, komponenter og underleverandørydelser, omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen samt kostprisen for direkte lønforbrug.

13.1.7. ÅRL tillader – men kræver ikke - indregning af indirekte produktionsomkostninger i egenproducerede anlægsaktiver. *Regnskabsvejledningen anbefaler, at klasse C-virksomheder indregner de indirekte omkostninger, der er medgået i fremstillingsperioden, og som kan henføres til det pågældende anlægsaktiv.*

13.1.8. Til kostprisen kan medregnes finansieringsomkostninger, der kan henføres til en klargøringsperiode og/eller fremstillingsperiode, jf. afsnit 32 om kapitalisering af finansieringsomkostninger.

13.1.9. Spild, svind og andre omkostninger foranlediget af manglende erfaring ved fremstillingen eller omkostninger ved forlænget fremstillingstid for det pågældende aktiv kan ikke indgå som hverken direkte eller indirekte omkostninger i kostprisen for anlægsaktivet.

13.1.10. Fremstiller virksomheden tilsvarende produkter til salg, fastsættes kostprisen for det materielle anlægsaktiv til et beløb svarende til kostprisen for de produkter, der fremstilles til salg. Der kan således ikke indregnes intern avance.

13.1.11. Indkøringsomkostninger indgår kun som en del af kostprisen i det omfang, de er nødvendige for at bringe aktivet i produktionsklar stand. Driftsomkostninger, der afholdes, efter at aktivet er bragt i produktionsklar stand, og indtil forventet produktionskapacitet opnås, indregnes i resultatopgørelsen.

13.1.12. Efterfølgende omkostninger skal indregnes som et materielt anlægsaktiv, hvis de:

- a) Forbedrer aktivets egenskaber ud over dets oprindelige vurderede egenskaber eller
- b) Erstatte en komponent, der er blevet selvstændigt afskrevet over dens økonomiske brugstid.

13.1.13. Eksempler på omkostninger, der forøger et materielt anlægsaktives nytteværdi ud over dets oprindelige egenskaber, kan være omkostninger, der er afholdt for at:

- Forlænge aktivets brugstid
- Forbedre produktionskvaliteten eller
- Indføre en ny og mere effektiv produktionsproces.

Alle andre efterfølgende omkostninger, herunder omkostninger til reparation og løbende vedligeholdelse af et materielt anlægsaktiv, indregnes i resultatopgørelsen i den periode, hvori de afholdes.

13.1.14. Reservedele indregnes som hovedregel som varebeholdninger i balancen på anskaffelsestidspunktet med efterfølgende indregning i resultatopgørelsen i takt med anvendelsen. Reservedele, erstatningsanlæg og serviceudstyr, der kun kan anvendes i forbindelse med bestemte aktiver, behandles som materielle anlægsaktiver. Afskrivning foretages over de pågældende aktivers brugstid, som ikke må overstige brugstiden for de aktiver, som de relaterer sig til.

13.1.15. Nogle dele af visse materielle anlægsaktiver kan kræve udskiftning oftere end andre dele, ligesom der kan være krav om mere grundlæggende vedligeholdelse eller eftersyn med regelmæssige intervaller. Dette kan vedrøre bygninger, produktionsanlæg og større driftsmidler.

Eksempelvis består bygninger oftest af flere delkomponenter med forskellig brugstid, fx tag, vinduer, bygninger og installationer.

Andre eksempler kan være fly og skibe. Eksempelvis udskiftes et flys interiør ofte flere gange i flyets levetid, og tilsvarende kan fly og skibe kræves istandsat med lovpligtige eftersyn med periodiske, flerårige intervaller.

Disse aktiver (fx en bygnings tag eller et skibs ”vedligeholdelseeftersyn”) behandles regnskabsmæssigt ved den oprindelige anskaffelse som separate aktiver, idet deres brugstid afviger fra de aktiver, som de relaterer sig til. Anlægsaktiver, der består af forskellige elementer med væsentligt forskellig brugstid, skal således opdeles (dekomponeres) i de væsentligste bestanddele med henblik på særskilt

afskrivning. Udskiftning eller renovering af sådanne aktiver behandles regnskabsmæssigt også som anskaffelse af separate aktiver.

13.2. Afskrivningsgrundlag

13.2.1. Afskrivningsgrundlaget skal opgøres på ibrugtagningstidspunktet samt ved efterfølgende ændringer i de elementer, der indgår i afskrivningsgrundlaget. Afskrivningsgrundlaget for et materielt anlægsaktiv opgøres som kostpris reduceret med restværdi. For aktiver, der nedskrives, fratrækkes nedskrivningen, og for aktiver, der opskrives, tillægges opskrivningen.

13.2.2. Grunde og bygninger er selvstændige aktiver og behandles hver for sig, selvom de er anskaffet samtidigt.

13.2.3. Restværdien for et materielt anlægsaktiv skal løbende revurderes. Den skal fastsættes til det beløb, som virksomheden på den aktuelle balancedag kan få for et tilsvarende aktiv, der har den alder, som det erhvervede aktiv har ved afslutningen af brugstiden. Ved den løbende revurdering af restværdien kan der ikke indregnes forventede fremtidige prisstigninger, herunder inflationsgevinster, da værdien skal opgøres med det prisniveau, der gælder på den aktuelle balancedag. Sker der fald i restværdien, skal afskrivningsgrundlaget forøges med et beløb svarende til reduktionen i restværdien. Sker der en forøgelse af restværdien som følge af revurderingen, reduceres det opgjorte afskrivningsgrundlag tilsvarende. Restværdien kan ikke fastsættes til samme beløb som kostprisen.

13.2.4. Ændring af brugstiden samt ændring i restværdien er en ændring af et regnskabsmæssigt skøn. En ændring af brugstiden medfører ændring af de fremtidige afskrivninger, således at aktivet afskrives over den revurderede resterende brugstid. En reduktion af restværdien med uændret brugstid medfører forøgede afskrivninger over den resterende brugstid.

13.3. Afskrivninger og nedskrivninger

13.3.1. Et materielt anlægsaktives afskrivningsgrundlag skal afskrives systematisk over aktivets forventede brugstid. Afskrivninger skal indregnes i resultatopgørelsen, medmindre de indgår i kostprisen for et andet aktiv. Afskrivning skal påbegyndes, når aktivet tages i brug.

13.3.2. Afskrivningsmetoden skal fastlægges således, at den bedst muligt afspejler virksomhedens forbrug af det materielle anlægsaktiv.

13.3.3. Som eksempler på afskrivningsmetoder kan nævnes lineær afskrivning, degressiv afskrivning og progressiv afskrivning.

Afspejler den anvendte afskrivningsmetode ikke længere forbrugsmønstret af det materielle anlægsaktiv, medfører dette, at afskrivningsmetoden for dette aktiv må ændres. Ændring i afskrivningsmetoden er en ændring af et regnskabsmæssigt skøn.

13.3.4. Brugstiden for et materielt anlægsaktiv skal fastsættes på ibrugtagningstidspunktet, og der skal bl.a. tages følgende forhold i betragtning:

- Aktivets kapacitet og den forventede produktion og forventet slitage
- Virksomhedens reparations- og vedligeholdelsesprogram og tidligere erfaringer
- Teknisk forældelse og tidspunkt for ophør af indtjening ved brug af aktivet

- Begrænsning i aktivets anvendelse på grund af fx juridiske forhold eller myndighedsforskrifter.

Brugstiden er normalt sammenfaldende med den økonomiske levetid for aktivet. Forventes aktivet udskiftet før udløbet af den økonomiske levetid, udgør brugstiden denne kortere periode. Den kortere brugstid har betydning for scrapværdien.

13.3.5. Den forventede brugstid for et materielt anlægsaktiv skal ændres (forlænges eller forkortes), når skønnet over denne er ændret i forhold til tidligere skøn. Ændring af brugstiden kan fx forekomme ved:

- Forbedring af et aktiv ud over dets oprindelige standard
- Udvikling af nye substituerende aktiver baseret på ny teknologi
- Ændring i afsætningsmuligheder for de produkter, aktivet producerer, eller
- Ændring i virksomhedens reparations- og vedligeholdelsesprogram.

13.3.6. Der skal afskrives på en bygning, uanset om bygningen anvendes i virksomheden til produktion, administration eller handel med varer og tjenesteydelser. Bygninger har en begrænset brugstid, og der afskrives over brugstiden for at afspejle virksomhedens forbrug af den pågældende bygning. Grunde har normalt en ubegrænset brugstid og afskrives sædvanligvis ikke.

13.3.7. Et materielt anlægsaktiv skal nedskrives til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Et fald i genindvindingsværdien kan fx forekomme i forbindelse med:

- Beskadigelse af aktivet
- Teknisk forældelse
- Ophør af produktion af de produkter, som aktivet producerer, eller reduceret lønsomhed for disse produkter
- Aktivet henstår helt eller delvist ubenyttet.

13.3.8. Nedskrivningen foretages som udgangspunkt aktiv for aktiv, men kan et fald i genindvindingsværdien for en sammenhængende gruppe af anlægsaktiver ikke henføres til enkeltaktiver, nedskrives disse aktiver samlet. Nedskrivning af materielle anlægsaktiver skal vises særskilt i anlægsnoten, og nedskrivningen indregnes i resultatopgørelsen. Nedskrivningen reducerer aktivets afskrivningsgrundlag.

13.3.9. Sker der i efterfølgende år en forøgelse af et nedskrevet anlægsaktives genindvindingsværdi, tilbageføres en nedskrivning svarende til forøgelsen. Tilbageførslen indregnes i resultatopgørelsen. Tilbageførslen reduceres med de yderligere afskrivninger, der ville være foretaget, hvis nedskrivning ikke var sket.

13.4. Opskrivning

13.4.1. Virksomheden kan vælge som regnskabspraksis løbende at opskrive ejendomme eller andre anlægsaktiver til dagsværdi. Der er tale om en undtagelse til hovedreglen om indregning til kostpris med fradrag af afskrivninger.

13.4.2. Foretages opskrivning af et aktiv, skal værdiregulering til dagsværdi ske for samtlige aktiver inden for samme kategori af materielle anlægsaktiver og baseres på et systematisk grundlag. Værdireguleringen skal foretages så regelmæssigt, at den regnskabsmæssige værdi ikke afviger væsentligt fra dagsværdien på balancedagen.

13.4.3. En opskrivning forøger aktivets afskrivningsgrundlag. Det forøgede afskrivningsgrundlag med fradrag af foretagne afskrivninger fordeles systematisk over aktivets resterende brugstid.

13.4.4. Sker der efterfølgende et fald i aktivets dagsværdi, hvorefter opskrivning ikke kan opretholdes, tilbageføres en opskrivning svarende til værdifaldet.

13.4.5. Opskrivning er en ikke-realiseret værdiforøgelse og kan ikke indregnes i resultatopgørelsen. Opskrivninger, reduceret med udskudt skat, bindes på posten ”Reserve for opskrivning” under egenkapitalen. Tilbageførsel af en opskrivning sker ligeledes direkte i egenkapitalen, idet opskrivningen er indregnet her. Nedskrivninger herudover indregnes i resultatopgørelsen.

13.4.6. Afskrivninger reducerer ”Reserve for opskrivninger” under egenkapitalen. Reserven reduceres med et beløb svarende til forskellen mellem afskrivning på grundlag af aktivets omvurderede værdi og afskrivning på grundlag af aktivets oprindelige kostpris efter korrektion for udskudt skat. Reserven reduceres således årligt med et beløb svarende til årets afskrivning efter skat på opskrivningen. Overførsel af beløb fra ”Reserve for opskrivning” til posten ”Overført overskud” foretages direkte og passerer således ikke resultatopgørelsen.

13.4.7. Ved førstegangsopskrivninger indregnes den akkumulerede virkning af ændringen direkte på egenkapitalen. Når virksomheden ændrer regnskabspraksis for at kunne opskrive aktiver til dagsværdi efter årsregnskabsloven § 41, behandles praksisændringen fremadrettet og uden tilpasning af sammenligningstal for tidligere år. Den manglende sammenlignelighed skal forklares.

13.5. Afhændelse

13.5.1. Et materielt anlægsaktiv skal udgå af balancen ved afhændelse eller på det tidspunkt, hvor aktivet ikke længere benyttes og ikke har nogen genindvindingsværdi.

13.5.2. Gevinst eller tab ved afhændelse af et materielt anlægsaktiv indregnes på afhændelsestidspunktet i resultatopgørelsen, og gevinst og tab opgøres som forskellen mellem salgspris reduceret med salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi. Dette gælder tilsvarende for opskrevne aktiver.

Regnskabsvejledningen anbefaler, at gevinsten eller tabet indregnes under andre driftsindtægter eller andre driftsomkostninger. Hvis beløbet er uvæsentligt, kan det i stedet indregnes under af- og nedskrivninger i den artsopdelte resultatopgørelse og under den relevante funktion - produktion, distribution eller administration - i den funktionsopdelte resultatopgørelse.

13.5.3. Kompensation for værdiforringelse af et helt eller delvist ødelagt materielt anlægsaktiv, fx en forsikringskadeserstatning, skal indregnes i resultatopgørelsen, når virksomheden erhverver ret til godtgørelsen, samtidig med at værdiforringelsen af aktivet indregnes. Kostprisen for det materielle anlægsaktiv, der er genoprettet, købt eller genopført som erstatning, opgøres og indregnes i overensstemmelse med denne vejledning.

13.6. Præsentation og oplysninger – særlige krav

13.6.1. Materielle anlægsaktiver opdeles i balancen i følgende poster:

1. Grunde og bygninger
2. Produktionsanlæg og maskiner
3. Andre anlæg, driftsmateriel og inventar
4. Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger for materielle anlægsaktiver.

Benævnelse af de anførte poster skal tilpasses, hvis virksomhedens særlige karakter gør det påkrævet. Har virksomheden eksempelvis indregnet omkostninger til indretning af lejede lokaler, kan disse præsenteres særskilt i balancen eller i noterne. Tilsvarende vedrørende skibe og fly, hvis dette har væsentlig betydning for forståelsen af årsregnskabet.

13.6.2. Årsregnskabsloven kræver, at klasse C-virksomheder specificerer posterne i en anlægsnote. Regnskabsvejledningen anbefaler, at også klasse B-virksomheder specificerer posterne i en anlægsnote, da anlægsnoten giver information om investeringsniveau, niveau for af- og nedskrivninger mv., ligesom noten er informationsgrundlag ved anvendelse af virksomhedspant eller anden sikkerhedsstilling i aktiver.

13.6.3. Det skal i noterne oplyses med angivelse af beløb, hvis finansieringsomkostninger er indregnet i kostprisen for materielle anlægsaktiver. Oplysninger skal gives hvert år, dvs. ikke kun i anskaffelsesåret.

13.6.4. Opskrives et materielt anlægsaktiv til dagsværdi, skal der i noterne oplyses om den værdi, posten ville have haft, hvis opskrivningen ikke havde været foretaget. Der skal desuden gives oplysninger om størrelsen og bevægelser på posten ”Reserve for opskrivning”. Regnskabsvejledningen anbefaler, at redegørelsen for anvendt regnskabspraksis omtaler, hvis en ekstern vurderingsmand er anvendt ved vurderingen af dagsværdien.

13.6.5. Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver, der ikke er virksomhedens juridiske ejendom (finansiel leasing), skal ligeledes oplyses i noterne.

13.6.6. I noterne skal for hver post under materielle anlægsaktiver gives oplysning om begrænsninger i ejendomsretten, omfanget af pantsætninger mv. samt den regnskabsmæssige værdi af pantsatte aktiver. Endvidere anbefaler regnskabsvejledningen, at der gives oplysninger om kontraktlige forpligtelser til erhvervelse af materielle anlægsaktiver.

14. Leasing hos leasingtager

14.1. Klassifikation af leasingkontrakter

14.1.1. Leasingkontrakter skal af hensyn til den regnskabsmæssige behandling i leasingtagers årsrapport klassificeres i:

- Finansielle leasingkontrakter
- Operationelle leasingkontrakter.

Regnskabsvejledningen anbefaler indregning af finansielle leasingkontrakter som finansiell leasing, da forholdet reelt er en alternativ finansieringsform. Ifølge årsregnskabsloven er dette ikke et krav for klasse B-virksomheder.

14.1.2. Finansiell leasing indebærer, at kontrakter regnskabsmæssigt behandles som køb af et aktiv på afbetaling. Der indregnes således både et "købt" aktiv og en gældsforpligtelse.

14.1.3. Operationel leasing indebærer, at kontrakter regnskabsmæssigt behandles som leje af aktiver. Der indregnes ikke et aktiv og en gældsforpligtelse. Lejeomkostninger indregnes i stedet i resultatopgørelsen i den regnskabsperiode, som lejen modsvarer. Er lejen opdelt i eksempelvis en større udbetaling og efterfølgende mindre periodiske beløb, skal lejen periodiseres lineært over den aftalte lejeperiode.

14.1.4. Klassifikation af leasingkontrakter er baseret på, i hvilket omfang risici og fordele, som er forbundet med ejendomsretten til et leaset aktiv, tilfalder leasinggiver eller leasingtager. Risici kan omfatte tab som følge af uudnyttet kapacitet eller teknologisk forældelse og indtjeningsudsving som følge af ændringer i økonomiske vilkår. Fordele kan omfatte udsigten til lønsom drift over aktivets økonomiske levetid samt gevinst i form af værdiforøgelse eller realisation af en restværdi.

14.1.5. Hvorvidt en leasingkontrakt er en finansiell eller en operationel leasingkontrakt afhænger af transaktionens indhold frem for kontraktens form. Leasingkontrakter skal efter vejledningen indregnes og måles regnskabsmæssigt samt præsenteres i overensstemmelse med deres indhold og økonomiske realitet og ikke deres juridiske form. Uanset om en leasingkontrakt grundet sin udformning indebærer, at ejendomsretten til det leasede aktiv på intet tidspunkt overdrages til leasingtager, er indholdet og den økonomiske realitet af finansielle leasingaftaler, at leasingtager overtager de økonomiske fordele ved anvendelsen af det leasede aktiv for størstedelen af aktivets økonomiske levetid mod til gengæld at påtage sig en forpligtelse til at betale et beløb for denne rettighed i al væsentlighed svarende til dagsværdien af aktivet og den tilknyttede finansieringsomkostning.

14.1.6. En leasingkontrakt klassificeres som en finansiell leasingkontrakt, hvis alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten over et aktiv overdrages til leasingtager. En leasingkontrakt, der ikke er finansiell, klassificeres som en operationel leasingkontrakt.

14.1.7. Finansielle leasingkontrakter er aftaler, der normalt er indgået som et alternativ til køb af et aktiv på en købekontrakt eller finansieret ved lån i et kreditinstitut. De væsentligste økonomiske fordele og risici tilfalder leasingtager, eksempelvis ved en eller flere af nedenstående betingelser:

- Ejendomsretten overdrages til leasingtager ved leasingperiodens udløb.

- Leasingtager kan købe aktivet til en pris, der forventes at være tilstrækkeligt lavere end dagsværdien på det tidspunkt, hvor retten udnyttes, således at det ved kontraktens indgåelse er sandsynligt, at retten vil blive udnyttet.
- Leasingperioden strækker sig over størstedelen af aktivets økonomiske levetid.
- Nutidsværdien af minimumsleasingydelseerne ved kontraktens indgåelse svarer til den væsentligste del af det leasede aktivs dagsværdi.
- Leasingaktivet er af en sådan specialiseret art, at det alene kan anvendes af leasingtager, medmindre aktivet modificeres væsentligt.
- Leasingtager vil oppebære en eventuel gevinst eller tab forbundet med ophævelse af leasingkontrakten, hvis kontrakten kan ophæves.
- Gevinster eller tab fra udsving i dagsværdien af restbeløbet tilfalder leasingtager.
- Leasingkontrakten kan forlænges efter den aftalte kontraktperiode til en leasingafgift, som er væsentligt lavere end markedslejen.

14.1.8. Leasingkontrakter, der ikke er finansielle leasingkontrakter, er operationelle leasingkontrakter.

14.1.9. Leasingaftalen klassificeres som operationel eller finansiell ved kontraktens indgåelse. Ændres betingelserne i kontrakten i leasingperioden, kan kontrakten ændre klassifikation, og den regnskabsmæssige behandling ændres herefter for den nye leasingperiode. Ændringer i skøn (eksempelvis ændringer i skøn over økonomisk levetid eller restværdien af det leasede aktiv) eller ændringer i omstændigheder (eksempelvis leasingtagers misligholdelse af kontrakten) medfører dog ikke en ny regnskabsmæssig klassifikation af en leasingkontrakt.

14.2. Indregning og måling af finansielle leasingkontrakter hos leasingtager

14.2.1. Regnskabsvejledningen anbefaler, at finansielle leasingkontrakter indregnes som et aktiv og en forpligtelse i balancen. Efter årsregnskabsloven er det kun et krav i regnskabsklasse C.

14.2.2. Leasingtager skal indregne finansielle leasingkontrakter som aktiver og forpligtelser i balancen. Uanset om et aktiv formelt er ejet af virksomheden, eller om det juridisk tilhører et leasingselskab, skal aktivet indregnes som aktiv på det tidspunkt, hvor fordele ved besiddelse af aktivet overgår til virksomheden, og kostprisen kan opgøres pålideligt. Finansieringsformen er ikke et kriterium ved afgørelse af, om et aktiv skal indregnes i balancen.

14.2.3. Opgørelse af kostpris, af- og nedskrivninger samt eventuelle opskrivninger følger som udgangspunkt de samme principper, som gælder for materielle anlægsaktiver, der ejes af virksomheden, jf. afsnit 13. Leasingaktiver skal ligesom andre aktiver afskrives over den forventede brugstid. Hvis et aktiv sandsynligvis tilbageleveres ved leasingkontraktens udløb, er brugstiden maksimalt den indgåede leasingperiode.

14.2.4. Kostprisen for det finansielt leasede aktiv kan identificeres som en ekstern leverandørs salgspris (dagsværdi) for det leverede aktiv. Hvis dagsværdien undtagelsesvis ikke er kendt for leasingtager, kan kostpris og leasingforpligtelse beregnes som nutidsværdien af de fremtidige minimumsleasingydelser. Kostprisen for det leasede aktiv måles til den laveste af dagsværdien af det leasede aktiv og nutidsværdien af de fremtidige minimumsleasingydelser. Nutidsværdien beregnes baseret på den interne rente i leasingaftalen eller alternativt baseret på leasingtagers marginale lånerente.

14.2.5. Leasingtager afholder ofte omkostninger i forbindelse med indgåelse af leasingkontrakter, eksempelvis ved forhandling af leasingaftaler eller installation af leasingaktiver. Omkostninger, der direkte kan henføres til indgåelse af en finansiel leasingkontrakt, indregnes som en del af kostprisen på det leasede aktiv.

14.2.6. Ved kontraktens ikrafttræden indregnes aktivets værdi i balancen som et anlægsaktiv, og leasingforpligtelsens tilsvarende værdi indregnes i balancen som en gældsforpligtelse svarende til hovedstolen for et annuitetslån.

14.2.7. I leasingperioden indregnes i resultatopgørelsen beregnede afskrivninger på aktivet og beregnede renter af leasingforpligtelsen.

14.2.8. Den beregnede leasingforpligtelse afvikles herefter på samme vis som et annuitetslån efter en beregnet afvikling. De betalte leasingydelse opdeles i en rentedel og en afdragsdel. Rentedelen indregnes i resultatopgørelsen, og afdragsdelen indregnes i balancen og nedbringer leasingforpligtelsens værdi (beregnet restgæld).

14.3. Sale-and-leaseback

14.3.1. I forbindelse med sale-and-leaseback-aftaler overdrager virksomheden den juridiske ejendomsret over et aktiv til et leasingselskab og tilbageleaser samtidig det solgte aktiv. Leasingydelsen og salgsprisen er normalt indbyrdes afhængige, idet de aftales under ét. Den regnskabsmæssige behandling af en sale-and-leaseback-transaktion afhænger af klassifikationen af den pågældende leasingkontrakt.

14.3.2. Hvis leasingkontrakten klassificeres som en finansiel leasingkontrakt, skal gevinst eller tab fra salgstransaktionen indregnes som en periodeafgrænsningspost. Dermed udskydes en eventuel gevinst, da den indtægtsføres over leasingperioden. Anvendes denne metode, anbefaler regnskabsvejledningen, at gevinsten eller tabet indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter eller andre driftsomkostninger. Hvis beløbet er uvæsentligt, kan det i stedet indregnes under af- og nedskrivninger i den artsopdelte resultatopgørelse og under den relevante funktion - produktion, distribution eller administration – i den funktionsopdelte resultatopgørelse.

Alternativt indregnes den finansielle sale-and-leaseback-transaktion som en finansieringstransaktion med sikkerhed i aktivet. Herved ændres aktivets regnskabsmæssige værdi ikke, og salgssummen indregnes som en finansiel forpligtelse, svarende til nutidsværdien af de fremtidige minimumsleasingydelser.

14.3.3. Hvis der ved sale-and-leaseback-transaktionen opstår et tab, vil det ikke nødvendigvis være udtryk for en lavere genindvindingsværdi. Hvis værdien af aktivet er forringet, nedskrives til den lavere genindvindingsværdi.

14.3.4. Hvis sale-and-leaseback-leasingaftalen klassificeres som operationel leasing, behandles afståelsen som en almindelig afståelse, og der opgøres gevinst eller tab, som indregnes i resultatopgørelsen, hvis salgsprisen svarer til dagsværdi. Hvis salgsprisen afviger fra dagsværdi, og afvigelsen påvirker fremtidige leasingydelser, indregnes forskellen som henholdsvis et tilgodehavende eller en gældsforpligtelse, der amortiseres over perioden, hvor aktivet forventes anvendt.

14.3.5. Hvis en sale-and-leaseback-transaktion resulterer i en operationel leasingkontrakt, og aktivets dagsværdi på tidspunktet er lavere end aktivets regnskabsmæssige værdi, skal tab svarende til forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og dagsværdien indregnes straks i resultatopgørelsen.

14.4. Præsentation og noteoplysninger – særlige krav

14.4.1. Leasingtager skal i årsrapporten give følgende oplysninger om finansielle leasingkontrakter:

- a) Den regnskabsmæssige værdi af indregnede leasingaktiver på balancedagen for hver kategori af aktiver
- b) Den samlede leasinggæld på balancedagen for hver af følgende perioder:
  - a. Inden for 1 år efter balancetidspunktet
  - b. Mellem 1 og 5 år efter balancetidspunktet
  - c. Mere end 5 år efter balancetidspunktet
- c) Væsentlige kontraktuelle forpligtelser eller rettigheder, fx betingede eller variable leasingydelse, købsoptioner og lignende.

14.4.2. Leasingtager skal endvidere give samme oplysninger for finansielt leasede aktiver som for øvrige aktiver, der ejes i virksomheden, fx anlægsnote.

14.4.3. Der skal i noterne oplyses om væsentlige operationelle leje- og leasingkontrakter. Oplysningerne omfatter:

- a) Den samlede leasingforpligtelse på balancedagen for hver af følgende perioder:
  - a. Inden for et år efter balancetidspunktet
  - b. Mellem et og 5 år efter balancetidspunktet
  - c. Mere end 5 år efter balancetidspunktet
- b) Væsentlige kontraktuelle forpligtelser eller rettigheder, fx betingede eller variable leasingydelse, købsoptioner og lignende.

15. Investeringssejendomme

15.1. Generelt

15.1.1. Virksomheder, der har en eller flere investeringssejendomme, skal måle investeringssejendomme efter en af nedenstående metoder:

- Dagsværdi efter ÅRL § 38, dvs. med værdiregulering over resultatopgørelsen (tilhørende forpligtelser skal måles til amortiseret kostpris)
- Almindelige regler for måling af materielle anlægsaktiver, jf. afsnit 13, dvs. enten til kostpris med fradrag af af- og nedskrivninger eller til dagsværdi efter ÅRL § 41 med opskrivning over egenkapitalen og med fradrag af af- og nedskrivninger.

15.1.2. Andre investeringsaktiver end investeringssejendomme kan ikke måles til dagsværdi efter årsregnskabsloven § 38. Dette gælder uanset om investeringsaktivitet er virksomhedens hovedaktivitet. Andre investeringsaktiver måles efter de almindelige bestemmelser for de enkelte kategorier af aktiver.

15.1.3. Efterfølgende afsnit omfatter kun investeringssejendomme.

15.2. Investeringssejendomme

15.2.1. Investeringssejendomme besiddes med henblik på at opnå afkast af den investerede kapital i form af løbende driftsafkast og/eller langsigtet kapitalgevinst ved videresalg.

15.2.2. Investeringssejendomme er eksempelvis:

- Ejendomme, der er udlejet.
- Ejendomme, der er tomme, men ejet med henblik på udlejning.
- Ejendomme, hvor den fremtidige anvendelse endnu ikke er fastlagt.
- Investeringssejendomme, der er under ombygning, renovering mv. med henblik på at sikre fortsat anvendelse som investeringssejendom.
- Investeringssejendomme, der udbydes til salg, og som ikke ombygges eller renoveres med henblik på salg, forbliver investeringssejendomme. Investeringssejendomme overføres derimod til handelssejendomme, når ejendommen i væsentligt omfang ombygges eller renoveres med henblik på salg.
- Leasingtagers finansielt leasede investeringssejendomme, der er videreudlejet på operationelle leasingvilkår.

15.2.3. Ejendomme, der ikke er investeringssejendomme, er eksempelvis:

- Ejendomme under opførelse, der fremtidig skal anvendes som investeringssejendomme. Vejledningens afsnit om investeringssejendomme finder først anvendelse på sådanne ejendomme, når ejendommene er færdigopført og er klar til ibrugtagning.
- Domicilejendomme.
- Ejendomme under opførelse for tredjemand.

15.2.4. Visse ejendomme omfatter arealer, der anvendes til udlejning eller for at opnå kapitalgevinst, samt arealer, der anvendes til produktion, administration eller salg af varer og tjenesteydelser. Hvis de enkelte arealer kan frasælges separat, behandles hvert areal separat regnskabsmæssigt. Hvis hvert

areal ikke kan sælges separat, behandles ejendommen kun som investeringsejendom, hvis kun en uvæsentlig del anvendes til produktion, administration eller salg af varer og tjenesteydelser.

15.2.5. I visse tilfælde ejer en dattervirksomhed en ejendom, der er lejet ud til modervirksomheden eller en anden dattervirksomhed. En sådan ejendom kan indregnes til dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen i dattervirksomhedens regnskab. I koncernregnskabet og ved indregning i moderselskabet af dattervirksomheden til indre værdi kan en sådan ejendom ikke indregnes til dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen, idet ejendommen får status som domicilejendom for koncernen som helhed. Datterselskabets regnskab skal i disse tilfælde omarbejdes inden indregning i koncernregnskabet og i moderselskabets regnskab.

15.3. Indregning og måling, investeringsejendomme

15.3.1. En investeringsejendom skal indregnes som aktiv på det tidspunkt, hvor fordele og risici ved besiddelse af investeringsejendommen overgår til virksomheden. Overgang af fordele og risici for erhvervede investeringsejendomme finder sædvanligvis sted på overtagelsesdagen. Investeringsejendomme måles ved første indregning til kostpris. Efterfølgende måles investeringsejendomme til enten dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen efter ÅRL § 38 eller efter de almindelige regler for måling af anlægsaktiver, jf. afsnit 13. Dvs. til kostpris med fradrag af afskrivninger og nedskrivninger eller til dagsværdi efter ÅRL § 41 med opskrivning over egenkapitalen og med fradrag af afskrivninger og nedskrivninger.

15.3.2. Dagsværdien fastsættes uden reduktion af salgs- eller afhændelsesomkostninger.

15.3.3. Hvor der ikke er et effektivt marked for investeringsejendomme, kan dagsværdien fx fastlægges ved beregning af en kapitalværdi. Kapitalværdien beregnes ved anvendelse af anerkendte og dokumenterede værdiansættelsesmetoder baseret på tilbagediskonterede pengestrømsprognoser (discounted cash flow-modeller (DCF-model)).

15.3.4. Anerkendte afkastbaserede modeller er karakteriseret ved, at de fremtidige pengestrømme ved at besidde en investeringsejendom kapitaliseres ved anvendelse af en diskonteringsats. Diskonteringsatsen fastsættes baseret på et markedsbaseret forrentningskrav for den enkelte investeringsejendom, det vil sige en sats, der afspejler aktuelle markedsvurderinger af usikkerhed forbundet med beløb og tidspunkt for pengestrømmene. De fremtidige pengestrømme fastsættes på baggrund af pålidelige skøn over størrelsen af og tidspunktet for de fremtidige ind- og udbetalinger, herunder skøn over størrelsen og tidspunktet for lejeindbetalinger, genudlejning af ikke-udlejede lokaler, afholdelse af reparations- og vedligeholdelsesarbejder, afholdelse af andre omkostninger forbundet med at besidde investeringsejendomme m.m.

15.3.5. Dagsværdien for en investeringsejendom reflekterer blandt andet de nuværende lejeindtægter og markedets begrundede forventninger til fremtidige lejeindtægter under de nuværende markedsforhold og ud fra ejendommens nuværende stand og uden hensyntagen til eventuelle planlagte om- og tilbygninger.

15.3.6. På ejendomsmarkedet anvendes i vid udstrækning en forenklet afkastbaseret model, ”normalindtjeningsmodellen”, hvor en ejendoms værdi tager udgangspunkt i et beregnet normalafkast kapitaliseret med en kapitaliseringsfaktor. En sådan metode kan i relation til måling i en årsrapport kun anvendes i de tilfælde, hvor den beregnede værdi skønnes at svare til en pålidelig estimeret dagsværdi.

Det kræver bl.a., at den efter normalindtjeningsmodellen beregnede værdi skal korrigeres for manglende udgifter, indtil ejendommen er bragt på normalt niveau, herunder eventuelle væsentlige særlige forhold som eksempelvis udskudt vedligeholdelse og tomgangsleje. Således skal omkostninger til en større reparation af investeringsejendommens tag eller altaner inden for en overskuelig periode tilbagediskonteres og reducere normalindtjeningsmodellens beregnede værdi, ligesom der ved værdimålingen skal tages højde for eventuel fremtidig tomgangsleje. Det skal således dokumenteres, at der er foretaget de eventuelt nødvendige reguleringer til den opgjorte værdi, således at den kan anses for en approksimering for dagsværdien, beregnet efter DCF-modellen.

15.3.7. På det danske ejendomsmarked anvendes også i vid udstrækning multipler som pris pr. m² (ejendom/grund) for tilsvarende ejendomme, pris pr. lejlighed, pris pr. byggeret m.m. Sådanne værdiansættelsesmetoder kan ikke anvendes til opgørelse af dagsværdien på investeringsejendomme, men kan bruges som en indikator (fornuftskontrol) for den beregnede værdi.

15.3.8. Ejendommen skal vurderes ud fra de faktiske forhold på balancedagen, og der må ved den regnskabsmæssige værdiansættelse hverken tages hensyn til fremtidige anlægsinvesteringer, som vil forbedre ejendommen, eller de tilknyttede fremtidige fordele af disse fremtidige investeringer.

15.3.9. Ledelsen har ansvaret for aflæggelsen af årsrapporten, og fastsættelse af dagsværdi kan ikke udelukkende foretages af ekstern vurderingsmand. Ledelsen anbefales dog at indhente assistance fra en sagkyndig vurderingsmand til at vurdere ejendommen, hvis virksomheden ikke selv har tilstrækkelig ekspertise hertil. En sagkyndig vurderingsmand skal tage udgangspunkt i ovennævnte principper og må således eksempelvis heller ikke tage hensyn til fremtidig udbygning eller modernisering af ejendommen og må eksempelvis heller ikke fastsætte den regnskabsmæssige værdi på basis af multipler baseret på m²-priser.

15.3.10. Investeringsejendommens offentlige ejendomsværdi vil kun sjældent svare til ejendommens dagsværdi og kan derfor ikke anvendes til bestemmelse af dagsværdien.

15.3.11. Afholdte omkostninger til forbedringer tillægges den regnskabsmæssige værdi på investeringsejendommen. Udgangspunktet for værdiregulering er derfor dagsværdi primo med tillæg af årets forbedringer.

15.4. Indregning og måling, finansielle forpligtelser vedrørende investeringsejendomme

15.4.1. Den finansielle gæld, fx prioritetsgæld, der er forbundet med investeringsejendommene, måles ved første indregning til kostpris og skal efterfølgende måles til amortiseret kostpris.

15.5. Værdireguleringer

15.5.1. Investeringsejendomme har som øvrige materielle anlægsaktiver, herunder domicilejendomme, men bortset fra grunde, en begrænset levetid. Den værdiforringelse, der finder sted, efterhånden som en investeringsejendom ældes, afspejles i investeringsejendommens dagsværdi. Den regnskabsmæssige værdi skal derfor ikke formindskes med systematiske afskrivninger over en investeringsejendoms brugstid, når investeringsejendommen er målt til dagsværdi med værdireguleringer over resultatopgørelsen.

15.5.2. Med henblik på at vise kapitalgevinster/-tab i den periode, hvor de er opstået, indregnes værdireguleringer som følge af ændringer i værdien af investeringsejendomme løbende i resultatopgørelsen som særskilte poster. Posterne præsenteres brutto, således at positive reguleringer og negative reguleringer vises særskilt i enten resultatopgørelsen eller i noterne. Der er ikke bindingspligt for positive værdireguleringer.

15.5.3. Der beregnes og indregnes udskudt skat af værdireguleringer.

15.6. Overførsler og afhændelse

15.6.1. Investeringsejendomme skal udgå af balancen ved afhændelse eller på det tidspunkt, hvor aktivet ikke længere benyttes og ikke har nogen genindvindingsværdi. En investeringsejendom anses for afhændet, når fordele og risici ved besiddelse af investeringsejendomme overgår til køberen.

15.6.2. Gevinst eller tab ved afhændelse af investeringsejendomme indregnes i resultatopgørelsen og skal opgøres som forskellen mellem salgspris reduceret med salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på afhændelsestidspunktet.

15.6.3. Overførsel fra investeringsejendomme målt til dagsværdi til handelsejendomme eller domicilejendomme skal foretages til dagsværdi på overførselsdagen. Dagsværdien udgør herefter kostprisen for handelsejendommen, henholdsvis domicilejendommen.

15.6.4. Overførsel fra handelsejendomme til investeringsejendomme, der måles til dagsværdi, skal ske til dagsværdi på overførselsdagen. Værdireguleringer fra regnskabsmæssig værdi for handelsejendommen til dagsværdi på overførselsdagen indregnes i resultatopgørelsen.

15.6.5. Overførsel fra domicilejendomme til investeringsejendomme skal foretages til regnskabsmæssig værdi. Værdireguleringer fra regnskabsmæssig værdi på overførselsdagen til dagsværdi behandles som opskrivninger henholdsvis nedskrivninger, jf. denne vejlednings afsnit 13 om materielle anlægsaktiver, og opskrivningerne skal således bindes på egenkapitalen. Efterfølgende værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen i overensstemmelse med denne vejledning.

15.6.6. Overførsel fra ejendomme under opførelse til investeringsejendomme skal ske til regnskabsmæssig værdi for ejendomme under opførelse på overførselsdagen. Værdireguleringer fra regnskabsmæssig værdi for ejendommen under opførelse til dagsværdi på overførselsdagen indregnes i resultatopgørelsen.

15.7. Præsentation og oplysninger – særlige krav

15.7.1. I redegørelsen for anvendt regnskabspraksis skal oplyses om de værdiansættelsesmodeller og -teknikker, der er anvendt ved opgørelsen af dagsværdien af investeringsejendomme.

15.7.2. Der skal i noterne gives oplysninger om de centrale forudsætninger, der er anvendt ved beregningen af dagsværdien for de forskellige typer af investeringsejendomme. Herunder oplyses eksempelvis om anvendte afkastkrav, forventet inflation, tomgang mv. samt om forudsætningerne for opgørelse af afkastsatserne på de enkelte ejendomme. Oplysningerne kan gives samlet for en kategori eller gruppe af investeringsejendomme, hvis de centrale forudsætninger ikke afviger væsentligt indbyrdes.

15.7.3. Regnskabsvejledningen anbefaler oplysning om, hvilke dagsværdier af investeringsejendomme der er målt ved medvirken af ekstern vurderingsmand.

15.7.4. Hvis investeringsejendomme er målt til kostpris med fradrag af afskrivninger og nedskrivninger, anbefaler regnskabsvejledningen, at dagsværdien oplyses i noterne, og at der skal gives oplysning om anvendte afkastkrav og andre centrale forudsætninger for de forskellige typer ejendomme.

15.7.5. Årsregnskabsloven kræver, at klasse C-virksomheder specificerer årets til- og afgang samt værdireguleringer af investeringsejendommene i en anlægsnote. Regnskabsvejledningen anbefaler, at også klasse B-virksomheder viser oplysningerne i en anlægsnote.

15.7.6. For investeringsejendomme skal der i noterne gives oplysning om begrænsninger i ejendomsretten, omfanget af pantsætninger mv. samt den regnskabsmæssige værdi af pantsatte aktiver. Endvidere anbefaler regnskabsvejledningen, at der oplyses om kontraktlige forpligtelser til erhvervelse af investeringsejendomme.

15.7.7. Eventuel usikkerhed ved målingen, herunder følsomhed, omtales i ledelsesberetningen.

16. Finansielle aktiver

16.1. Fælles bestemmelser

16.1.1. Finansielle aktiver omfatter blandt andet følgende aktiver:

- Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder
- Andele i fællesledede virksomheder/joint ventures
- Andre værdipapirer og kapitalandele
- Afledte finansielle instrumenter
- Tilgodehavender fra salg
- Andre tilgodehavender
- Likvide beholdninger.

Dette afsnit omhandler finansielle aktiver. En række af de finansielle aktiver er nærmere behandlet i andre afsnit:

- Tilgodehavender behandles i afsnit 18
- Likvide beholdninger behandles i afsnit 20
- Afledte finansielle instrumenter behandles i afsnit 34.

16.1.2. Et finansielt aktiv skal indregnes i balancen, når virksomheden er blevet kontraktpart vedrørende dette aktiv.

16.1.3. Finansielle aktiver skal ved første indregning som udgangspunkt måles til kostpris i balancen. Kostprisen opgøres som anskaffelsesprisen med tillæg af omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen.

16.1.4. Finansielle aktiver skal efterfølgende måles i balancen til dagsværdi. Undtaget er nedenstående finansielle aktiver, der kan måles som beskrevet nedenfor:

- Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder
  - Måles til kostpris, dagsværdi eller efter indre værdis metode
  - I koncernregnskabet måles associerede virksomheder efter indre værdis metode
- Andele i fællesledede virksomheder/joint ventures
  - Måles til kostpris, dagsværdi eller efter indre værdis metode
  - Deltagelse i joint operations kan evt. indregnes efter pro rata-metoden
- Unoterede kapitalandele
  - Måles til kostpris eller dagsværdi
- Finansielle aktiver, der beholdes til udløb
  - Måles til amortiseret kostpris
- Udlån og tilgodehavender fra egne aktiviteter, som ikke indgår i en handelsbeholdning
  - Måles til amortiseret kostpris.

Den regnskabsmæssige behandling er nærmere omtalt nedenfor. Udlån og tilgodehavender er nærmere omtalt i afsnit 18.

16.1.5. Efter årsregnskabsloven kan en virksomhed vælge at se bort fra lovens almindelige regler og i stedet indregne og måle alle finansielle aktiver og forpligtelser i overensstemmelse med de af Kommissionen vedtagne internationale regnskabsstandarder (IFRS). Anvender virksomheden denne tilvalgsmulighed, skal der tillige gives de oplysninger om finansielle aktiver og forpligtelser, som er krævet i disse standarder. Denne mulighed er ikke nærmere omtalt i regnskabsvejledningen.

16.2. Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder

16.2.1. Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder måles ved første indregning til kostpris. Efterfølgende måles kapitalandelene efter en af følgende metoder:

- Kostpris
- Omvurderet værdi (dagsværdi med værdiregulering over egenkapitalen)
- Indre værdis metode.

16.2.2. Der skal anvendes samme regnskabspraksis for alle finansielle aktiver af samme art. Eksempelvis skal alle dattervirksomheder måles efter samme metode. Derimod kan kapitalandele i associerede virksomheder måles efter en anden metode. Anvendelse af forskellig regnskabspraksis kan dog medføre regnskabsmæssige udfordringer ved køb og salg af virksomheder.

16.2.3. Når kapitalandele i balancen måles til **kostpris eller omvurderet værdi**, skal modtagne udbytter fra kapitalandele indregnes som en finansiell indtægt i moderselskabets resultatopgørelse i det regnskabsår, udbyttet vedtages. Udbytter, der overstiger årets resultat i den udbyttegivende virksomhed, vil kunne indikere, at kapitalandelen er værdiforringet. Tilsvarende gælder, hvor den regnskabsmæssige værdi af kapitalandelen overstiger nettoaktiverne i dattervirksomheden.

16.2.4. Kapitalandele, der måles til **kostpris**, skal nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere. Hel eller delvis tilbageførsel af tidligere nedskrivninger indregnes i resultatopgørelsen i den regnskabspost, hvori nedskrivningen oprindeligt blev indregnet.

16.2.5. Hvis kapitalandele måles til **omvurderet værdi**, skal opskrivning til dagsværdi indregnes direkte på egenkapitalen og bindes på reserve for opskrivning. Opskrivningshenslæggelser opløses, når det opskrevne aktiv sælges, eller opskrivningen tilbageføres på grund af lavere dagsværdi. Opskrivningshenslæggelser kan ikke indregnes som indtægt i resultatopgørelsen ved et salg.

16.2.6. Opskrivningshenslæggelsen er en bruttoreserve. Der kan således ikke foretages modregning af en nedskrivning i en eventuel opskrivning på kapitalandele i andre virksomheder.

16.2.7. Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder kan måles til en andel af disse virksomheders indre værdi. Efter den **indre værdis metode** måles kapitalandelene til investors andel af den regnskabsmæssige indre værdi opgjort efter investors regnskabspraksis, og investors andel af resultatet indregnes i resultatopgørelsen. Ikke-udloddet nettooverskud og øvrige bevægelser i regnskabsmæssig indre værdi bindes som en nettoreserve under egenkapitalen, jf. afsnit 21.5.3. Er egenkapitalen negativ i en dattervirksomhed eller en associeret virksomhed, indregner investor ikke yderligere tab, medmindre investor hæfter for dattervirksomhedens eller den associerede virksomheds gæld. Hvis investor hæfter for gælden, indregner investor en hensat forpligtelse eller en gældsforpligtelse, hvis betingelserne for at indregne i øvrigt er opfyldt. Investors eventuelle tilgodehavende hos virksomheden vurderes på sædvanlig vis og nedskrives i det omfang, tilgodehavendet vurderes at være tabt.

16.2.8. Regnskabsvejledningen anbefaler indre værdis metode på investeringer i dattervirksomheder og associerede virksomheder. Metoden er særligt relevant, hvis der ikke udarbejdes koncernregnskab, og hvor:

- a) Der er tale om betydelige kapitalandele, eller
- b) Der er væsentlig samhandel mellem virksomheder med deraf følgende krav om eliminering af intern avance.

16.2.9. Ved afståelse af kapitalandele indregnes tab eller gevinst i resultatopgørelsen i det regnskabsår, hvor kontrollen med kapitalandelene er overgået til køber. Tab og gevinst opgøres som forskellen mellem salgsværdien og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Den del af nettoreserven, der hidrører fra de pågældende, afståede kapitalandele, opløses inden for egenkapitalen.

16.3. Fællesledede virksomheder/joint ventures og driftsfællesskaber/joint operations

16.3.1. Joint ventures er karakteriseret ved, at deltagerne er fælles om ledelsen af virksomheden. Joint ventures kan etableres som virksomheder med begrænset hæftelse eller med ubegrænset hæftelse for deltagerne. Joint ventures med begrænset hæftelse for alle eller visse af deltagerne er typisk aktie- eller anpartsselskaber, kommanditselskaber eller partnerselskaber. Joint ventures med ubegrænset hæftelse er typisk interessentskaber eller partsrederier.

16.3.2. Andele i fællesledede virksomheder/joint ventures skal uanset hæftelsesform indregnes og måles efter de almindelige bestemmelser for kapitalandele i associerede virksomheder. Det vil sige kostpris, dagsværdi eller indre værdis metode.

16.3.3. Deltager virksomheden i et driftsfællesskab/**joint operations**, som defineret i IFRS 11, kan virksomheden vælge at indregne andelen på baggrund af den økonomiske interesse i projektet, i det omfang driftsfællesskabet drives som en integreret del af deltagervirksomheden. Dette svarer til at indregne efter pro rata-metoden. Ved joint operation forstås aktiviteter, hvor deltagerne har særlige rettigheder over aktiver og forpligtelser.

16.3.4. Efter pro rata-metoden indregnes virksomhedens andel af indtægter og omkostninger samt aktiver og forpligtelser i driftsfællesskabet/joint operation i henhold til ejerandelen. Indregningen sker linje for linje i deltagervirksomhedens årsregnskab. Kapitalandelen indregnes således ikke under finansielle anlægsaktiver. Ved indregning efter pro rata-metoden anvendes den regnskabsafbyggende virksomheds regnskabspraksis.

16.4. Associerede virksomheder og fællesledede virksomheder i koncernregnskabet

16.4.1. I koncernregnskabet indregnes kapitalandele i associerede virksomheder efter indre værdis metode.

16.4.2. I koncernregnskabet kan kapitalandele i fællesledede virksomheder/joint ventures enten indregnes efter indre værdis metode eller pro rata-konsolideres. Pro rata-konsolideringsmetoden kan anvendes, uanset om den regnskabsafbyggende virksomhed hæfter for den fællesledede virksomheds gæld, og uanset om der er tale om et driftsfællesskab (joint operations).

16.4.3. Efter pro rata-metoden indregnes koncernens andel af indtægter og omkostninger samt aktiver og forpligtelser i driftsfællesskabet/joint operation i henhold til ejerandelen. Indregningen sker linje for linje i virksomhedens koncernregnskab. Kapitalandelen indregnes således ikke under finansielle

anlægsaktiver. Ved indregning efter pro rata-metoden anvendes den regnskabsaflæggende virksomheds regnskabspraksis.

16.5. Andre værdipapirer og kapitalandele

16.5.1. Andre værdipapirer og kapitalandele omfatter virksomhedens beholdning af kapitalandele, som hverken er dattervirksomheder, associerede virksomheder eller fællesledede virksomheder/joint ventures. Desuden omfattes andre værdipapirer såsom obligationer.

16.5.2. Virksomhedens beholdning af andre værdipapirer og kapitalandele, som er erhvervet med et kortsigtet gevinstformål for øje, herunder ved spekulation i ændringer i markedspriser på det erhvervede aktiv, er en virksomheds handelsbeholdning af finansielle aktiver. Der kan eksempelvis være tale om en mindre beholdning af kapitalandele, værdipapirer eller fordringer. Handelsbeholdninger omfatter desuden placering af overskudslikviditet, eksempelvis midlertidig placering i obligationer.

Beholdning af andre værdipapirer og kapitalandele fra egne aktiviteter kan eksempelvis omfatte gældsbreve eller langfristede udlån, som er erhvervet i forbindelse med salg af aktiver eller ydelser, og som holdes til udløb.

16.5.3. Ved første indregning skal andre værdipapirer og kapitalandele måles til kostpris, som antages at svare til aktivets dagsværdi på anskaffelsestidspunktet med tillæg af direkte omkostninger, eksempelvis handelsomkostninger og provisioner. Kostpris opgøres som den kontante betaling for aktivet eller som nutidsværdien af fremtidige ydelser, der betales for aktivet.

16.5.4. Andre værdipapirer og kapitalandele måles efterfølgende til dagsværdi på balancedagen, medmindre de hidrører fra virksomhedens egne aktiviteter, forventes holdt til udløb eller består af noterede kapitalandele, der kan måles til kostpris eller dagsværdi.

16.5.5. Dagsværdien opgøres i følgende prioriterede rækkefølge:

- a) Til salgsværdi, hvis aktivet handles på et aktivt marked. Eksempelvis børskurs for børsnoterede værdipapirer.
- b) Til tilnærmet salgsværdi, hvis aktivet ikke handles på et aktivt marked. Eksempelvis skønnet kursværdi for pantebrev eller en beregning af kapitalværdien med en anerkendt værdiansættelsesmetode.
- c) Til kostpris, hvis der ikke findes en salgsværdi eller en tilnærmet salgsværdi.

16.5.6. Andre værdipapirer, som virksomheden forventer at **beholde til udløb**, måles efter første indregning til amortiseret kostpris. Hvis der efterfølgende indtræffer ændrede forhold, som fx at et gælds-brev/pantebrev bliver nødlidende og skal nedskrives til genindvindingsværdi, beregnes en ny amortiseret kostpris under hensyntagen til disse ændrede forhold.

16.5.7. Amortiseret kostpris for andre værdipapirer opgøres som den oprindelige kostpris inkl. tillæg eller fradrag for kurstab ved optagelsen og låneomkostninger.

16.5.8. For et fastforrentet aktiv (eksempelvis et gælds-brev), som skal tilbagebetales til en på forhånd fastsat kurs, normalt pari, vil kostprisen afhænge af den pålydende rente sammenholdt med den aktuelle markedrente. Er den pålydende rente mindre end markedrenten på købstidspunktet, vil aktivets kostpris være mindre end pari.

16.5.9. Ved erhvervelsen af aktivet (gældsrevet) måles dette til kostprisen. I takt med tilbagebetalingen af lånet og forkortelsen af restløbetiden vil det oprindelige kursnedslag blive amortiseret som tillæg til aktivets værdi i balancen og indtægtsføres i resultatopgørelsen som en del af den effektive rente på lånet.

16.5.10. Amortiseringsbeløbet beregnes som et fast tillæg til den nominelle rentesats (relativt tillæg), hvorved der opnås en konstant effektiv rente. Er der tale om en relativt lille kursregulering, kan det i stedet indregnes lineært (absolut tillæg). For variabelt forrentede aktiver vil der normalt ikke forekomme kursreguleringer, da den pålydende variable rente antages at svare til markedsrenten.

16.5.11. Andre værdipapirer, der ikke løbende reguleres til dagsværdi, skal nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere. Er det et omsætningsaktiv, skal der nedskrives til nettorealisationsværdi, hvis denne er lavere.

16.5.12. Hel eller delvis tilbageførsel af en tidligere nedskrivning indregnes i resultatopgørelsen på den regnskabspost, hvor nedskrivningen oprindeligt var indregnet. Tilbageførsel af nedskrivninger dækker værdiintervallet fra den nedskrevne værdi op til den oprindelige kostpris.

16.5.13. Kapitalandele har generelt ikke noget udløbstidspunkt og skal derfor som udgangspunkt måles til dagsværdi. Børsnoterede aktier, der handles på et aktivt marked, hvor der fastsættes en kurs, skal således måles til dagsværdi.

16.5.14. Kapitalandele, der ikke er optaget til handel på et aktivt marked (unoterede kapitalandele), kan måles til enten dagsværdi eller kostpris.

16.6. Præsentation og oplysninger – særlige krav

16.6.1. Regnskabsvejledningen anbefaler, at klasse B- og C-virksomheder specificerer finansielle anlægsaktiver i en anlægsnote. Ifølge årsregnskabsloven er dette et krav i regnskabsklasse C.

16.6.2. Regnskabsvejledningen anbefaler, at klasse B- og C-virksomheder giver oplysninger om dattervirksomheder mv. Ifølge årsregnskabsloven er dette et krav i regnskabsklasse C:

- For hver dattervirksomhed og associeret virksomhed skal der gives oplysning om, hvor stor en andel virksomheden ejer samt størrelsen af egenkapital og resultat ifølge den senest godkendte årsrapport for den pågældende virksomhed.
- Oplysninger om størrelsen af egenkapital og resultat kan undlades, hvis den pågældende dattervirksomhed eller associerede virksomhed ikke er forpligtet til at offentliggøre årsrapport, og virksomheden ejer mindre end 50% af egenkapitalen.
- Virksomheden skal oplyse navn, hjemsted og retsform for hver dattervirksomhed og associeret virksomhed samt for hvert interessent- eller kommanditselskab, i hvilket virksomheden er interessent eller komplementar.

16.6.3. Den samlede hæftelse i fællesledede virksomheder mv. oplyses som eventualforpligtelse.

16.6.4. Virksomheden skal i noterne oplyse, hvor stor en del af virksomhedens værdipapirer og kapitalandele der handles på et aktivt marked. Fx den beløbsmæssige størrelse af virksomhedens beholdning af børsnoterede aktier.

16.6.5. *Har en klasse C-virksomhed finansielle anlægsaktiver, der måles til kostpris, amortiseret kostpris eller indre værdi, hvor de pågældende aktiver måles til en højere værdi end dagsværdien, skal virksomheden give oplysning om:*

- *Aktivernes dagsværdi*
- *Den indregnede værdi*
- *Årsagen til, at der ikke er foretaget nedskrivning*
- *Hvilken dokumentation der ligger til grund for virksomhedens antagelse om, at den regnskabsmæssige værdi vil blive genindvundet.*

Oplysningerne kan gives samlet for ensartede grupper af anlægsaktiver.

17. Varebeholdninger

17.1. Indregning og måling

17.1.1. Varebeholdninger skal som andre omsætningsaktiver indregnes som et aktiv på det tidspunkt, hvor fordele og risici ved besiddelse af aktivet overgår til virksomheden, og kostprisen kan opgøres pålideligt.

17.1.2. Varebeholdninger skal måles til kostpris eller nettorealiseringsværdi, hvis denne er lavere.

17.1.3. Kostpris for varebeholdninger er omkostninger afholdt med henblik på at opnå fremtidige indtægter. Kostprisen indregnes i resultatopgørelsen som vareforbrug i takt med, at indtægter ved salg indregnes i resultatopgørelsen.

17.2. Opgørelse af kostpris

17.2.1. Kostprisen for råvarer og handelsvarer omfatter købspris samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen. Købsprisen opgøres med fradrag af varerabatter, bonus og lign. Omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen kan for eksempel være told, afgifter og transportomkostninger.

17.2.2. I kostprisen for varer under fremstilling samt færdigvarer indgår, ud over kostpris for råvarer og hjælpematerialer, de forarbejdningsomkostninger og andre omkostninger, der i fremstillingsperioden er medgået ved produktionen, og som direkte kan henføres til produktionen af den pågældende vare. Forarbejdningsomkostninger består af direkte produktionsløn og andre direkte produktionsomkostninger. Virksomheder i regnskabsklasse B skal ikke indregne indirekte produktionsomkostninger i kostprisen.

17.2.3. Til kostprisen kan medregnes finansieringsomkostninger, der kan henføres til fremstilling af varer med en længerevarende fremstillingsperiode, jf. afsnit 32.

17.2.4. *Virksomheder i regnskabsklasse C skal medregne indirekte produktionsomkostninger ved opgørelse af kostprisen. I produktionsvirksomheder udgør indirekte produktionsomkostninger ofte en betydelig andel af de samlede forarbejdningsomkostninger. Med henblik på periodisering henføres medgåede produktionsomkostninger, der indirekte kan henføres til den pågældende vare, til kostprisen. Afsnit 17.2.5. – 17.2.9. indeholder yderligere vejledning vedrørende indregning af indirekte produktionsomkostninger.*

17.2.5. *Indirekte produktionsomkostninger, såvel variable som faste, medregnes til kostprisen på systematisk måde. Indirekte produktionsomkostninger omfatter eksempelvis indirekte materialer og løn, vedligeholdelse af og afskrivninger på maskiner, fabriksbygninger og -udstyr samt omkostninger til produktionsledelse og -administration.*

17.2.6. *Det er nødvendigt at analysere de indirekte produktionsomkostninger for at fastsætte, hvilke omkostninger der i fremstillingsperioden er medgået ved produktionen og kan henføres til den pågældende vare.*

Spild, svind og andre omkostninger foranlediget af manglende erfaring i fremstillingen eller forlænget fremstillingstid medregnes ikke i kostprisen, men indregnes løbende i resultatopgørelsen.

Ved måling af varens kostpris medgår interne transportomkostninger og lageromkostninger kun, når de er et led i produktionsprocessen, og omkostninger til produktionsledelse tilsvarende alene, når de anses for medgået til produktionen.

17.2.7. *Andre omkostninger end forarbejdningsomkostninger kan kun indgå i kostprisen i det omfang, de kan henføres til den pågældende vare. Andre omkostninger omfatter eksempelvis omkostninger til design af varer til bestemte kunder. Salgs- og distributionsomkostninger og forskningsomkostninger kan ikke indgå i varens kostpris.*

17.2.8. *Indirekte produktionsomkostninger henføres forholdsmæssigt til kostprisen ud fra den beregnede produktionskapacitet eller den faktiske produktion, hvis denne er større, således at varebeholdningen ikke måles til en værdi, der overstiger dens kostpris.*

Indirekte produktionsomkostninger, der kan henføres til den del af den beregnede produktionskapacitet, der er uudnyttet, indgår ikke i kostprisen, men indregnes i resultatopgørelsen i det år, hvor de afholdes.

Den beregnede produktionskapacitet er den forventede gennemsnitsproduktion over flere perioder under hensyntagen til planlagt vedligeholdelse. Det faktiske produktionsniveau kan anvendes, hvis det omtrentligt svarer til den beregnede kapacitet. Beregning af produktionskapaciteten foretages forud og anvendes kontinuerligt, selvom der opstår midlertidige ændringer i forholdene.

17.2.9. *Ved produktionsprocesser, der resulterer i mere end én vare, og hvor kostprisen ikke kan opgøres separat, fordeles indirekte produktionsomkostninger efter en hensigtsmæssig og ensartet metode. Fordelingen kan eksempelvis baseres på de enkelte produkters relative salgsværdi enten på det tidspunkt i produktionsprocessen, hvor produkterne kan identificeres fra hinanden, eller ved produktionens færdiggørelse.*

17.3. Metode for måling af kostpris

17.3.1. Den enkelte virksomhed skal bruge den metode, der er bedst egnet til at måle kostpris for varebeholdninger. Der skal anvendes samme metode for varebeholdninger af ensartet natur og ensartet brug for virksomheden. Hvis dele af varebeholdningerne er af forskellig natur, kan der anvendes forskellige opgørelsesmetoder.

17.3.2. Kostpris for varer måles ud fra specifik identifikation af kostpris for den enkelte vare. Ved måling af kostpris for varer, der kan erstattes eller ombyttes med andre varer, anvendes enten først-ind-først-ud-metoden (FIFO), vejede gennemsnitspriser eller en lignende metode, som afspejler værdien af varebeholdningen på balancedagen.

17.3.3. Inden for detailhandelen er det sædvanligt, at kostpris for de enkelte varer eller grupper heraf - af praktiske årsager - måles som salgspris med fradrag af afgifter, beregnet avance mv. Dette er en tilnærmet metode, der kan anvendes, hvis metoden ikke medfører væsentlig afvigelse fra kostpris opgjort efter vejledningens øvrige bestemmelser.

17.3.4. Tilsvarende kan kostpris for varebeholdningen måles til standardpriser, hvis standardpriserne ikke afviger væsentligt fra kostprisen målt efter vejledningens øvrige bestemmelser.

17.3.5. Seneste indkøbspris samt normallagerprincippet er ikke i overensstemmelse med det historiske kostprisprincip og kan derfor ikke anvendes efter denne vejledning.

17.4. Nedskrivning til nettorealizationsværdi

17.4.1. Hvis kostpris overstiger nettorealizationsværdien, skal der nedskrives til denne lavere værdi. Nedskrivningen indregnes i resultatopgørelsen.

17.4.2. Vurdering af nettorealizationsværdien baseres på oplysninger om den forventede realisationsværdi. Der tages hensyn til oplysninger fremkommet efter balancedagen i den udstrækning, oplysningerne bekræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Baseres det foretagne skøn på flere vurderinger af den forventede realisationsværdi, må den vurdering, der anses for mest sandsynlig, lægges til grund ved målingen.

17.4.3. Nedskrivning af kostpris for varebeholdninger med henblik på at opnå normalavance ved senere salg kan ikke foretages, idet der herved nedskrives med mere end det forventede tab.

17.4.4. Varebeholdninger må ikke nedskrives til en lavere værdi end nettorealizationsværdi, for eksempel til en lavere genanskaffelsespris, fordi der herved nedskrives med mere end det forventede tab. Lavere genanskaffelsespris på balancedagen indgår imidlertid i de oplysninger, der danner grundlag for vurdering af den forventede nettorealizationsværdi.

17.4.5. Nedskrivning af kostpris for råvarer og varer under fremstilling kan ikke foretages, hvis de færdigvarer, i hvilke de skal indgå, forventes realiseret til kostpris eller derover.

17.4.6. Fald i genanskaffelsesprisen for råvarer kan indikere, at nettorealizationsværdien for færdigvarer, hvori de skal indgå, vil være lavere end kostprisen. Genanskaffelsesprisen kan i disse situationer være det bedste udtryk for råvarernes nettorealizationsværdi.

17.4.7. Sammenligning af kostpris med nettorealizationsværdi skal ske for hver enkelt vare. Hvor dette ikke er praktisk muligt, kan sammenligningen dog foretages samlet for grupper af ensartede varer med ensartet salgsforløb. Sammenligning af kostpris med nettorealizationsværdi for kategorier af varebeholdninger, for eksempel færdigvarer eller for de samlede varebeholdninger under ét, kan ikke foretages. En sådan fremgangsmåde kan medføre, at forventet tab modregnes i forventet avance.

17.4.8. Når der sker en forøgelse af nettorealizationsværdien af tidligere nedskrevne varebeholdninger, tilbageføres en nedskrivning svarende til forøgelsen. Tilbageførsel af nedskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under den regnskabspost, nedskrivningen oprindeligt var ført.

17.5. Præsentation og oplysninger – særlige krav

17.5.1. Varebeholdninger opdeles i balancen eller i en note i følgende poster:

1. Råvarer og hjælpematerialer
2. Varer under fremstilling
3. Fremstillede færdigvarer og handelsvarer
4. Forudbetalinger for varer.

17.5.2. Af noterne til årsregnskabet skal fremgå:

- a) Indregnede finansieringsomkostninger i kostprisen for varebeholdninger

- b) Oplysning om begrænsninger i ejendomsretten, omfanget af pantsætninger mv. af varebeholdninger samt regnskabsmæssig værdi af pantsatte varebeholdninger
- c) Årets tilbageførsler af nedskrivninger på varebeholdninger
- d) Ændrede skøn, herunder tilbageførsler af nedskrivninger, skal forklares, og den beløbsmæssige indvirkning på aktiver, passiver, den finansielle stilling og resultatet skal så vidt muligt oplyses
- e) Årets nedskrivninger af varebeholdninger, som overstiger normale nedskrivninger
- f) *Forskelsværdi mellem en varebeholdnings genanskaffelsesværdi og kostpris (ved væsentlige afvigelser i såvel opadgående som nedadgående retning).*

18. Tilgodehavender

18.1. Tilgodehavender generelt

18.1.1. Tilgodehavender i dette afsnit er fordringer klassificeret som omsætningsaktiver. Disse er primært opstået som led i samhandel. Endvidere kan virksomheder have følgende tilgodehavender under omsætningsaktiver, som alle præsenteres særskilt i balancen:

- Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder
- Tilgodehavender hos associerede virksomheder
- Andre tilgodehavender
- Krav på indbetaling af virksomhedskapital og overkurs
- Tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse
- Periodeafgrænsningsposter.

18.1.2. Andre tilgodehavender består typisk af tilgodehavender, der ikke er direkte forbundet med virksomhedens salg. Andre tilgodehavender er eksempelvis:

- Personalelån
- Momstilgodehavender
- Renter på obligationsbeholdning eller bankindestående
- Refusioner
- Positiv værdi af finansielle kontrakter.

18.1.3. Periodeafgrænsningsposter består typisk af udgifter, der er betalt i regnskabsåret, men som først forbruges og indregnes som omkostninger i det efterfølgende regnskabsår. Udgifter, der ofte forudbetales, er forsikringspræmier, abonnementer mv.

18.2. Indregning og måling

18.2.1. Tilgodehavender skal ved første indregning måles til kostpris. Kostprisen er transaktionsprisen, fx salgsprisen for en vare eller det beløb, et tilgodehavende er erhvervet for hos en ekstern part. Efter første indregning måles tilgodehavender til amortiseret kostpris.

18.2.2. I praksis vil de fleste tilgodehavender blive målt til kostpris (nominel værdi) svarende til det fakturerede beløb. Hvis virksomheden har uforrentede, langfristede tilgodehavender, skal der foretages tilbagediskontering, hvis effekten af tilbagediskontering er væsentlig.

18.3. Nedskrivning til nettorealisationseværdi

18.3.1. Hvis nettorealisationseværdien efter første indregning er mindre end kostprisen, skal der nedskrives til denne lavere nettorealisationseværdi. Nettorealisationseværdien er det beløb, der forventes modtaget med fradrag af omkostninger. Nedskrivningen indregnes i resultatopgørelsen. Som eksempler på forhold, der indikerer, at nettorealisationseværdien er mindre end kostprisen, kan nævnes:

- Aftalte betalingsbetingelser er overskredet
- Kundens økonomiske situation er væsentligt forværret
- Kunden er illikvid, under rekonstruktionsbehandling eller under konkurs.

18.3.2. Der tages hensyn til oplysninger om betalingsevne og -vilje fremkommet efter balancedagen i den udstrækning, oplysningerne bekræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

18.3.3. Tilgodehavender vurderes løbende for forventet tab. Som udgangspunkt foretages en specifik risikovurdering af hvert enkelt tilgodehavende. Hvis en specifik vurdering ikke er praktisk mulig, fx i tilfælde med mange og/eller små tilgodehavender, kan risikovurderingen foretages samlet, eksempelvis baseret på erfaringer fra tidligere år.

18.3.4. Tilgodehavender, der indbetales, men som i tidligere regnskabsår er nedskrevet, skal indregnes som en reduktion af tab på tilgodehavender og ikke som en regulering til nettoomsætningen.

18.4. Præsentation og oplysninger – særlige krav

18.4.1. I noterne skal for tilgodehavender oplyses om beløb, der forfalder mere end et år fra balancetidspunktet.

18.4.2. I noterne skal oplyses:

- Årets tilbageførsler af nedskrivninger af tilgodehavender
- Årets nedskrivninger af tilgodehavender, som overstiger normale nedskrivninger.

18.4.3. Har virksomheden et lovligt eller ulovligt tilgodehavende hos medlemmer af ledelsen, skal virksomheden angive summen af disse tilgodehavender fordelt på hver ledelseskategori. For hver kategori skal de væsentligste lånevilkår, herunder rentefod samt de beløb, der er tilbagebetalt i året, oplyses i noterne. Er et lån optaget (ydte) og indfriet i årets løb, skal det oplyses særskilt. For hver kategori skal virksomheden oplyse om eventuelle nedskrivninger på indregnede beløb, og om der er givet afkald – helt eller delvis – på indregnede beløb. Oplysningskravene gælder tilsvarende, hvis virksomheden har stillet sikkerhed for medlemmer af ledelsen.

Regnskabsvejledningen anbefaler, at der gives tilsvarende oplysninger:

- For udlån og sikkerhedsstillelser over for ledelsen i virksomhedens eventuelle moderselskab
- For udlån og sikkerhedsstillelser over for nærtstående personer til virksomhedens ledelse eller moderselskabets ledelse.

19. Igangværende arbejder for fremmed regning

19.1. Igangværende arbejder for fremmed regning generelt

19.1.1. Dette afsnit omhandler igangværende arbejder for fremmed regning i relation til entreprisekontrakter om levering af anlæg mv. Igangværende arbejder for fremmed regning kan imidlertid også omfatte tilgodehavender vedrørende kontrakter om levering af serviceydelser, fx softwareydelser eller advokat-, revisions- og rådgivningsopgaver, jf. afsnit 8.3.

Reglerne i dette afsnit finder tilsvarende anvendelse på kontrakter om serviceydelser.

19.1.2. Entreprisekontrakter og serviceydelser kan principielt indregnes og måles efter 2 forskellige metoder:

- Produktionsmetoden
- Faktureringsmetoden (leveringsmetoden, salgsmetoden).

Regnskabsvejledningen anbefaler, at igangværende arbejder for fremmed regning (entreprisekontrakter og serviceydelser) indregnes efter produktionsmetoden. Faktureringsmetoden bør ikke anvendes, idet metoden ikke nødvendigvis afspejler årets produktion og resultat.

19.1.3. Entreprisekontrakter skal dog indregnes efter faktureringsmetoden, hvis betingelserne for at indregne efter produktionsmetoden ikke er opfyldt, jf. afsnit 19.2.

19.1.4. Virksomheder i regnskabsklasse B kan efter årsregnskabsloven indregne entreprisekontrakter og serviceydelser efter faktureringsmetoden.

19.1.5. Faktureringsmetoden indebærer, at salget først indregnes i resultatopgørelsen på det tidspunkt, hvor der sker endelig levering af alle aftaler i kontrakten, dvs. at alle fordele og risici er overgået til køber. Indtægterne indregnes således først på leveringstidspunktet, hvor den samlede kontraktsum indtægtsføres. Omkostninger til kontrakter aktiveres til kostpris og indregnes i resultatopgørelsen ved leveringstidspunktet. Acontofaktureringer og acontobetalingen på en kontrakt efter faktureringsmetoden indregnes i balancen frem til tidspunktet, hvor der sker levering. Faktureringsmetoden medfører derfor, at omsætningen indregnes på et senere tidspunkt end efter produktionsmetoden

19.1.6. Produktionsmetoden indebærer, at omsætningen indregnes i takt med, at arbejdet udføres. Omsætningen er således upåvirket af, hvornår der sker fakturering. Omkostninger indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at ressourcerne forbruges. I balancen måles igangværende arbejde for fremmed regning til salgsværdien af det arbejde, der er udført – men endnu ikke slutfaktureret – på balancetidspunktet. Modtagne acontobetalingen fratrækkes i posten. Produktionsmetoden kræver blandt andet, at entreprisekontraktens samlede forventede indtægter og omkostninger er kendte, og at færdiggørelsesgraden kan måles pålideligt.

De efterfølgende afsnit uddyber produktionsmetoden og de betingelser, der skal være opfyldt, for at metoden kan anvendes på entreprisekontrakter.

19.2. Definition af en entreprisekontrakt

19.2.1. En entreprisekontrakt er en kontrakt om anlæg, opførelse eller bygning af et aktiv eller af flere aktiver, der er indbyrdes forbundne eller sammenhængende som følge af deres design, teknologi eller funktion eller af den planlagte anvendelse. En entreprisekontrakt kan tillige være en kontrakt om andre arbejder, om udvikling, tilretning, installation eller levering af et anlæg, herunder hardware og software, eller af flere anlæg, der er indbyrdes forbundne eller sammenhængende som følge af deres design, teknologi eller funktion eller af den planlagte anvendelse.

19.2.2. Entreprisekontrakter er karakteriseret ved følgende forhold, der normalt skal være til stede, for at produktionsmetoden kan anvendes:

- a) Der foreligger en kontrakt med tredjemand om anlæg, opførelse, udvikling eller bygning af et større aktiv eller projekt
- b) Gennemførelse af kontrakten strækker sig ofte over en længere periode
- c) Kontrakten er indgået, før arbejdet igangsættes
- d) Ejendomsretten overgår normalt til kunden i takt med arbejdets udførelse, og
- e) Der har været tale om en individuel forhandling, hvor kunden har haft betydelig indflydelse på den grundlæggende konstruktion af aktivet eller projektet, jf. nedenfor.

19.2.3. Erhvervsstyrelsen har præciseret⁴, at produktionsmetoden alene kan (og for virksomheder i regnskabsklasse C og D skal) anvendes ved indregning af indtægter, når betingelserne herfor i IAS 11 eller IAS 18 er opfyldt. Dette betyder blandt andet, at produktionsmetoden alene kan anvendes på entreprisekontrakter, når der er tale om konstruktion af et aktiv efter en individuel forhandling, hvor kunden har haft betydelig indflydelse på den grundlæggende konstruktion af aktivet.

19.2.4. En aftale om at opføre fast ejendom opfylder kun definitionen på en entreprisekontrakt, når køber er i stand til at bestemme de væsentligste konstruktionsmæssige elementer af ejendommens design, før opførelsen påbegyndes, og/eller bestemme væsentlige konstruktionsmæssige ændringer, efter at opførelsen er påbegyndt. Dette gælder, uanset om køber faktisk udnytter denne mulighed eller ej, idet der dog skal være tale om for køber realistiske muligheder for at bestemme ændringen. Når dette er tilfældet, omfatter entreprisekontrakten også kontrakter eller elementer af kontrakter om levering af tjenesteydelser, som er direkte forbundet med opførelsen af fast ejendom.

19.2.5. I visse tilfælde kan opførelse af fast ejendom indregnes efter produktionsmetoden, selvom betingelserne ovenfor ikke er opfyldt, nemlig hvor levering foregår løbende i takt med, at arbejdet udføres. Her indregnes leverancen i takt med levering, hvilket metodemæssigt og i praksis svarer til produktionsmetoden. Dette forudsætter, at betingelserne for indregning af varesalg opfyldes i takt med arbejdets udførelse, idet ejendomsretten til aktivet løbende overgår fra sælger til køber, og sælger ikke i øvrigt bevarer kontrollen over de aktiver, der opføres. Et eksempel herpå er opførelse af en bygning på købers grund, hvor køber således løbende overtager ejendomsretten til det opførte.

19.2.6. En aftale om at opføre fast ejendom, hvor køber kun har begrænset mulighed for at påvirke ejendommens design, opfylder ikke betingelserne for en entreprisekontrakt. Det er eksempelvis tilfældet, når køber kun kan vælge et design ud fra en række muligheder opstillet af virksomheden, eller når køber kun kan bestemme mindre afvigelser fra det grundlæggende design. Her er der i stedet en

---

⁴ Erhvervsstyrelsens ”Notat om betingelserne for at anvende produktionsmetoden efter årsregnskabsloven” fra januar 2008.

aftale om salg af varer, der først kan indregnes som indtægt, når bl.a. opførelsen er færdig og den faste ejendom leveret til køber, jf. afsnit 8.2.

19.3. Sammenlægning og opsplitting af kontrakter

19.3.1. Igangværende arbejder for fremmed regning vedrørende entreprisekontrakter måles som udgangspunkt kontrakt for kontrakt. For at afspejle det reelle indhold af de igangværende arbejder på en kontrakt eller en gruppe af kontrakter kan det være nødvendigt:

- a) At opdele enkeltkontrakter og behandle kontraktens delelementer som særskilte igangværende arbejder for fremmed regning, eller
- b) At behandle en gruppe af kontrakter som et samlet igangværende arbejde for fremmed regning.

19.3.2. Omhandler en kontrakt flere aktiver, skal hvert enkelt aktiv behandles som et separat igangværende arbejde for fremmed regning, når:

- a) Der er afgivet enkeltstående tilbud for hvert aktiv
- b) De af kontrakten omhandlede aktiver er forhandlet enkeltvis, og såvel leverandøren som kunden har kunnet acceptere eller forkaste den del af kontrakten, der vedrører det enkelte aktiv, og
- c) Omkostninger og indtægter kan opgøres særskilt pr. aktiv.

19.3.3. Entreprisekontrakter skal, uanset om de er indgået med én eller flere kunder, behandles som et samlet igangværende arbejde for fremmed regning, når:

- a) Entreprisekontrakterne er forhandlet samlet
- b) De af entreprisekontrakterne omfattede arbejder er så tæt forbundet, at de reelt er en del af det samme projekt, og
- c) De af entreprisekontrakterne omfattede arbejder udføres samtidigt eller i fortsættelse af hinanden.

19.3.4. En entreprisekontrakt kan indeholde bestemmelser, der giver kunden retten til entreprisekontrakt på endnu et aktiv, eller entreprisekontrakten kan udvides med levering af endnu et aktiv. Anlæg, opførelse og bygning af yderligere aktiver skal behandles som særskilte igangværende arbejder for fremmed regning, når:

- a) Aktivets design, teknologi eller funktion afviger væsentligt fra de aktiver, entreprisekontrakten oprindeligt omhandlede, eller
- b) Prisen for aktivet forhandles uden hensyn til den oprindelige kontraktpris.

19.4. Indtægter vedrørende kontrakter

19.4.1. De samlede indtægter vedrørende en entreprisekontrakt skal omfatte:

1. Kontraktfastsat pris (fastpriskontrakt) henholdsvis oprindeligt kalkuleret salgpris (kostprispluskontrakt), og
2. Ændringer til det kontraktfastsatte arbejde, krav vedrørende mer- eller mindre-ydelser samt bonusbetalinger, i det omfang:
  - a) Det er sandsynligt, at de vil medføre ændringer i indtægten, og
  - b) Ændringen kan opgøres pålideligt.

19.4.2. Ændring til det kontraktfastsatte arbejde fremkommer ved aftale med kunden herom og påvirker måling af den samlede indtægt for entreprisekontrakten, når:

- a) Det er sandsynligt, at kunden vil godkende ændringen og ændring i pris, og
- b) Ændringen i pris kan måles pålideligt.

19.4.3. Krav vedrørende merydelser er virksomhedens fordring på kunden om at godtgøre afholdte omkostninger vedrørende forhold, der ikke er indeholdt i den kontraktfastsatte pris.

Fastlæggelse af indtægter fra krav vedrørende merydelser er sædvanligvis usikkert og afhænger ofte af udfaldet af forhandlinger parterne imellem.

Krav vedrørende merydelser indregnes først som indtægt, når:

- a) Forhandlinger er nået dertil, hvor det er sandsynligt, at kunden accepterer kravet, og
- b) Kravet, som kunden vil acceptere, kan måles pålideligt.

19.4.4. Bonusbetaling er en indtægt til virksomheden ved opfyldelse af fastsatte mål for arbejdet. Bonusbetalinger indregnes som indtægt, når:

- a) Arbejdet i henhold til entreprisekontrakten er så fremskredent, at det er sandsynligt, at de aftalte bonusmål vil blive opnået, og
- b) Størrelsen af bonusbetalingen kan måles pålideligt.

19.4.5. På et tidligt stade kan indtægter fra kontrakten ofte ikke opgøres pålideligt. Uanset dette, kan det være sandsynligt, at virksomheden kun vil opnå indtægter, der dækker de afholdte omkostninger, hvorfor indtægten alene indregnes svarende til de afholdte omkostninger, der forventes dækket. Der indregnes således ingen avance.

19.5. Omkostninger vedrørende kontrakter

19.5.1. De samlede omkostninger vedrørende entreprisekontrakter skal omfatte omkostninger afholdt i perioden fra kontraktopnåelse til levering i henhold til kontrakten:

- Omkostninger, der direkte vedrører den pågældende kontrakt
- Andre omkostninger, som i henhold til kontrakten skal dækkes af kunden
- *Indirekte produktionsomkostninger vedrørende entreprisekontrakten.*

19.5.2. Omkostninger, der direkte vedrører en kontrakt, er eksempelvis:

- Løn, herunder løn vedrørende tilsyn
- Materialer og energiforbrug mv. anvendt ved opførelsen af aktivet
- Afskrivning og vedligeholdelse på produktionsudstyr, driftsmidler mv. anskaffet til eller anvendt ved opførelsen
- Omkostninger til tilkørsel, opsætning, flytning og fjernelse af produktionsudstyr, driftsmidler og materialer anvendt på byggepladsen
- Leje af produktionsudstyr og driftsmidler, der specifikt kan henføres til kontrakten
- Design og teknisk assistance vedrørende den enkelte kontrakt
- All-risk og entrepriseforsikringer

- Skønnede mangel- og garantiarbejder.

19.5.3. Indirekte produktionsomkostninger er eksempelvis:

- *Lovpligtig arbejdsskadeforsikring og forsikring af driftsmateriel*
- *Design og teknisk assistance, der ikke kan henføres til en specifik kontrakt*
- *Afskrivning på og vedligeholdelse af produktionsudstyr, driftsmidler mv., der anvendes ved entreprisaktiviteten generelt og ikke kan henføres til en specifik kontrakt*
- *Ledelses- og administrationsomkostninger vedrørende entreprisaktiviteten*
- *Indirekte forbrug af materialer, driftsmidler og lønomkostninger.*

19.5.4. I produktionsomkostninger kan medregnes finansieringsomkostninger vedrørende perioden fra kontraktopnåelse til levering i henhold til kontrakten, og som direkte vedrører finansiering af kontrakter. I det omfang, virksomheden optager lån til finansiering af igangværende arbejder for fremmed regning på en specifik kontrakt, medregnes finansieringsomkostningerne på lånet reduceret med finansielle indtægter fra midlertidig placering af frie midler fra det optagne lån. Der kan ikke indregnes finansieringsomkostninger i perioder, hvor arbejdet er afbrudt. Se i øvrigt afsnit 32 om kapitalisering af finansieringsomkostninger.

19.5.5. Omkostninger, der ikke kan henføres til enkeltkontrakter *eller til entreprisaktiviteten m.m. (indirekte produktionsomkostninger)*, kan ikke medregnes til de samlede entreprisomkostninger. Sådanne omkostninger omfatter blandt andet:

- Administrationsomkostninger, der ikke godtgøres af kunden
- Salgsomkostninger
- Omkostninger til forskning og udvikling, der ikke i henhold til kontrakt godtgøres af kunden
- Afskrivning af ubenyttet produktionsudstyr, driftsmidler mv.

19.5.6. Specifikke omkostninger, der er afholdt forud for opnåelse af en kontrakt, men direkte vedrører kontrakten, samt omkostninger til opnåelse af kontrakten skal medregnes i de samlede omkostninger på entrepris kontrakten, hvis omkostningerne kan identificeres og opgøres pålideligt, og det er sandsynligt, at der vil blive indgået kontrakt. Specifikke omkostninger kan omfatte eksempelvis teknisk tegning, design, rejseomkostninger og løn.

19.5.7. Omkostninger afholdt specifikt for at opnå en kontrakt kan ikke medregnes i de samlede omkostninger på entrepris kontrakten, hvis de afholdte omkostninger allerede er indregnet i resultatopgørelsen i tidligere regnskabsår.

19.5.8. Salgsomkostninger, der ikke direkte vedrører opnåelse af en kontrakt, medregnes ikke i de samlede omkostninger på entrepris kontrakten. Salgsomkostningerne indregnes i resultatopgørelsen som omkostninger.

19.6. Indregning og måling af indtægter og omkostninger

19.6.1. En kontrakt indregnes i **balancen** til salgsværdien af det udførte arbejde, når udfaldet af kontrakten kan måles pålideligt.

19.6.2. Udfaldet af en fastpriskontrakt kan måles pålideligt, når:

- a) Den samlede entreprisindtægt er kendt
- b) Det er sandsynligt, at fordele og risici ved entrepris kontrakten tilgår virksomheden

- c) Omkostninger til færdiggørelse og færdiggørelsesgraden kan måles pålideligt, og
- d) Omkostninger i henhold til entreprisekontrakten kan identificeres og måles pålideligt samt sammenholdes med budgetterede omkostninger.

19.6.3. Indregning til salgsværdi af igangværende arbejder for fremmed regning forudsætter, at forløbet er planlagt på forhånd, og at virksomheden har effektive budget-, registrerings- og rapporteringssystemer. Ved hver regnskabsafslutning gennemgås og vurderes budgetterede og realiserede omkostninger og indtægter på kontrakten. De registreringer, der lægges til grund for vurdering af forløbet af arbejdet, baseres på indholdet af den enkelte kontrakt, ligesom der må tages hensyn til virksomhedens viden og erfaring fra andre lignende arbejder.

19.6.4. Hvis en virksomheds registreringssystem ikke giver mulighed for pålideligt at beregne færdiggørelsesgraden, må registreringer systematisk ændres, så de opfylder disse krav. Det er således ikke muligt at undlade indregning og måling af en kontrakt til salgsværdi med den begrundelse, at en virksomheds registreringssystem ikke giver mulighed herfor.

19.6.5. Salgsværdien for det i året udførte arbejde skal indregnes som omsætning i **resultatopgørelsen** med udgangspunkt i færdiggørelsesgraden for det enkelte igangværende arbejde for fremmed regning ved udgangen af hvert regnskabsår.

19.6.6. Omkostninger skal indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at ressourcerne forbruges.

19.6.7. Indkøb af materialer mv. til kontraktfastsatte, men endnu ikke påbegyndte arbejder, indregnes i balancen til kostpris, når det er sandsynligt, at de resulterer i en fremtidig indtægt. Sådanne indkøb repræsenterer et tilgodehavende og klassificeres som en del af det igangværende arbejde for fremmed regning. Indkøbte materialer mv., der endnu ikke er anvendt til det igangværende arbejde for fremmed regning, må ikke påvirke opgørelsen af færdiggørelsesgraden.

19.6.8. Færdiggørelsesgraden skal fastsættes for hver enkelt kontrakt ved udgangen af hvert regnskabsår og skal opgøres efter den eller de metoder, der bedst afspejler aktiviteten på det pågældende igangværende arbejde for fremmed regning.

19.6.9. Afhængig af kontraktens indhold, det planlagte forløb af arbejdet og virksomhedens forretningsmæssige forhold fastsættes færdiggørelsesgraden på balancedagen på én af følgende måder:

- a) Ved en vurdering af stedet for det udførte arbejde
- b) Som forholdet mellem forbrugte omkostninger frem til balancedagen og de totale kalkulerede omkostninger, som kan henføres til arbejdet (opgjort på grundlag af en ajourført vurdering)
- c) Som forholdet mellem de indsatte ressourcer (arbejdstimer, mængder og lign.) frem til balancedagen og de totale, kalkulerede ressourcer for arbejdet (opgjort på grundlag af en ajourført vurdering)
- d) Ved afslutning af delaktiviteter, som den samlede kontrakt kan opdeles i, eller
- e) Ved en kombination af de forannævnte metoder.

19.6.10. Fastsættelse af færdiggørelsesgraden på baggrund af en vurdering af stedet for det udførte arbejde eller ved afslutning af delaktiviteter bør ske under hensyntagen til det budgetterede ressourceforbrug samt den resterende del af det planlagte arbejde ifølge entreprisekontrakten.

19.6.11. Ved opgørelsen af forbrugte omkostninger eller ressourcer kan alene indgå beløb eller mængder, der er medgået til selve udførelsen af kontrakten. Færdiggørelsesgraden er derfor ikke påvirket af indkøbte materialer mv., der endnu ikke er installeret eller anvendt.

19.6.12. Virksomhedens acontofaktureringer og kundens acontobetalingen på en kontrakt afspejler ikke nødvendigvis færdiggørelsesgraden og kan derfor ikke anvendes ved fastsættelsen heraf. Færdiggørelsesgraden er ligeledes ikke påvirket af virksomhedens betalinger til underleverandører, når betalingerne afspejler endnu ikke udført arbejde. Omkostninger eller ressourcer medgået til fejlbehæftede arbejder kan ikke indgå i beregningen af færdiggørelsesgraden.

19.6.13. Når udfaldet af en kontrakt ikke kan opgøres pålideligt, skal salgsværdien opgøres svarende til de forbrugte omkostninger. Den opgjorte værdi indregnes i balancen og i resultatopgørelsen. Resultatet af en kontrakt kan ikke opgøres pålideligt, når:

- a) Kontraktens gyldighed kan drages i tvivl
- b) Omfanget og udførelsen af resterende arbejder afhænger af pågående tvister og retssager
- c) Kunden eller leverandøren ikke forventes at overholde kontrakten, eller
- d) Der er væsentlig usikkerhed om entreprisekontraktens indtægter eller omkostninger.

Der indregnes således ingen avance, før udfaldet af kontrakten kan opgøres pålideligt.

19.7. Tab vedrørende kontrakter

19.7.1. Når det er sandsynligt, at de fremtidige omkostninger forbundet med opfyldelse af en kontrakt vil overstige de fremtidige indtægter på kontrakten, skal det forventede tab indregnes som en hensat forpligtelse, således at det resterende forløb af kontrakten giver et nulresultat.

19.7.2. Når det er sandsynligt, at indtægter, der tidligere er indregnet i resultatopgørelsen, ikke vil blive indbetalt af kunden, indregnes beløbet i resultatopgørelsen som tab på tilgodehavender og ikke som en regulering til de indregnede indtægter.

19.8. Præsentation og oplysninger – særlige krav

19.8.1. I balancen opgøres værdien af de enkelte igangværende arbejder for fremmed regning som salgsværdien fratrukket modtagne acontobetalingen og modtagne forudbetalinger.

19.8.2. Summen af de enkelte igangværende arbejder for fremmed regning, der udgør nettoaktiver, indregnes som en særskilt post under tilgodehavender benævnt "Igangværende arbejder for fremmed regning".

19.8.3. Summen af de enkelte igangværende arbejder for fremmed regning, der udgør nettoforpligtelser, indregnes som en særskilt post under gæld. Når modtagne forudbetalinger overstiger værdien af det udførte arbejde, benævnes posten "Modtagne forudbetalinger fra kunder".

19.8.4. I redegørelsen for anvendt regnskabspraksis skal oplyses om:

- a) Metode for indregning af igangværende arbejder for fremmed regning og
- b) Metode for opgørelse af færdiggørelsesgrad.

19.8.5. Regnskabsvejledningen anbefaler, at noterne oplyser om:

- a) Salgsværdien af det udførte arbejde
- b) Acontofaktureringer
- c) Betalinger, der tilbageholdes, indtil visse kontraktfastsatte betingelser er opfyldt.

20. Likvide beholdninger

20.1.1. Likvide beholdninger er finansielle omsætningsaktiver og omfatter normalt kassebeholdninger samt indlånskonti i pengeinstitutter, som er til fri disposition, eksempelvis valutakonti.

20.1.2. Likvide beholdninger i balancen kan ikke reduceres med kortfristet gæld til kreditinstitutter i form af driftskreditter samt lignende gæld, der forfalder på anfordring. Derved adskiller klassifikationen af likvider i balancen sig fra klassifikationen i pengestrømsopgørelsen, jf. afsnit 25.

20.1.3. Likvide beholdninger måles til amortiseret kostpris, hvilket i praksis svarer til nominel værdi.

20.1.4. Likvide beholdninger i fremmed valuta måles til balancedagens valutakurs.

20.1.5. Hvis afgrænsningen af, hvad der indregnes som likvide beholdninger i balancen, er forskellig fra likvider i pengestrømsopgørelsen, skal der i så fald redegøres for den valgte afgrænsning i anvendt regnskabspraksis. Sammenhængen mellem likvider i pengestrømsopgørelsen og likvide beholdninger i balancen skal fremgå af pengestrømsopgørelsen eller i en note.

20.1.6. Hvis der er begrænsninger i virksomhedens anvendelse af de likvide beholdninger, eksempelvis fordi de alene kan anvendes til bestemte investeringer, anbefaler regnskabsvejledningen, at der oplyses herom i noterne.

20.1.7. Dette gælder ligeledes de tilfælde, hvor der er begrænsninger på væsentlige pengestrømme mellem koncernvirksomheder. I sådanne situationer bør der oplyses om begrænsningernes betydning for at kunne overføre likvider mellem koncernvirksomhederne.

21. Egenkapital

21.1. Egenkapital generelt

21.1.1. En virksomheds aktiver vil normalt være finansieret ved en kombination af gældsforpligtelser og egenkapital. Fremskaffelse af egenkapital sker som udgangspunkt ved indskud fra ejerkredsen og ved indtjening fra virksomhedens løbende drift samt ved opskrivning af aktiver.

21.1.2. Egenkapitalen omfatter virksomhedskapitalen og en række øvrige egenkapitalposter, der kan være lovbestemte eller fastsat i vedtægter. Egenkapitalen er i årsregnskabsloven opdelt i 5 hovedposter:

1. Virksomhedskapital
2. Overkurs ved emission
3. Reserve for opskrivninger
4. Andre reserver
5. Overført overskud eller underskud.

De enkelte hovedposter og deres primære anvendelse er anført i afsnittene nedenfor.

21.2. Virksomhedskapital

21.2.1. Virksomhedskapitalen afhænger af virksomhedstypen, men benævnes for aktie- og anpartselskaber i årsrapporten typisk aktiekapital eller anpartskapital. På regnskabsposten indregnes forhøjelser og nedsættelser af virksomhedens nominelle kapital, fx i forbindelse med stiftelse, kapitaludvidelser og kapitalnedsættelser.

21.2.2. Virksomhedskapital, som er tegnet, men ikke fuldt indbetalt, kan præsenteres ved bruttopræsentation eller nettopræsentation. Virksomheden bør anvende den præsentation, som bedst afspejler betingelserne for den ikke-indbetalte kapital. Herunder skal der tages hensyn til, om værdien af tilgodehavendet kan måles pålideligt.

21.2.3. Ved bruttopræsentation præsenteres den fulde virksomhedskapital uden hensyntagen til den faktiske indbetaling. Der indregnes et tilgodehavende svarende til den ikke-indbetalte virksomhedskapital under posten "Krav på indbetaling af virksomhedskapital og overkurs". Et beløb svarende til den ikke-indbetalte virksomhedskapital omklassificeres fra posten "Overført overskud" eller anden fri reserve under egenkapitalen til posten "Reserve for ikke-indbetalt virksomhedskapital og overkurs". Se nærmere om denne reserve under afsnit 21.5.6.

21.2.4. Ved nettopræsentation præsenteres den indbetalte del af virksomhedskapitalen under egenkapitalen således, at der både vises den registrerede kapital og den ikke-indbetalte del. Der indregnes intet tilgodehavende vedrørende den ikke-indbetalte virksomhedskapital. Et beløb, svarende til den ikke-indbetalte virksomhedskapital, omklassificeres fra posten "Overført overskud" eller anden fri reserve under egenkapitalen til posten "Reserve for ikke-indbetalt virksomhedskapital og overkurs". Se nærmere om denne reserve under afsnit 21.5.6. Det skal tydeligt fremgå af årsregnskabet, hvor stor en andel af den tegnede virksomhedskapital der ikke er indbetalt.

21.2.5. I nogle tilfælde kan det være vanskeligt at opgøre det beløb, der skal indregnes som et aktiv. Det skyldes, at der kan være tale om et rentefrit lån, som principielt skal måles til amortiseret kostpris

efter årsregnskabsloven. Det kan derfor i nogle tilfælde være vanskeligt at opgøre værdien af lånet pålideligt. Dette er primært tilfældet, når indbetalingstidspunktet ikke kendes.

21.3. Overkurs ved emission

21.3.1. Til overkurs ved emission kan henlægges det beløb, som virksomheden ved en aktie- eller anpartstegning modtager ud over de udstedte kapitalandele nominelle værdi.

21.3.2. Omkostninger ved en gennemført kapitalforhøjelse til overkurs kan fratrækkes i overkursbeløbet.

21.3.3. Overkurs ved emission er en fri reserve, som kan anvendes til udbytteudlodning. Der er derfor heller ikke krav om opretholdelse af en reserve for "Overkurs ved emission", hvorfor overkursbeløbet kan overføres til frie reserver (overført overskud). Overførslen skal fremgå af egenkapitalopgørelsen i det år, hvor overførslen foretages.

21.3.4. Anpartsselskaber, som anvender selskabslovens regler om delvis indbetaling af en overkurs, kan vælge at præsentere dette som bruttopræsentation eller nettopræsentation.

21.3.5. Ved bruttopræsentation præsenteres det fulde overkursbeløb uden hensyntagen til den faktiske indbetaling. Der indregnes et tilgodehavende svarende til det ikke-indbetalte overkursbeløb under posten "Krav på indbetaling af virksomhedskapital og overkurs". Et beløb svarende til det ikke-indbetalte overkursbeløb omklassificeres fra posten "Overført overskud" eller anden fri reserve under egenkapitalen til posten "Reserve for ikke-indbetalt virksomhedskapital og overkurs". Se nærmere om denne reserve under afsnit 21.5.6.

21.3.6. Ved nettopræsentation præsenteres den indbetalte del af overkursbeløbet under egenkapitalen således, at der både vises den samlede overkurs og den ikke-indbetalte del. Der indregnes intet tilgodehavende vedrørende det ikke-indbetalte overkursbeløb. Et beløb, svarende til det ikke-indbetalte overkursbeløb, omklassificeres fra posten "Overført overskud" eller anden fri reserve under egenkapitalen til posten "Reserve for ikke-indbetalt virksomhedskapital og overkurs". Se nærmere om denne reserve under afsnit 21.5.6.

21.4. Reserve for opskrivninger

21.4.1. Ved opskrivning af materielle og immaterielle anlægsaktiver til dagsværdi efter årsregnskabsloven § 41 skal værdiforøgelsen bindes under egenkapitalposten "Reserve for opskrivninger". Reserven er en brutto-reserve.

21.4.2. Opskrivningshenlæggelser reduceres med den udskudte skat af opskrivningen. Skatten indregnes som udskudt skat under hensatte forpligtelser.

21.4.3. Opskrivningshenlæggelser reduceres, når der afskrives på et opskrevet anlægsaktiv. Reserven reduceres årligt med et beløb svarende til årets afskrivning efter skat på opskrivningen.

21.4.4. Ved opskrivning af kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder til dagsværdi efter årsregnskabsloven § 41 skal værdiforøgelsen i forhold til kostprisen bindes på "Reserve for opskrivninger". Hvis der i stedet anvendes indre værdis metode, skal bindingen ske på "Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode", jf. nedenfor under "Andre reserver".

21.4.5. Opskrivningshenlæggelser kan anvendes til en kapitalforhøjelse ved udstedelse af fondsaktier. Opskrivningshenlæggelser opløses ved afhændelse eller udrangering af de opskrevne aktiver, eller hvis opskrivningen tilbageføres som følge af, at forudsætningen for opskrivningen ikke længere er til stede. Opløses en opskrivningshenlæggelse ved afhændelse af det opskrevne aktiv, skal opskrivningen overføres direkte til ”Overført overskud eller underskud”. En opskrivning kan således aldrig indregnes i resultatopgørelsen.

21.5. Andre reserver

21.5.1. Andre reserver er i årsregnskabsloven opdelt i 8 poster:

1. Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode
2. Reserve for udlån og sikkerhedsstillelse
3. Reserver for ikke-indbetalt virksomhedskapital og overkurs
4. Reserve for iværksætterselskaber
5. Reserve for udviklingsomkostninger
6. Øvrige lovpligtige reserver
7. Vedtægtsmæssige reserver
8. Øvrige reserver.

De væsentligste poster beskrives nedenfor.

21.5.2. ”Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode” omfatter moderselskabets andel i dattervirksomheders og associerede virksomheders egenkapitalforøgelse, siden moderselskabet købte selskaberne. Reserven anvendes, når moderselskabet måler kapitalandelene i dattervirksomheder eller associerede virksomheder efter den indre værdis metode.

21.5.3. ”Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode” er en nettoreserve, og behovet for binding opgøres således samlet for kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder, som måles til indre værdi. Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode kan ikke udgøre et negativt beløb. Ved afhændelse eller nedlukning af en dattervirksomhed eller en associeret virksomhed skal reserven for den pågældende virksomhed som udgangspunkt reklassificeres til ”Overført overskud eller underskud”, hvorfor virksomheden skal kunne specificere reserven på de enkelte dattervirksomheder og associerede virksomheder. Realisation af en "underskudsvirksomhed" skal ikke forøge reserven med de tidligere foretagne nedskrivninger på underskudsvirksomheden. Der er dermed ikke symmetri i behandlingen af salg af virksomheder, eftersom frasalg af en overskudsvirksomhed skal føre til en reduktion af reserve for nettoopskrivning.

21.5.4. ”Reserven for nettoopskrivning efter indre værdis metode” kan elimineres med virksomhedens underskud, hvis der ikke er andre frie reserver, hvori underskuddet kan elimineres. Reserven kan som udgangspunkt ikke anvendes til udbytteudlodning. Det er dog tilladt i modervirksomheden at reducere den bundne reserve med det udbytte, der er besluttet uddelt fra dattervirksomhederne efter balancedagen, men inden modervirksomhedens generalforsamling. Derved opnår modervirksomheden at kunne indregne det forventede udbytte fra dattervirksomhederne i sine frie reserver, som kan anvendes til udbytte, og "samtidighedsprincippet" - uddeling af udbytte på én gang op igennem en koncern - er opretholdt. Reserven kan endvidere anvendes til kapitalforhøjelse ved udstedelse af fondsaktier.

21.5.5. "Reserve for udlån og sikkerhedsstillelse" omfatter beløb vedrørende udlån, sikkerhedsstillelse eller anden økonomisk bistand ydet til brug for tredjemands erhvervelse af kapitalandele i virksomheden. Et beløb svarende til den ydede bistand fratrækkes i "Overført overskud" eller anden fri reserve under egenkapitalen og omklassificeres til "Reserve for udlån og sikkerhedsstillelse". Reserven skal reduceres eller opløses i takt med nedbringelse eller ophør af den ydede bistand og kan ikke formindskes på anden måde. Reserven kan således ikke anvendes til at udlodde udbytte, forhøje selskabskapital eller eliminere underskud.

Et ulovligt udlån eller en ulovlig sikkerhedsstillelse skal som udgangspunkt ikke bindes på reserven. En sikkerhedsstillelse kan, selvom den er i strid med selskabslovens regler, i særlige tilfælde alligevel være bindende for virksomheden, hvis modparten ikke havde kendskab til ulovligheden, jf. selskabsloven § 215, stk. 3. Hvis dette er tilfældet, skal der ligeledes foretages binding af et beløb svarende til sikkerhedsstillelsen.

21.5.6. "Reserve for ikke-indbetalt virksomhedskapital og overkurs" omfatter beløb for tegnet, men ikke-indbetalt virksomhedskapital. I anpartsselskaber kan reserven endvidere omfatte ikke-indbetalt overkurs, jf. afsnit 21.2.3. - 21.2.5. Reserven skal reduceres eller opløses i takt med, at kapitalejerne indbetaler den tilgodehavende virksomhedskapital og overkurs. Reserven kan ikke anvendes til udbytte, elimineres med virksomhedens underskud eller formindskes på anden måde end nævnt ovenfor. En eventuel nedskrivning af tilgodehavendet over for kapitalejeren kan føre til, at der må foretages en kapitalnedsættelse af den nominelle kapital, hvorved reserven vil blive reduceret.

21.5.7. "Reserve for iværksætterselskaber" omfatter beløb, som et iværksætterselskab har pligt til at henlægge. Et iværksætterselskab skal henlægge mindst 25% af det årlige overskud på reserven, indtil denne reserve sammen med selskabskapitalen udgør mindst 50.000 kr. Først herefter kan iværksætterselskabet udbetale udbytte. Reserven kan ikke elimineres med virksomhedens underskud eller formindskes på anden måde. Reserven kan dog anvendes til at forhøje selskabskapitalen.

21.5.8. "Reserve for udviklingsomkostninger" omfatter beløb, som modsvarer aktiverede udviklingsomkostninger. Reserven kan anvendes til en kapitalforhøjelse ved udstedelse af fondsaktier, men kan ikke anvendes til udbytte og til at eliminere underskud. Reserven formindskes med udskudt skat samt med af- og nedskrivninger på de aktiverede omkostninger. Reserven opløses, hvis de aktiverede omkostninger realiseres eller udgår af aktiviteten, eller hvis forudsætningerne for aktivering ikke længere er til stede.

21.5.9. Posten "Øvrige reserver" omfatter beløb, som generalforsamlingen har besluttet at henlægge, og som kun generalforsamlingen har dispositionsret over. Øvrige reserver kan anvendes til udbytte eller til dækning af underskud efter beslutning af den ordinære generalforsamling. Ekstraordinære generalforsamlinger kan beslutte udlodning af "Øvrige reserver" ved kapitalnedsættelse eller ekstraordinært udbytte. Øvrige reserver må ikke fremkomme ved omkostningsførsel i resultatopgørelsen, eksempelvis ved løbende opsparing til jubilæumsarrangement.

21.6. Overført overskud eller underskud

21.6.1. Denne reserve indeholder primært den del af tidligere og indeværende års overskud, der ikke er udloddet som udbytte eller overført til virksomhedskapital, og dels tidligere og indeværende års underskud.

21.6.2. Den akkumulerede virkning af ændring af anvendt regnskabspraksis skal som hovedregel posteres direkte på ”Overført overskud eller underskud”. Visse praksisændringer skal posteres som andre egenkapitalposter. Eksempelvis skal førstegangsopskrivninger af aktiver bindes på ”Reserve for opskrivninger”.

21.6.3. Hvis virksomheden erhverver egne kapitalandele, posteres kostprisen (vederlaget) direkte på overført overskud. Herved påvirkes egenkapitalen samlet set, som hvis der var tale om en egentlig kapitalnedsættelse. Afstår virksomheden en beholdning af egne kapitalandele, posteres afståelsessummen ligeledes på overført overskud eller underskud. Se afsnit 21.9. om egne kapitalandele.

21.6.4. Mange virksomheder indregner i overført resultat valutakursreguleringer ved omregning af en selvstændig udenlandsk enhed, jf. afsnit 33.3.2. Hvis valutakursreguleringerne er væsentlige, kan det være relevant at indregne valutakursreguleringerne i en særskilt reserve ”Reserve for valutakursregulering”, idet valutakursreguleringen skal reklassificeres til resultatopgørelsen ved afhændelsen eller nedlukningen af den selvstændige udenlandske enhed. Virksomheden skal således holde styr på valutakursreguleringen og fordelingen på forskellige udenlandske enheder, hvilket dog også kan gøres ved at præsentere de akkumulerede saldi primo og ultimo i ”Overført overskud eller underskud”.

21.6.5. Dagsværdireguleringer på finansielle instrumenter, som anvendes til pengestrømssikring, skal indregnes på egenkapitalen, jf. afsnit 34. Dagsværdireguleringen indregnes sædvanligvis på overført resultat, men anvendelse af en særskilt reserve ”Reserve for pengestrømssikring” kan være relevant, når dagsværdireguleringerne på pengestrømssikring er væsentlige. Det skyldes, at dagsværdireguleringerne på et senere tidspunkt skal reklassificeres til resultatopgørelsen, enten i takt med realisation af de sikrede transaktioner eller på det tidspunkt, hvor det konstateres, at den sikrede transaktion ikke længere finder sted. Det er derfor vigtigt, at virksomheden holder styr på dagsværdireguleringerne, som er indregnet direkte i egenkapitalen, hvilket dog også kan gøres ved at præsentere de akkumulerede saldi primo og ultimo i ”Overført overskud eller underskud”.

21.7. Foreslået udbytte

21.7.1. Forslag til udlodning af udbytte opfylder ikke definitionen på en forpligtelse, da beslutning om udlodning ikke er truffet på balancedagen. Udbytte skal derfor ikke fragå egenkapitalen, før beslutning om udlodning er vedtaget på generalforsamlingen eller lignende godkendende møde. Bestyrelsens forslag til udlodning af udbytte skal derfor præsenteres som en særskilt post under egenkapitalen.

21.7.2. Det er ikke muligt at foretage udlodning af ekstraordinært udbytte i det første regnskabsår efter et selskabs stiftelse, idet der skal foreligge mindst én årsrapport forud for vedtagelsen af et ekstraordinært udbytte.

21.8. Præsentation og oplysninger – særlige krav

21.8.1. Regnskabsvejledningen anbefaler, at årsrapporten indeholder en egenkapitalopgørelse, der viser den samlede egenkapitaludvikling fra primo til ultimo. Opgørelsen skal placeres som en særskilt regnskabsopstilling efter balancens passivside. Ifølge årsregnskabsloven er egenkapitalopgørelsen ikke et krav for klasse B-virksomheder.

21.8.2. I egenkapitalopgørelsen skal der for hver egenkapitalpost oplyses følgende:

1. Størrelsen primo regnskabsåret
2. Tilgang i løbet af regnskabsåret
3. Afgang i løbet af regnskabsåret
4. Størrelsen ultimo regnskabsåret.

Indholdet af årets bevægelser skal fremgå af benævnelserne eller af noterne.

21.8.3. I egenkapitalopgørelsen skal følgende fremgå særskilt:

- Ledelsens forslag til beslutning om anvendelse af overskud eller underskud
- I posten ”Reserve for opskrivninger”: Årets afskrivninger og årets tilbageførsler af tidligere års opskrivninger
- Beløb, som indregnes direkte på egenkapitalen i henhold til ÅRL § 49, stk. 2, nr. 3 og 4:
  - a. Indtægter og omkostninger, der hidrører fra sikringsinstrumenter, som virksomheden anvender til at sikre værdien af fremtidige aktiver og forpligtelser (fremtidige pengestrømme)
  - b. Forskelsbeløb ved valutaomregning af selvstændige udenlandske enheder.

21.8.4. *Er der i regnskabsåret tegnet nye kapitalandele, skal der i noterne gives oplysning om antal og pålydende værdi (bogført pariværdi).*

21.8.5. *Består virksomhedskapitalen af flere klasser, skal disse i noterne specificeres på antal og pålydende (bogført pariværdi) for hver klasse. For aktieselskaber skal i alle tilfælde anføres antal og pålydende (bogført pariværdi), selvom der kun er én aktieklasser.*

21.8.6. Ansvarlig lånekapital kan ikke medregnes som egenkapital. Selvom ansvarlig lånekapital står tilbage i forhold til andre kreditorer, er der tale om fremmedkapital, og lånet skal præsenteres som en gældsforpligtelse, jf. afsnit 24.5.2. Særlige krav til noteoplysninger om ansvarlig lånekapital fremgår af afsnit 24.5.11.

21.8.7. Tilskud mellem koncernvirksomheder, hvor transaktionen indregnes direkte på egenkapitalen, præsenteres i egenkapitalen direkte på de frie reserver under egenkapitalen (”Overkurs ved emission” eller ”Overført overskud eller underskud”), jf. afsnit 21.10.

21.9. Egne kapitalandele

21.9.1. Egne kapitalandele kan erhverves af virksomheden selv eller af dennes dattervirksomheder.

21.9.2. Egne kapitalandele opfylder ikke årsregnskabslovens definition på et finansielt aktiv, da egne kapitalandele ikke giver ret til en anden virksomheds nettoaktiver. Egne kapitalandele kan derfor ikke indregnes i balancen.

21.9.3. Beløb anvendt til erhvervelse af egne kapitalandele indregnes på egenkapitalen, så anskaffelsessummen fragår selskabets frie reserver, og får derfor samme beløbsmæssige indvirkning som en kapitalnedsættelse. Egne kapitalandele fratrækkes reserver, der kan anvendes til udlodning. Virksomhedskapitalen ændres ikke i forbindelse med køb af egne kapitalandele, medmindre der efterfølgende foretages en selskabsretlig kapitalnedsættelse. Egne kapitalandele erhvervet af en dattervirksomhed betragtes fuldt ud som erhvervet af virksomheden ved vurdering af kravet om frie reserver uanset ejerandel i dattervirksomheden.

21.9.4. Vederlag fra salg af egne kapitalandele indregnes og præsenteres som en egenkapitalændring. Eventuel skat af vederlag indregnes og præsenteres ligeledes som en egenkapitalændring.

21.9.5. Ejer virksomheden egne kapitalandele, skal den regnskabsmæssige behandling beskrives i anvendt regnskabspraksis. Efter årsregnskabsloven skal der i ledelsesberetningen eller i noterne gives en række oplysninger. Denne vejledning anbefaler, at oplysningerne gives i noterne:

- a) Antal, pålydende værdi (bogført pariværdi for kapitalandele uden pålydende værdi) og procentdel af selskabskapitalen på balancedagen.
- b) Antal, pålydende værdi (bogført pariværdi for kapitalandele uden pålydende værdi) og procentdel af selskabskapitalen, som er erhvervet henholdsvis afstået i regnskabsåret. Herunder oplyses den samlede købesum henholdsvis salgssum.
- c) Årsagen til regnskabsårets erhvervelser af egne kapitalandele.

Tilsvarende oplysninger skal gives for egne kapitalandele, som virksomheden har erhvervet til sikkerhed.

21.9.6. I egenkapitalopgørelsen skal oplyses om den beløbsmæssige indvirkning på egenkapitalen i forbindelse med årets erhvervelse og afhændelse af egne kapitalandele.

21.9.7. Ved udlodning af udbytte skal det fulde udbyttebeløb, inkl. den andel, der kan henføres til egne kapitalandele, angives i egenkapitalopgørelsen. Tilbageførsel af udbytte af egne kapitalandele skal anføres separat i egenkapitalopgørelsen, når udbyttebetalingen deklarerer.

21.10. Tilskud i koncernforhold

21.10.1. Et tilskud mellem koncernselskaber kan gives i flere forskellige tilfælde, eksempelvis:

- Tilskud nedad i en koncern (eksempelvis fra modervirksomhed til dattervirksomhed)
- Tilskud opad i en koncern (eksempelvis fra dattervirksomhed til modervirksomhed)
- Tilskud mellem søstervirksomheder.

21.10.2. Et tilskud er udtryk for, at ejerne ønsker at flytte kapitalen mellem virksomhederne i en koncern, uden at der ydes en tilsvarende modydelse fra modtagende virksomhed. Et tilskud i koncernforhold har almindeligvis ikke karakter af en normal forretningsmæssig disposition og anses derfor efter årsregnskabsloven for en transaktion med ejerne. Sådanne transaktioner skal behandles som egenkapitaltransaktioner.

21.10.3. Den regnskabsmæssige behandling beskrevet nedenfor omfatter kun tilskud, der ikke gives som et led i normale forretningsmæssige dispositioner. Hvis en modervirksomhed giver en dattervirksomhed et markedsføringstilskud i lighed med tilskud, som andre uafhængige samhandelspartnere modtager, er dette ikke omfattet af behandlingen. Den regnskabsmæssige behandling omfatter alene situationer, hvor modervirksomheden ejer 100% af dattervirksomhederne. Den regnskabsmæssige behandling kan være forskellig, hvis modervirksomheden ejer mindre end 100% af dattervirksomhederne.

21.10.4. Et tilskud i koncernforhold kan have selskabsretlige konsekvenser. De selskabsretlige konsekvenser er ikke omtalt nærmere i vejledningen.

21.10.5. Et tilskud nedad i koncernen fra en modervirksomhed til en dattervirksomhed anses i dattervirksomheden som en kapitaltilførsel. Tilskuddet forøger derfor datterselskabets egenkapital. I modervirksomheden anses tilskuddet tilsvarende som en forøgelse af kapitalen i dattervirksomheden og indregnes som en tilgang på kostprisen af kapitalandelen.

21.10.6. Et tilskud opad i en koncern anses i dattervirksomheden for en udbytteudlodning og skal derfor regnskabsmæssigt behandles og indregnes som sådan. I modervirksomheden afhænger den regnskabsmæssige behandling af virksomhedens regnskabspraksis for indregning af kapitalandele. Anvender modervirksomheden indre værdis metode, indregnes tilskuddet som en reduktion af kapitalandelen i lighed med et modtaget udbytte. Tilsvarende reduceres nettoreserven efter indre værdis metode. Anvender modervirksomheden kostprismetoden, indregnes tilskuddet i lighed med andre udbytter som udgangspunkt i resultatopgørelsen. Hvis udbyttet er en udlodning af indtjening, fra før modervirksomheden overtog dattervirksomheden, skal udbyttet enten reducere kapitalandelens kostpris eller indregnes som indtægt i resultatopgørelsen. Ved indregning i resultatopgørelsen skal virksomheden overveje, om der er indikationer på behov for nedskrivning af kapitalandelen. Der er tale om et valg af regnskabspraksis.

21.10.7. Hvis tilskuddet gives mellem 2 søstervirksomheder i koncernen, antages det, at et sådant tilskud aldrig var blevet givet, hvis der ikke var en koncernforbindelse mellem søsterselskaberne. Substansen i transaktionen er derfor, at dattervirksomheden, der yder tilskuddet, udlodder et udbytte til modervirksomheden, som efterfølgende indskydes som kapital i søstervirksomheden. Denne regnskabsmæssige behandling foretages uafhængigt af, at selve tilskudstransaktionen foregår direkte mellem de 2 søsterselskaber. Den regnskabsmæssige behandling af et sådant tilskud følger derfor de ovenfor beskrevne principper for tilskud opad i koncernen og efterfølgende nedad i koncernen.

21.10.8. Gives et tilskud ved gældseftergivelse, skal det vurderes, om såvel låneoptagelsen som gældseftergivelsen er ydet på markedsmæssige vilkår. Hvis låneoptagelsen og gældseftergivelsen er ydet på markedsmæssige vilkår, skal gældseftergivelsen behandles som en almindelig gældseftergivelse ved indregning som indtægt i den modtagende virksomhed og indregning som omkostning i den givende virksomhed i resultatopgørelsen. Ved vurdering af markedsmæssige vilkår kan bl.a. lægges vægt på, hvorvidt andre långivere ville yde virksomheden kredit på tilsvarende vilkår, herunder forrentning og sikkerhed, og om andre långivere ville have accepteret en tilsvarende gældseftergivelse på tilsvarende vilkår.

21.10.9. Hvis låneoptagelsen eller gældseftergivelsen ikke er på markedsmæssige vilkår, skal gældseftergivelsen som hovedregel behandles som et tilskud mellem gældseftergiver og den koncernvirksomhed, der har modtaget eftergivelsen ved anvendelse af ovenstående regler om tilskud opad og nedad i koncernen.

22. Hensatte forpligtelser

22.1. Indregning

22.1.1. Hensatte forpligtelser er beløb, der dækker forpligtelser, som er uvisse med hensyn til størrelse eller afviklingstidspunkt, og som økonomisk vil medføre et nettotræk på virksomhedens ressourcer.

22.1.2. En hensat forpligtelse skal indregnes, når og kun når:

- a) Virksomheden på balancedagen har en retlig eller en faktisk forpligtelse som resultat af en tidligere begivenhed
- b) Det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer, og
- c) Der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtelsen.

22.1.3. I balancen indregnes alene de forpligtelser, som består på balancedagen, men ikke forpligtelser, der vedrører fremtidige aktiviteter og begivenheder. Der kan således eksempelvis ikke hensættes til udskudt vedligeholdelse, til fremtidige driftstab eller til virksomhedens kommende jubilæum.

22.1.4. En beslutning om at anskaffe aktiver i fremtiden er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at udløse en forpligtelse på balancedagen. I relation til hensatte forpligtelser opfattes et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer som et nettotræk, der reducerer virksomhedens egenkapital. Virksomheden indregner eksempelvis ikke en hensat forpligtelse i årsregnskabet ved bestilling af en maskine til senere levering, idet bruttotrækket på virksomhedens økonomiske ressourcer i dette tilfælde modsvarer af den fremtidige levering af maskinen. I dette tilfælde optræder ikke et nettotræk på virksomhedens ressourcer.

22.1.5. Kontrakter til senere opfyldelse skal alene indregnes, hvis de er tabsgivende.

22.1.6. I sjældne tilfælde kan der være tvivl om, hvorvidt der foreligger en forpligtelse på balancedagen som resultat af en tidligere begivenhed. I disse tilfælde antages den tidligere begivenhed at udløse en forpligtelse, hvis det baseret på den til rådighed værende information vurderes som sandsynligt, at der foreligger en forpligtelse på balancedagen.

Eksempelvis kan det vedrørende miljø- eller retssager være omtvistet, om en bestemt begivenhed er indtruffet, eller om begivenheden har medført en forpligtelse på balancedagen. I sådanne tilfælde foreligger der en forpligtelse på balancedagen, hvis det ud fra en samlet vurdering af alle tilgængelige oplysninger, herunder eksempelvis udtalelser fra sagkyndige, vurderes sandsynligt, at forpligtelsen foreligger. I denne forbindelse tages der tillige hensyn til yderligere oplysninger fremkommet efter balancedagen. På denne baggrund indregner virksomheden en hensat forpligtelse, hvis det er sandsynligt, at der foreligger en forpligtelse på balancedagen, og betingelserne for indregning er opfyldt. Hvis det ikke er sandsynligt, at der foreligger en forpligtelse på balancedagen, oplyser virksomheden om eventualforpligtelsen, medmindre et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer vurderes at være meget usandsynligt.

22.1.7. En bestyrelses- eller direktionsbeslutning medfører ikke i sig selv, at virksomheden har påtaget sig en forpligtelse på balancedagen, idet virksomheden herved ikke er forpligtet til at gennemføre beslutningen. Det afgørende for, om der foreligger en forpligtelse på balancedagen, er derfor, om det

på balancedagen kan godtgøres, at den tidligere trufne beslutning vil udløse et nettotræk på virksomhedens ressourcer i fremtiden. Tiltag, som iværksættes efter balancedagen med baggrund i den trufne beslutning, medvirker til at bekræfte forpligtelsens eksistens på balancedagen. Det er yderligere en betingelse, at forpligtelsen på balancedagen kan opgøres pålideligt.

22.2. Måling

22.2.1. Hensatte forpligtelser skal måles som ledelsens bedste skøn over de omkostninger, der er nødvendige for på balancedagen at afvikle forpligtelsen. Ved målingen af ledelsens bedste skøn skal der tages højde for alle relevante risici og usikkerheder, og der skal tages højde for fremtidige begivenheder, i det omfang det er sandsynligt, at de vil indtræde. Hvis det ikke længere er sandsynligt, at det vil kræve et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer at afvikle en forpligtelse, skal den hensatte forpligtelse tilbageføres.

22.2.2. Hvor andre refunderer en del af eller samtlige de omkostninger, som er nødvendige for at afvikle en hensat forpligtelse, skal refusionen kun indregnes, hvis det er sandsynligt, at refusionen vil tilfalde virksomheden, når den afvikler forpligtelsen. Refusionen skal behandles som et særskilt aktiv, og den indregnede refusion kan ikke overstige den hensatte forpligtelse.

22.2.3. Ved måling af hensatte forpligtelser må der ikke tages hensyn til gevinster ved forventet salg af aktiver, selvom det forventede salg er nært forbundet med den begivenhed, der resulterer i den hensatte forpligtelse. Gevinster ved salg indregnes efter de indtægtskriterier, der er gældende for de pågældende typer af aktiver.

22.2.4. Foreligger der en gruppe af ensartede forpligtelser (fx produktgarantier), måles sandsynligheden for et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer under hensyntagen til alle forpligtelser i denne gruppe. Selvom sandsynligheden for et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer kan være lille i relation til den enkelte forpligtelse, kan det meget vel tænkes, at et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer vurderes at være sandsynligt i relation til den samlede gruppe af forpligtelser. I dette tilfælde indregner virksomheden en hensat forpligtelse.

22.2.5. Regnskabsvejledningen anbefaler at hensatte forpligtelser måles til kapitalværdi. Der foretages således tilbagediskontering af de omkostninger, der er nødvendige for at afvikle forpligtelsen, hvis en tilbagediskontering har væsentlig effekt på målingen.

22.2.6. Diskonteringsfaktoren opgøres før skat og afspejler såvel det generelle renteniveau som de konkrete risici. Diskonteringsfaktoren afspejler derimod ikke risici, som allerede er korrigeret i skøn over de beløb, der er nødvendige for at afvikle forpligtelsen.

22.2.7. Hensatte forpligtelser må kun anvendes til de formål, som de ved indregningen var tiltænkt at skulle dække. I hensatte forpligtelser fragår alene de omkostninger, der relaterer sig til den oprindeligt hensatte forpligtelse. Modregning af omkostninger i en hensat forpligtelse, der vedrører et andet formål, kan ikke ske, da dette vil tilsløre effekten af de 2 adskilte begivenheder.

22.2.8. I resultatopgørelsen vises de med den hensatte forpligtelse forbundne omkostninger som et nettobeløb efter fradrag af refusioner, men ekskl. eventuelle indtægter fra salg af aktivet.

22.2.9. Efterfølgende regulering af hensatte forpligtelser, der sker som følge af ændring i ledelsens bedste skøn, skal behandles som en ændring i regnskabsmæssigt skøn, jf. afsnit 27.3. Hvor der anvendes tilbagediskontering, vil den hensatte forpligtelse stige i takt med forkortelsen af tilbagediskonteringsperioden. Denne stigning indregnes som en finansieringsomkostning i resultatopgørelsen.

22.3. Omstruktureringer

22.3.1. En forpligtelse til at omstrukturere en aktivitet skal og kan kun indregnes, når virksomhedens ledelse senest på balancedagen har besluttet omstruktureringen, og der er udarbejdet en detaljeret plan herfor. Det er endvidere en betingelse, at gennemførelsen er påbegyndt, eller at virksomheden har informeret de berørte personer om omstrukturingsplanen og dermed skabt berettiget forventning om omstruktureringens gennemførelse.

22.3.2. Der vil eksempelvis altid eksistere en omstrukturingsforpligtelse på balancedagen, hvis ledelsen senest på balancedagen:

- a) Har en detaljeret plan for omstruktureringen, der som minimum identificerer:
  1. Det forretningsområde eller den del af virksomheden, der er omfattet
  2. De væsentligste berørte forretningssteder
  3. Det omtrentlige antal medarbejdere, virksomheden skal godtgøre i forbindelse med eventuel fratrædelse, samt deres funktion og arbejdssted
  4. De omkostninger, virksomheden skal afholde
  5. Tidspunktet for planens gennemførelse, og
- b) Har skabt en berettiget forventning hos de berørte parter om at ville gennemføre omstruktureringen ved at påbegynde gennemførelsen af planen eller ved at kommunikere planen til dem, som berøres heraf.

22.3.3. En hensat forpligtelse til omstrukturering må kun inkludere de omkostninger, der er direkte forbundet hermed, hvilket vil sige omkostninger, der:

- a) Er en uundgåelig konsekvens af omstruktureringen og
- b) Ikke relaterer sig til virksomhedens fortsatte aktiviteter.

22.3.4. Som hensat forpligtelse indregnes således kun de omkostninger, der er en uundgåelig konsekvens af omstruktureringen. Dette omfatter eksempelvis fratrædelsesgodtgørelse til medarbejdere, der er opsagt, eller som opsiges som følge af en omstrukturering, eller tab på råvarekontrakter, som opsiges som følge af en omstrukturering. Derimod kan der ikke hensættes til løn for arbejde udført i opsigelsesperioden eller til tab på råvarekontrakter som følge af faldende råvarepriser, i det omfang råvarerne bruges i produktionen.

22.3.5. En hensat forpligtelse til omstrukturering omfatter endvidere ikke omkostninger til:

- Omskoling eller omplacering af medarbejdere, der forbliver i virksomheden
- Markedsføring
- Nye systemer og distributionskanaler
- Strategiplanlægning og forretningsudvikling eller
- Nedskrivning af aktiver.

Disse omkostninger vedrører den fremtidige aktivitet og indregnes derfor ikke som forpligtelser på balancedagen. Omkostningerne indregnes i stedet på samme måde, som ville være tilfældet, hvis de ikke opstod som led i en omstrukturering.

22.3.6. Der opstår ingen forpligtelse til at sælge et forretningsområde, førend virksomheden er forpligtet ved en bindende salgsaftale.

22.4. Tabsgivende aftaler

22.4.1. Er virksomheden part i en aftale, der er tabsgivende for virksomheden, er der som følge heraf en forpligtelse, der skal indregnes og måles som en hensat forpligtelse, jf. afsnit 22.1.2. og afsnit 19.6.1.

22.4.2. Visse aftaler, fx almindelige indkøbsordrer, kan sædvanligvis annulleres uden betaling af kompensation til tredjemand, hvorfor der i sådanne tilfælde ikke foreligger en forpligtelse. Andre typer af aftaler indeholder både rettigheder og forpligtelser for begge aftaleparter. Hvis en sådan aftale bliver tabsgivende, eksisterer der en forpligtelse, som skal indregnes.

22.4.3. En tabsgivende aftale er en aftale, hvor de uundgåelige udgifter forbundet med at opfylde aftalen overstiger, hvad aftalen forventes at indbringe. Aftalens uundgåelige udgifter er det mindste nettobeløb, der skal erlægges enten ved at opfylde aftalen eller i form af den eventuelle kompensation eller bøde, som følger af, at aftalen ikke opfyldes.

22.4.4. Før virksomheden indregner en hensat forpligtelse vedrørende en tabsgivende aftale, indregnes en eventuel nødvendig nedskrivning af de aktiver, som har relation til aftalen, jf. afsnit 13.3.

22.5. Præsentation og oplysninger – særlige krav

22.5.1. I redegørelsen for anvendt regnskabspraksis skal for hver gruppe af hensatte forpligtelser oplyses:

- a) Efter hvilke kriterier virksomheden indregner hensatte forpligtelser og
- b) Principper for måling af hensatte forpligtelser.

22.5.2. *I noterne til årsregnskabet skal der i klasse C-virksomheder for hver gruppe af hensatte forpligtelser oplyses:*

- a) *En beskrivelse af forpligtelsen og tidspunktet for det forventede træk på virksomhedens økonomiske ressourcer*
- b) *En omtale af eventuelle usikkerheder ved opgørelsen af omkostningerne eller det forventede afholdelsestidspunkt samt oplysninger om de væsentligste forudsætninger vedrørende fremtidige begivenheder og*
- c) *Størrelsen af en eventuel forventet refusion samt den regnskabsmæssige behandling heraf.*

22.5.3. Forøgelse af hensatte forpligtelser og tilbageførsler af hensatte forpligtelser skal klassificeres i resultatopgørelsen under de aktiviteter og funktioner, de vedrører.

22.5.4. Hensatte forpligtelser, herunder forøgelser og tilbageførsler af hensatte forpligtelser, der har væsentlig indvirkning på forståelsen af regnskabet, skal forklares i en note.

22.5.5. Hvis en hensat forpligtelse og en eventualforpligtelse udspringer fra den samme begivenhed, skal virksomheden oplyse sammenhængen mellem den hensatte forpligtelse og eventualforpligtelsen.

23. Udskudt skat

23.1. Metode

23.1.1. Udskudt skat skal måles efter den balanceorienterede gældsmetode som skatten af midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser.

23.2. Midlertidige forskelle

23.2.1. Midlertidige forskelle fremkommer eksempelvis, når en indtægt eller et fradrag i opgørelsen af skattepligtig indkomst for et år indregnes i det regnskabsmæssige resultat eller på den regnskabsmæssige egenkapital i et andet år.

23.2.2. Midlertidige forskelle kan også opstå ved virksomhedsovertagelser, hvor den overtagende virksomhed foretager en regnskabsmæssig omvurdering af den overtagne virksomheds aktiver og forpligtelser, og den skattemæssige værdi ikke ændres tilsvarende.

23.2.3. Skatteregler kan bevirke, at det skattemæssige afskrivningsgrundlag for et aktiv ikke svarer til aktivets anskaffelsespris henholdsvis kostpris på anskaffelsestidspunktet. Det skattemæssige afskrivningsgrundlag og dermed den skattemæssige værdi af aktivet kan være højere eller lavere end anskaffelsesprisen henholdsvis kostprisen. Forskellen udgør en midlertidig forskel.

23.2.4. Skatteregler kan bevirke, at der løbende foretages en regulering af et aktivs afskrivningsgrundlag, hvorved den skattemæssige værdi af aktivet ændres. Den herved opståede forskel udgør ligeledes en midlertidig forskel.

23.3. Skattepligtige midlertidige forskelle (udskudt skatteforpligtelse)

23.3.1. Når den regnskabsmæssige værdi af et aktiv er højere end den skattemæssige værdi, er der en skattepligtig midlertidig forskel. Tilsvarende er der en skattepligtig midlertidig forskel, når den skattemæssige værdi af en forpligtelse er højere end den regnskabsmæssige værdi.

23.3.2. Skattepligtige midlertidige forskelle er udtryk for udskudte skatteforpligtelser på balancetidspunktet, idet den fremtidige skattepligtige indkomst vil være højere end den regnskabsmæssige resultat- og/eller egenkapitalpåvirkning.

23.3.3. Følgende illustrerer skattepligtige midlertidige forskelle:

- Anlægsaktiver afskrives langsommere regnskabsmæssigt end skattemæssigt.
- Der foretages skattemæssig nedskrivning på eller fradrag af regnskabsmæssigt aktiverede udgifter.
- En indtægt indregnes regnskabsmæssigt i resultatopgørelsen, før den indgår i den skattepligtige indkomst.
- Et aktiv opskrives regnskabsmæssigt, uden at den skattemæssige værdi ændres tilsvarende.

23.4. Fradragsberettigede midlertidige forskelle (udskudt skatteaktiv)

23.4.1. Når den regnskabsmæssige værdi af et aktiv er lavere end den skattemæssige værdi, er der en fradragsberettiget midlertidig forskel. Tilsvarende er der en fradragsberettiget midlertidig forskel, når den skattemæssige værdi af en forpligtelse er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

23.4.2. Fradragsberettigede midlertidige forskelle er udtryk for udskudte skatteaktiver på balancetids-punktet, idet den fremtidige skattepligtige indkomst vil være lavere end den regnskabsmæssige resultat- og/eller egenkapitalpåvirkning.

23.4.3. Følgende illustrerer fradragsberettigede midlertidige forskelle:

- Anlægsaktiver afskrives hurtigere regnskabsmæssigt end skattemæssigt.
- Der foretages regnskabsmæssig nedskrivning eller omkostningsføring før skattemæssigt fradrag.
- En indtægt indgår i den skattepligtige indkomst, før den indregnes i resultatopgørelsen, eksempelvis når en urealiseret koncernintern avance elimineres i årsregnskabet.
- Der foreligger uudnyttede skattemæssige underskud, der kan fremføres til modregning i fremtidig skattepligtig indkomst.

23.5. Indregning

23.5.1. Der skal indregnes udskudt skat af alle midlertidige forskelle med undtagelse af følgende:

- a) Ikke-skattemæssigt afskrivningsberettiget goodwill. Ved skattefri virksomhedsomdannelse er det dog efter årsregnskabsloven og denne vejledning tilladt at indregne udskudt skat af den goodwill, der konstateres ved omdannelsen, når dette er forudsat i skattelovgivningen som en betingelse for en skattefri virksomhedsomdannelse.
- b) Ikke-skattemæssigt afskrivningsberettigede aktiver, hvorpå der foretages regnskabsmæssige afskrivninger, fx ikke-skattemæssigt afskrivningsberettigede kontorbygninger.
- c) Aktiver og forpligtelser, hvor den midlertidige forskel ikke vedrører en virksomhedsoverdragelse, og hvor forskellen på indregningstidspunktet ikke har effekt på hverken det regnskabsmæssige resultat eller den skattepligtige indkomst, fx offentlige skattefrie tilskud ydet til anskaffelse af aktiver.

23.5.2. Ved virksomhedsovertagelser kan der være forskelle mellem dagsværdien og de skattemæssige værdier, når anskaffelsessummen for den overtagne virksomhed fordeles på de identificerbare aktiver og forpligtelser. Der indregnes udskudt skat af disse forskelle. Den udskudte skat reguleres over goodwill eller negativ goodwill (badwill).

23.5.3. På en ikke-skattemæssigt afskrivningsberettiget ejendom kan der ikke beregnes negativ udskudt skat, selvom ejendommen afskrives regnskabsmæssigt eller nedskrives/værdireguleres til under kostpris. Hvis en sådan ejendom derimod opskrives, eller hvis den værdireguleres som en investeringsejendom, skal der afsættes udskudt skat af opskrivningen eller værdireguleringen.

23.5.4. Den del af årets udskudte skat, der vedrører posteringer direkte på egenkapitalen, skal indregnes direkte på egenkapitalen som skat af årets egenkapitalbevægelser.

23.5.5. Eksempler på posteringer direkte på egenkapitalen er:

- Opskrivning af aktiver samt tilbageførsel heraf
- Værdiregulering af finansielle instrumenter til sikring af fremtidige pengestrømme
- Regulering af egenkapitalen ved årets begyndelse som følge af ændringer i anvendt regnskabspraksis.

23.5.6. Det kan være vanskeligt at fastslå nøjagtigt, i hvilket omfang årets skat kan henføres til omkostninger eller indtægter indregnet direkte på egenkapitalen. Dette er eksempelvis tilfældet, hvor ændret skattelovgivning eller skattesats medfører ændringer i udskudt skat fra tidligere år. I sådanne tilfælde må der foretages en forholdsmæssig eller anden fordeling, der efter de faktiske omstændigheder sikrer, at årsregnskabet giver et retvisende billede af årets skat.

23.6. Måling

23.6.1. Ved opgørelsen af udskudt skat skal anvendes den skattesats, som forventes at være gældende for de midlertidige forskelle i de regnskabsår, hvori de forventes udlignet, baseret på de skatteregler og de skattesatser, der er vedtaget eller i realiteten vedtaget inden regnskabsårets udløb. Udskudte skatter må ikke tilbagediskonteres.

23.6.2. I de tilfælde, hvor opgørelsen af skatteværdien kan foretages efter forskellige beskatningsregler, måles udskudt skat på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

23.6.3. Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettiget skattemæssigt underskud, måles til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, eksempelvis ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed.

23.6.4. Eventuelle udskudte nettoskatteaktiver måles tilsvarende til nettorealiseringsværdi svarende til den værdi, der forventes at kunne realiseres til. Kan udskudte skatteaktiver alene realiseres gennem fremtidig indtjening, tillægges den fremtidige indtjening alene vægt ved vurderingen af skatteaktivet i det omfang, at der foreligger en begrundet formodning om, at denne indtjening vil kunne opnås.

23.7. Præsentation og oplysninger – særlige krav

23.7.1. Udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver præsenteres sædvanligvis i balancen som særskilte poster. Posterne skal præsenteres efter modregning af udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion. Modregning herudover tillades ikke.

23.7.2. Udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver vil ofte blive udlignet i forskellige, fremtidige år. For at undgå detaljerede beregninger af dette tidsmæssige forløb foretages der modregning af udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion. Det vil eksempelvis være tilfældet i forbindelse med udarbejdelse af koncernregnskab, i det omfang grundlaget for henholdsvis en udskudt skatteforpligtelse eller et udskudt skatteaktiv i det enkelte koncernselskab kan modregnes i andre koncernselskabers udskudte skatteaktiver eller udskudte skatteforpligtelser. Påtænkte frasalgs eller andre ændringer i sambeskatningskredsen skal tages i betragtning.

23.7.3. Årsregnskabsloven og denne regnskabsvejledning stiller ikke særlige krav til noteoplysninger om udskudt skat i klasse B-virksomheder. For indregnede skatteaktiver anbefaler regnskabsvejledningen, at der oplyses om de særlige forudsætninger, der ligger til grund for indregning og måling af skatteaktiverne.

23.7.4. *Regnskabsvejledningen anbefaler, at klasse C-virksomheder oplyser følgende i noterne vedrørende udskudt skat:*

- *Oplysning om anvendt skatteprocent ved måling af udskudt skat samt forklaring af eventuelle ændringer heri i forhold til tidligere år.*
- *Specifikation i hovedposter, herunder vedrørende fremført skattemæssigt underskud.*
- *Oplysning om arten, størrelsen og vurderingsgrundlaget for indregnede skatteaktiver, hvis værdi er baseret på fremtidig indtjening. Herunder skal oplyses om de særlige forudsætninger, som ligger til grund for indregning og måling. Oplysningerne skal omfatte såvel udskudte skatteaktiver, der er modregnet i udskudte skatteforpligtelser, som et udskudt nettoaktiv. Oplysning om art, størrelse og begrænsninger i anvendelsesmulighederne for ikke- indregnede skatteaktiver, i det omfang sådanne oplysninger er væsentlige for forståelsen af årsregnskabet.*
- *Beløbsmæssig oplysning om udskudt skat på balancedagen og ved foregående regnskabsårs afslutning samt størrelsen af udskudt skat, der i årets løb er indregnet i henholdsvis resultatopgørelsen og direkte på egenkapitalen.*

24. Gældsforpligtelser

24.1. Omfang og anvendelse

24.1.1. En gældsforpligtelse er et resultat af tidligere handlinger, som medfører afståelse af fremtidige økonomiske fordele.

24.1.2. Finansielle gældsforpligtelser er en aftalt pligt til at afgive likvider eller andre finansielle aktiver til tredjemand eller en pligt til at udveksle finansielle aktiver eller finansielle forpligtelser med tredjemand på vilkår, der kan være ugunstige.

24.1.3. Gældsforpligtelser er normalt ikke uvisse med hensyn til afviklingstidspunkt og normalt ikke uvisse med hensyn til beløbets størrelse. Gældsforpligtelser, der er uvisse med hensyn til afviklingstidspunkt eller beløbets størrelse, indregnes som hensatte forpligtelser, hvis de øvrige betingelser herfor er opfyldt.

24.1.4. Finansielle gældsforpligtelser omfatter også afledte finansielle instrumenter med negativ dagsværdi. Eksempler herpå er valutaterminskontrakter, renteswaps og udstedte (skrevne) optioner, der skal indregnes i balancen.

24.1.5. Gældsforpligtelser, der forfalder inden for et år fra balancedagen, er kortfristede. Øvrige gældsforpligtelser er langfristede. En gældsforpligtelse kan være opdelt i en lang- og en kortfristet del. I tilfælde, hvor der ikke er aftalt et forfaldstidspunkt, og gælden kan forlanges indfriet på kreditors anfordring, anses gældsforpligtelsen som kortfristet.

24.1.6. Langfristede gældsforpligtelser kan eksempelvis omfatte:

- Prioritetsgæld
- Gæld til kreditinstitutter
- Finansielle leasingforpligtelser
- Konvertible og udbyttegivende gældsbreve
- Gæld til tilknyttede virksomheder
- Gæld til associerede virksomheder
- Ansvarlige lån
- Andre lån.

24.1.7. Kortfristede gældsforpligtelser kan eksempelvis omfatte:

- Kortfristet del af langfristede gældsforpligtelser
- Gæld til leverandører
- Selskabsskat
- Anden gæld, herunder:
  - A-skat mv., pensioner, feriepenge og løn
  - Feriepengeforpligtelse
  - Moms og afgifter
  - Fuldt opgjorte og aftalte garanti-/erstatningsbeløb
  - Negativ værdi af afledte finansielle instrumenter
- Periodeafgrænsningsposter.

24.2. Indregning og måling

24.2.1. Gældsforpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden, og gældsforpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

24.2.2. Ved måling af gældsforpligtelsens værdi tages der hensyn til alle kendte forhold frem til tidspunktet for regnskabsaflæggelsen, i det omfang de har betydning for gældsforpligtelsens værdi på balancetidspunktet.

24.2.3. Finansielle gældsforpligtelser indregnes første gang i balancen til kostpris, eksempelvis til det beløb, som modtages fra långiver (nettolåneprovener), eller værdien af en købt vare eller ydelse (fakturabeløb).

24.2.4. Finansielle gældsforpligtelser, som indgår i virksomhedens handelsbeholdning, skal efter første indregning måles til dagsværdi. Værdireguleringen indregnes i resultatopgørelsen. Gældsforpligtelser, der indgår i en handelsbeholdning, vil i praksis kun sjældent forekomme hos andet end finansielle virksomheder. Handelsbeholdningen omfatter gæld, der alene er optaget med det formål at opnå en gevinst ved en senere indfrielse og afledte finansielle instrumenter, jf. afsnit 24.2.6.

24.2.5. Alle andre finansielle gældsforpligtelser skal efter første indregning måles til amortiseret kostpris. Amortiseringsbeløbet indregnes i resultatopgørelsen. Kortfristede gældsforpligtelser, eksempelvis leverandørgæld, måles i praksis ofte til nominel værdi, der sædvanligvis svarer til amortiseret kostpris.

24.2.6. Afledte finansielle instrumenter, som ikke anvendes til regnskabsmæssig sikring, betragtes altid som en del af virksomhedens handelsbeholdning og skal derfor altid måles til dagsværdi. Dette kan indebære, at et afledt finansielt instrument i en periode klassificeres som et aktiv (positiv dagsværdi), mens det i en anden periode klassificeres som en forpligtelse (negativ dagsværdi).

24.3. Opgørelse af gældsforpligtelser

24.3.1. Amortiseret kostpris for finansielle gældsforpligtelser måles som den oprindelige kostpris (låneprovener efter fradrag af transaktionsomkostninger) med tillæg eller fradrag for efterfølgende indtægts- og omkostningsførsel af kursgevinst/-tab (amortiserede beløb).

24.3.2. For et fastforrentet lån, som skal indfries til en på forhånd fastsat kurs, normalt pari, vil kostprisen afhænge af den pålydende rente sammenholdt med den aktuelle markedsrente. Er den pålydende rente mindre end markedsrenten på optagelsestidspunktet, vil lånets udbetalingskurs – og dermed kostpris – være lavere end 100. I takt med at restløbetiden forkortes, vil dette kursnedslag blive mindre. Dette medfører en amortisering, som tillægges lånets værdi i balancen og indregnes i resultatopgørelsen som et tillæg til renteomkostninger.

24.3.3. De periodevise amortiseringsbeløb opgøres som et procentvis tillæg til rentesatsen (relativt tillæg/fradrag) for lånet og indregnes i resultatopgørelsen. Herved opnås en konstant effektiv rente i låneperioden. Er der tale om en relativt lille kursregulering, kan den i stedet indregnes lineært (absolut tillæg).

24.3.4. For variabelt forrentede forpligtelser vil der normalt ikke forekomme kursreguleringer, da den pålydende rente antages at modsvare markedsrenten. Omkostninger ved låneoptagelsen skal dog også

for disse lån indregnes og amortiseres, medmindre de kan anses for uvæsentlige og indregnes i resultatopgørelsen i det år, hvor lånene optages.

24.3.5. Dagsværdi for finansielle gældsforpligtelser er defineret som den salgsværdi, der kan konstateres for gældsforpligtelsen på et aktivt marked, fx en fondsbørs eller autoriseret markedsplads. I praksis vil det ikke altid være muligt at konstatere en sådan værdi på et aktivt marked, hvorefter dagsværdien fastsættes ud fra følgende alternativer (prioriteret orden):

- 1) Markedets salgsværdi af gældsforpligtelsens enkelte bestanddele
- 2) Tilnærmet salgsværdi ved hjælp af kapitalværdien for gældsforpligtelsen, hvis denne kan beregnes ved hjælp af almindeligt accepterede værdiansættelsesmodeller og -teknikker
- 3) Kostpris.

24.4. Modregning af finansielle aktiver og finansielle forpligtelser

24.4.1. Finansielle aktiver og finansielle forpligtelser skal modregnes i balancen, når og kun når virksomheden:

- a) Har modregningsadgang og samtidig
- b) Har til hensigt eller er aftalemæssigt forpligtet til at afregne beløbene netto eller har til hensigt at realisere finansielle aktiver og forpligtelser samtidigt.

24.4.2. De anførte modregningskriterier medfører, at finansielle aktiver og finansielle forpligtelser kun kan præsenteres modregnet i begrænset omfang. Der kan eksempelvis ikke ske modregning af indestående og gæld i samme pengeinstitut, medmindre virksomheden har såvel ret til som til hensigt at afregne gæld og tilgodehavender samtidigt.

Modregningsadgang kan være baseret på en juridisk aftale, der giver mulighed for modregning af alle finansielle instrumenter uanset forfald i tilfælde af, at en af parterne ikke kan overholde aftalen som følge af konkurs eller lignende.

24.5. Præsentation og oplysninger – særlige krav

24.5.1. Der skal gives oplysning om den del af virksomhedens samlede gældsforpligtelser, der forfalder mere end 5 år efter balancetidspunktet.

24.5.2. Ansvarlig lånekapital er fremmedkapital og skal præsenteres som en gældsforpligtelse. De særlige forhold om ansvarlig lånekapital skal oplyses i noterne. Hvis virksomheden ønsker at vise den samlede ansvarlige kapital bestående af virksomhedens egenkapital og virksomhedens ansvarlige lånekapital, kan dette ske i noterne. Summen af egenkapital og ansvarlig lånekapital kan således ikke indregnes eller præsenteres som en ny sumpost i balancen.

24.5.3. Har virksomheden stillet pant eller anden sikkerhed i aktiver, skal dette oplyses. Der henvises til afsnit 28.

24.5.4. For afledte finansielle instrumenter – fx renteswaps - skal der oplyses om omfanget og karakteren af instrumenterne samt væsentlige betingelser, som kan få betydning for beløbet, tidspunktet og sikkerheden for fremtidige pengestrømme. Generelt skal virksomheden give de yderligere oplysninger, der er nødvendige for vurdering af virksomhedens anvendelse af finansielle instrumenter. Eksempelvis anvendte forudsætninger ved værdiansættelsen.

24.5.5. Virksomheden skal oplyse om anvendt regnskabspraksis, herunder værdiansættelsesmetoder og kriterier for indregning af finansielle instrumenter i årsrapporten. Disse oplysninger skal gives for hver kategori af finansielle aktiver, finansielle forpligtelser og egenkapitalinstrumenter, uanset om de er indregnet i balancen eller ej.

24.5.6. *Afsnit 24.5.7. - 24.5.11. indeholder yderligere krav for klasse C-virksomheder.*

24.5.7. *Den del af den langfristede gæld, der forfalder mere end 5 år efter balancetidspunktet, kan ikke oplyses som et samlet beløb, men skal oplyses for hver post under langfristet gæld.*

24.5.8. *Indholdet af periodeafgrænsningsposter, som indgår under forpligtelser, skal forklares. Kravet omfatter alene indholdet af de væsentligste poster.*

24.5.9. *For konvertible gældsbreve skal der for hvert lån oplyses om udestående beløb, ombytningskurs, tidsmæssig frist for konvertering til kapitalandele samt eventuelle øvrige rettigheder knyttet hertil.*

24.5.10. *For lån optaget mod obligationer eller gældsbreve med ret til en rente, som afhænger af det deklarerede udbytte eller årets overskud, skal der for hvert lån oplyses om udestående beløb og den aftalte forrentning.*

24.5.11. *Har en kreditor tilkendegivet at ville træde tilbage til fordel for alle virksomhedens andre kreditorer med henblik på dækning for deres tilgodehavender i virksomheden, skal der for hver forpligtelse, som er omfattet af tilbagetrædelsen (herunder ansvarlige lån), oplyses det udestående beløb, tidspunktet for forfald (løbetid) og eventuelle særlige vilkår for tilbagetrædelsen. Endvidere skal oplyses om rentesats, og om der sker løbende rentebetaling, eller om renten oprulles.*

25. Pengestrømsopgørelse

25.1. Pengestrømsopgørelsen generelt

25.1.1. Regnskabsvejledningen anbefaler at medtage en pengestrømsopgørelse i årsrapporter for klasse B-virksomheder. Efter årsregnskabsloven er det frivilligt at medtage pengestrømsopgørelsen i årsrapporter i regnskabsklasse B, mens det er påkrævet, at pengestrømsopgørelsen medtages i årsrapporter i regnskabsklasse C.

25.1.2. Pengestrømsopgørelsen for modervirksomheden kan udelades, hvis virksomhedens pengestrømme er indeholdt i en pengestrømsopgørelse for koncernen. Hvis en underkoncern frivilligt udarbejder koncernregnskab, skal der efter årsregnskabsloven udarbejdes en koncernpengestrømsopgørelse, selvom der udarbejdes en pengestrømsopgørelse for en højereliggende koncern.

25.1.3. I pengestrømsopgørelsen skal ind- og udbetalinger indregnes på betalingstidspunktet, uanset hvornår indregningen sker i resultatopgørelsen eller i balancen. Indregning af pengestrømme fra investering og finansiering præsenteres brutto i pengestrømsopgørelsen, fx ved køb og salg af materielle anlægsaktiver samt optagelse af og afdrag på gæld.

25.1.4. Pengestrømsopgørelsen skal vise regnskabsårets pengestrømme opdelt i nedennævnte hovedgrupper og rækkefølge:

- Driftsaktivitet
- Investeringsaktivitet
- Finansieringsaktivitet.

25.1.5. Pengestrømsopgørelsen skal desuden særskilt vise regnskabsårets forskydninger i likvider samt likviderne ved regnskabsårets begyndelse og slutning.

25.2. Præsentation af driftsaktivitet

25.2.1. Pengestrømme fra driftsaktivitet skal omfatte betalinger afledt af virksomhedens hovedaktivitet og af andre aktiviteter, der ikke er henført til investerings- eller finansieringsaktivitet.

25.2.2. Hovedparten af pengestrømmene vil være afledt af nettoomsætning og driftsomkostninger i resultatopgørelsen samt af forskydning i arbejdskapitalen i balancen. Pengestrømme fra driftsaktivitet kan eksempelvis omfatte:

- Indbetalinger fra salg af varer og tjenesteydelser
- Indbetalinger af royalties, honorarer, provisioner og andre indtægter
- Udbetalinger til leverandører af varer og tjenesteydelser
- Udbetalinger vedrørende personale
- Betaling af renter
- Betaling af skat.

En del af en virksomheds hovedaktivitet kan bestå af køb og salg af værdipapirer, og virksomheden kan som følge heraf have en beholdning af værdipapirer optaget som omsætningsaktiv. Ind- og udbetalinger fra køb og salg af disse værdipapirer klassificeres derfor som driftsaktivitet, og værdipapirbeholdningen medtages som arbejdskapital.

25.2.3. En virksomhed skal vise pengestrømme fra driftsaktivitet ved enten:

- Den indirekte præsentation eller
- Den direkte præsentation.

25.2.4. Den indirekte præsentation kan tage udgangspunkt i:

- Resultatopgørelsens nettoomsætning og driftsudgifter
- Et af resultatopgørelsens mellemresultater eller
- Årets resultat.

Der korrigeres for resultatførte beløb, der ikke har medført ind- og udbetalinger (fx afskrivninger) samt for regnskabsårets forskydning i arbejdskapital.

25.2.5. Den direkte præsentation viser indbetalinger fra kunder og udbetalinger til leverandører, personale mv. Ind- og udbetalinger kan enten opgøres direkte, hvis virksomhedens registreringer muliggør dette, eller ved regulering af nettoomsætning og driftsudgifter for regnskabsårets forskydning i henholdsvis tilgodehavender, varebeholdninger og leverandørgæld mv.

25.3. Præsentation af investeringsaktivitet

25.3.1. Pengestrømme fra investeringsaktivitet skal omfatte betalinger afledt af køb og salg af anlægsaktiver og andre investeringer, der ikke indgår som likvider. Pengestrømme fra investeringsaktivitet, der har væsentlig indvirkning på de samlede pengestrømme fra investeringsaktivitet, skal vises som særskilte poster. Pengestrømme fra investeringsaktivitet kan eksempelvis omfatte:

- Udbetalinger til anskaffelse af materielle og immaterielle anlægsaktiver
- Indbetalinger fra salg af materielle og immaterielle anlægsaktiver
- Udbetalinger til køb eller indbetalinger fra salg af kapitalandele og lignende i andre virksomheder samt interesser i joint ventures
- Udbetalinger til køb eller indbetalinger fra salg af andre værdipapirer, der ikke er henført til driftsaktivitet eller likvider.

25.3.2. Pengestrømme fra det samlede køb henholdsvis det samlede salg af virksomheder skal vises som særskilte poster under pengestrømme fra investeringsaktivitet.

25.4. Præsentation af finansieringsaktivitet

25.4.1. Pengestrømme fra finansieringsaktivitet skal omfatte betalinger afledt af ændringer i størrelsen eller sammensætningen af virksomhedens egenkapital og lånefinansiering. Pengestrømme fra finansieringsaktivitet, der har væsentlig indvirkning på de samlede pengestrømme fra finansieringsaktivitet, skal vises som særskilte poster. Pengestrømme fra finansieringsaktivitet kan eksempelvis omfatte:

- Indbetalinger ved udstedelse af nye kapitalandele
- Udbetalinger til aktionærer af udbytte eller ved kapitalnedsættelse
- Indbetalinger ved optagelse af lån eller udstedelse af obligationer
- Udbetalinger ved tilbagebetaling af lån

- Udbetalinger ved køb af egne kapitalandele
- Indbetalinger ved salg af egne kapitalandele.

25.5. Likvider i pengestrømsopgørelsen

25.5.1. Betingelserne for posternes klassifikation som likvider er, at posterne:

- a) Er til fri disposition
- b) Uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger
- c) Kun har ubetydelig risiko for værdiændringer og
- d) Reelt har en funktion som likvider ved at indgå i virksomhedens løbende likviditetsstyring.

Som udgangspunkt defineres likvider i pengestrømsopgørelsen på samme måde som i balancen. Dog kan andre poster, som indgår i virksomhedens løbende likviditetsstyring, indgå/fragå direkte i likvider i pengestrømsopgørelsen, så likvider udtrykker et nettobeløb. Eksempelvis kortfristet gæld til kreditinstitutter i form af driftskreditter samt lignende gæld, der forfalder på anfordring. Den del af den kortfristede gæld, som anvendes til langfristede finansieringsformål, kan ikke fragå i likvider, men henføres til finansieringsaktivitet.

25.5.2. Overførsler mellem poster under likvider, fx mellem forskellige bankindeståender, betragtes som en del af virksomhedens likviditetsstyring og præsenteres derfor ikke i pengestrømme fra drifts-, investerings- eller finansieringsaktivitet.

25.5.3. Der skal gives oplysning om de regnskabsposter, der indgår som likvider i pengestrømsopgørelsen, og posternes sammenhæng til balancen.

25.5.4. Urealiserede kursreguleringer af poster, som indgår i likvider, skal fremgå særskilt af pengestrømsopgørelsen eller i en note. Urealiserede kursgevinster og -tab på poster, som indgår i likvider, er ikke pengestrømme. Med henblik på at afstemme likvider ved regnskabsårets begyndelse og slutning vises regnskabsårets urealiserede kursgevinster og -tab som en særskilt post i pengestrømsopgørelsen i forbindelse med likvider eller i en note til pengestrømsopgørelsen.

25.5.5. I de tilfælde, hvor der er begrænsninger på væsentlige pengestrømme mellem koncernvirksomheder, skal der gives oplysninger i en note om begrænsningernes betydning for at kunne overføre likvider mellem koncernvirksomhederne. Indgår virksomhedens likvider i en fælles styring af koncernens likvider, fx cash-pool, skal begrænsningerne omtales i en note.

25.6. Præsentation i øvrigt

25.6.1. Pengestrømsopgørelsen skal opstilles på en overskuelig måde og indeholde sammenligningstal for det foregående regnskabsår. Opstilling på overskuelig måde indebærer, at underopdelinger og supplerende specifikationer med fordel kan gives i noter til pengestrømsopgørelsen.

25.6.2. Pengestrømsopgørelsens opstilling og kriterier for pengestrømmenes klassifikation skal være den samme fra et regnskabsår til det næste og må kun ændres i undtagelsestilfælde. Hvis pengestrømsopgørelsens opstilling eller kriterier for pengestrømmenes klassifikation ændres, skal ændringen omtales i redegørelsen for anvendt regnskabspraksis. Sammenligningstal skal ændres i overensstemmelse med den nye opstilling eller de nye kriterier for pengestrømmenes klassifikation.

25.6.3. Pengestrømme skal som hovedregel vises som bruttopengestrømme. I visse situationer giver bruttopengestrømme ikke udtryk for omfanget af virksomhedens aktiviteter, hvorfor nettopengestrømme med fordel kan vises i stedet. Nettopengestrømme kan eksempelvis vises ved:

- Ind- og udbetalinger på vegne af kunder, når bruttopengestrømme reelt henhører under kundernes aktiviteter, og virksomheden ikke kan disponere over pengestrømmene, eksempelvis opkrævninger og betalinger af leje til ejere af ejendomme
- Bevægelser på driftskredit, herunder forlængelser, hvor der formelt er tale om en indfrielse med tilhørende optagelse af nyt lån
- Omlægning af prioritetsgæld
- Genplacering af udtrukne obligationer.

25.6.4. Pengestrømme omfatter som udgangspunkt kontante ind- og udbetalinger af likvider. Herudover har en virksomhed ofte ind- og udbetalinger vedrørende poster under de enkelte hovedgrupper, som samlet set ikke påvirker likviderne. Sådanne ind- og udbetalinger medtages som pengestrømme. Som eksempel kan nævnes køb af en maskine opført under investeringsaktivitet betalt ved træk på en driftskredit opført under finansieringsaktivitet. Tilsvarende medtages tilskrivning af renter på en driftskredit som pengestrøm.

25.6.5. Investerings- og finansieringstransaktioner, der ikke kræver anvendelse af likvider, må ikke indregnes i pengestrømsopgørelsen. Sådanne transaktioner skal oplyses andetsteds i årsregnskabet på en sådan måde, at alle relevante oplysninger om disse investerings- og finansieringsaktiviteter fremkommer.

25.6.6. Mange investerings- og finansieringsaktiviteter har ikke en direkte virkning på de aktuelle pengestrømme, selvom de påvirker virksomhedens kapital- og aktivstruktur. Udeholdelse af ikke-likvide transaktioner fra pengestrømsopgørelsen er i overensstemmelse med formålet med pengestrømsopgørelsen, da sådanne poster ikke medfører pengestrømme i det aktuelle regnskabsår.

Ikke-likvide transaktioner omfatter eksempelvis:

- Anskaffelse af aktiver enten ved påtagelse af direkte forbundne forpligtelser eller ved en finansiel leasingkontrakt
- Overtagelse af en virksomhed ved kapitaludvidelse
- Konvertering af gæld til egenkapital.

25.6.7. Pengestrømme kan vises eksklusive tilhørende moms og afgifter mv., medmindre moms og afgifters indvirkning på pengestrømmene og deres indbyrdes forhold er af væsentlig betydning for vurderingen af virksomhedens pengestrømme.

25.6.8. Pengestrømme vedrørende renter og udbytter skal fremgå som særskilte poster i pengestrømsopgørelsen. Betalinger vedrørende renter og modtagne udbytter klassificeres som hovedregel som driftsaktivitet, fordi de indgår som en del af årets resultat. Betalinger vedrørende renter kan alternativt henføres til investerings- eller finansieringsaktivitet, hvis de poster, renterne er afledt af, er henført hertil. Tilsvarende kan modtagne udbytter betragtes som afkast af investeringer og henføres til investeringsaktivitet.

25.6.9. Betalt udbytte til virksomhedens aktionærer henføres sædvanligvis til finansieringsaktivitet, fordi udbyttet betragtes som en tilbagebetaling til aktionærerne.

25.6.10. Pengestrømme vedrørende indkomstskat skal fremgå som en særskilt post i pengestrømsopgørelsen. Betalinger vedrørende indkomstskat klassificeres som hovedregel som driftsaktivitet, medmindre betalingerne specifikt kan henføres til investerings- eller finansieringsaktivitet.

25.6.11. Pengestrømme i fremmed valuta skal i pengestrømsopgørelsen omregnes til betalingsdagens kurs. Der kan af praktiske årsager anvendes en tilnærmet kurs, hvis resultatet heraf ikke afviger væsentligt fra anvendelsen af betalingsdagens kurs.

25.6.12. Pengestrømme i regnskabet for en udenlandsk virksomhed kan omregnes ved anvendelse af de samme kurser, som er anvendt ved omregning af den udenlandske virksomheds regnskab i øvrigt, hvis resultatet heraf ikke afviger væsentligt fra anvendelsen af betalingsdagens kurs.

25.6.13. For investeringer i associerede virksomheder medtages alene ind- og udbetalinger, fx køb, salg og udbytter. Tilsvarende gælder for investeringer i dattervirksomheder i en pengestrømsopgørelse for modervirksomheden samt for ikke-konsoliderede dattervirksomheder i en pengestrømsopgørelse for en koncern.

25.6.14. Pengestrømme i pro rata-konsoliderede virksomheder kan medtages pro rata i forhold til virksomhedens andel.

25.6.15. Pengestrømme vedrørende ophørende aktiviteter præsenteres som 3 poster:

- Pengestrømme fra drift vedrørende ophørende aktiviteter
- Pengestrømme fra investering vedrørende ophørende aktiviteter
- Pengestrømme fra finansiering vedrørende ophørende aktiviteter.

Alternativt kan virksomheden undlade en særskilt præsentation i pengestrømsopgørelsen og i stedet oplyse i noterne, hvorledes ophørende aktiviteter indgår i pengestrømsopgørelsen.

25.6.16. I noterne skal der, hvis det er væsentligt for forståelsen af virksomhedens pengestrømme, foretages en specifikation af de i pengestrømsopgørelsen anførte poster.

26. Noter

26.1.1. Dette afsnit omhandler regnskabsvejledningens generelle anbefalinger til noter. Udvalgte specifikke notekrav og anbefalinger på de enkelte regnskabsområder er beskrevet på de enkelte regnskabsområder i vejledningen samt i efterfølgende afsnit:

- Anvendt regnskabspraksis, regnskabsmæssige skøn og fejl (afsnit 27)
- Eventualforpligtelser, pantsætninger mv. (afsnit 28)
- Nærtstående parter (afsnit 29)
- Aktiebaseret vederlæggelse (afsnit 30)
- Særlige poster og ophørende aktiviteter (afsnit 31).

En samlet oversigt over notekrav og anbefalinger fremgår af appendiks C og D. Årsrapporterne i appendiks F og G viser eksempler på udformning af noterne.

26.1.2. Hvis årsregnskabslovens krav og regnskabsvejledningens anbefalinger ikke er tilstrækkeligt til at give et retvisende billede af virksomhedens aktiver, passiver, finansielle stilling samt resultatet, skal der i koncern- og årsregnskabet gives yderligere oplysninger, således at et retvisende billede opnås.

26.1.3. Regnskabsvejledningen anbefaler, at sammenlignelige oplysninger medtages for alle noter til resultatopgørelsens poster. Hvis det vurderes at være af betydning for regnskabsbrugernes forståelse af årsregnskabet, anbefaler vejledningen desuden, at sammenlignelige oplysninger medtages for noter til balance og pengestrømsopgørelse. Årsrapporterne i appendiks F og G indeholder eksempler på sammenlignelige noter.

26.1.4. Noterne skal præsenteres i samme rækkefølge som de poster i resultatopgørelsen og balancen, som de vedrører. Hvis en note knytter sig til flere forskellige regnskabsposter, skal notens nummer fastsættes ud fra, hvor noten første gang er relevant.

26.1.5. Kravet om rækkefølgen af noterne er ikke til hinder for, at beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis placeres i et samlet afsnit før eller efter regnskabsopstillingerne. I regnskabsvejledningens årsrapportmodeller er beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis placeret samlet som note 1.

27. Anvendt regnskabspraksis, regnskabsmæssige skøn og fejl

27.1. Anvendt regnskabspraksis generelt

27.1.1. Anvendt regnskabspraksis for væsentlige regnskabsposter skal beskrives samlet i årsrapporten – enten i en note eller i et indledende afsnit.

27.1.2. Det skal oplyses, hvilken regnskabsklasse virksomheden aflægger årsrapport efter. Det skal særskilt oplyses, hvis virksomheden har tilvalgt indregningsmetoder eller målegrundlag fra en højere regnskabsklasse efter årsregnskabsloven. Det er i overensstemmelse med regnskabsvejledningens anbefalinger, hvis en virksomhed i regnskabsklasse B vælger indregningskriterier og målemetoder fra regnskabsklasse C. Det gælder dog ikke for regnskabsmæssig behandling af udviklingsomkostninger, idet vejledningen ikke anbefaler aktivering af udviklingsomkostninger i klasse B-virksomheder.

27.1.3. Hvis ledelsen helt undtagelsesvis har måttet fravige bestemmelserne i årsregnskabsloven for at opnå et retvisende billede, skal dette hvert år, hvor fravigelsen foretages, oplyses og begrundes i redegørelsen for anvendt regnskabspraksis. Der skal ligeledes redegøres for indvirkningen på aktiver, passiver, finansiell stilling samt resultatet, så vidt muligt med den beløbsmæssige indvirkning.

27.1.4. Regnskabspraksis skal være den samme fra et regnskabsår til det næste (reel kontinuitet). Undtagelsesvis kan der ændres i den anvendte regnskabspraksis, jf. afsnit 27.2. I så fald skal redegørelsen for anvendt regnskabspraksis indeholde en begrundelse for den foretagne ændring, en beskrivelse af ændringen, og hvorledes den er udført.

27.1.5. Redegørelsen tilpasses den enkelte virksomheds art og omfang. Redegørelsen skal fremstå overskuelig, klar og præcis for regnskabsbrugeren.

27.1.6. I afsnittet om anvendt regnskabspraksis redegøres for indregningsmetoder og målegrundlag, der er anvendt på posterne i balance, resultatopgørelse, noter og ledelsesberetning. Der skal oplyses om alle relevante forhold, herunder bl.a.:

- a) Indregning og måling af:
  - Indtægter, især nettoomsætning
  - Af- og nedskrivninger, herunder anvendte skøn og begrundelse for afskrivningsperioden på goodwill
  - Kapitaliserede (aktiverede) finansieringsomkostninger
  - Skat og udskudt skat samt andre hensatte forpligtelser
  - Opskrivninger
  - Udbytte for regnskabsåret
- b) Værdiansættelsesmodeller og teknikker ved opgørelse af dagsværdi for blandt andet investerings-ejendomme, når dagsværdien ikke fastsættes på et aktivt marked
- c) Metode for omregning af valuta
- d) Metode for regnskabsmæssig behandling af sikring
- e) Metode anvendt ved virksomhedssammenslutninger.

27.1.7. Virksomheder i regnskabsklasse C skal endvidere oplyse indregningsmetoder og målegrundlag for:

- Indirekte produktionsomkostninger, som aktiveres under aktiver
- Pengestrømsopgørelsen, herunder hvilke regnskabsposter der anses som likvider
- Metoder for opgørelse af nøgletal, der indgår i hoved- og nøgletaloversigten.

Hvis virksomheden har undladt at udarbejde en pengestrømsopgørelse som følge af, at denne er indeholdt i et koncernregnskab, skal der særskilt oplyses herom.

27.1.8. En klasse B-virksomhed, der har tilvalgt en regnskabspraksis fra årsregnskabslovens regnskabsklasse C, skal ligeledes beskrive denne praksis. Tilsvarende gælder beskrivelsen af regnskabspraksis for pengestrømsopgørelse og definitioner af nøgletal, hvis en virksomhed vælger at medtage disse bestanddele. Anvendelse af regnskabsklasse C-praksis kræver, at denne praksis anvendes systematisk og konsekvent efter bestemmelserne om indregning, måling og præsentation for den pågældende regnskabspost.

27.1.9. Årsregnskabslovens grundlæggende forudsætninger, jf. afsnit 3.3., forventes overholdt og skal ikke oplyses. Oplysning om indregningsmetode og målegrundlag kan udelades for uvæsentlige poster og for poster, hvor der ikke kan være tvivl om den anvendte regnskabspraksis, eksempelvis indregning af likvide beholdninger.

27.2. Ændring i anvendt regnskabspraksis

27.2.1. Anvendt regnskabspraksis er kriterier og metoder ved indregning, måling og præsentation, herunder klassifikation af årsregnskabet enkelte poster.

27.2.2. Anvendt regnskabspraksis skal være den samme fra ét regnskabsår til det næste. Ændring i anvendt regnskabspraksis må kun finde sted i følgende undtagelsestilfælde:

- a) Ændring er påkrævet ifølge lovgivningen
- b) Hvis årsregnskabet efter ændringen bedre giver et retvisende billede af virksomhedens aktiver og forpligtelser, finansielle stilling og resultatet.

Ved vurderingen af, om årsregnskabet efter en ændring i anvendt regnskabspraksis bedre giver et retvisende billede, kan der ud over de konkrete omstændigheder tages hensyn til udviklingen i internationale regnskabsstandarder (IFRS).

Situationer, hvor en ændret regnskabspraksis bedre giver et retvisende billede, kan for eksempel forårsages af ændret aktivitet eller ændret struktur i forbindelse med virksomhedssammenslutninger.

Hvis virksomheden har valgt at ændre regnskabspraksis fra historisk kostpris eller indre værdis metode til dagsværdi, er virksomheden som udgangspunkt bundet af den nye regnskabspraksis, da årsregnskabsloven ikke indeholder en generel hjemmel til at ændre anvendt regnskabspraksis tilbage igen. Der kan være konkrete omstændigheder, som hjemler ændring af anvendt regnskabspraksis fra dagsværdi til kostpris eller indre værdi, men det vil være en konkret vurdering, idet en ændring af anvendt regnskabspraksis alene må foretages, hvis der derved bedre opnås et retvisende billede, eller det sker som følge af lovændringer.

27.2.3. Eksempler på ændring i anvendt regnskabspraksis er:

- Ændring i opgørelse af kostpris for varebeholdninger henholdsvis anlægsaktiver til også at omfatte indregning af finansieringsomkostninger i kostprisen
- Ændring i regnskabsmæssig behandling af udviklingsomkostninger fra løbende indregning i resultatopgørelsen til indregning i balancen og afskrivning over resultatopgørelsen
- Ændring i måling af materielle anlægsaktiver fra kostpris til opskreven værdi
- Ændring i regnskabsmæssig behandling af kapitalandele fra kostpris til indre værdi eller dagsværdi
- Ændring i regnskabsmæssig behandling af investeringsejendomme fra kostpris til dagsværdi
- Ændring i måling af varebeholdninger henholdsvis anlægsaktiver fra kun at omfatte direkte produktionsomkostninger til også at omfatte indirekte produktionsomkostninger
- Ændring i metoden for indtægtsførsel af entreprisekontrakter fra faktureringsmetoden til produktionsmetoden eller omvendt.

27.2.4. Ændres anvendt regnskabspraksis, skal årsregnskabet såvel for det år, hvori en ændring finder sted, som for efterfølgende år udarbejdes i overensstemmelse med den nye regnskabspraksis. Den akkumulerede virkning af ændringen ved regnskabsårets begyndelse skal indregnes direkte på egenkapitalen, og der skal foretages tilpasning af de sammenligningstal, der er medtaget i årsregnskabet. Der er dog ikke krav om at tilpasse sammenligningstal, hvis virksomheden ændrer regnskabspraksis for at kunne opskrive aktiver til dagsværdi efter årsregnskabsloven § 41, stk. 1. En eventuel manglende sammenlignelighed skal forklares.

27.2.5. Ved indregning og præsentation af en ændring i anvendt regnskabspraksis skal der tages hensyn til skatteeffekten af ændringen. Således skal forskydninger i udskudt skat indregnes direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

27.2.6. I indledningen til redegørelsen for anvendt regnskabspraksis skal der oplyses om ændringer i anvendt regnskabspraksis i forhold til seneste regnskabsår. Regnskabsvejledningen anbefaler oplysninger om:

- a) At der er sket ændringer i den anvendte regnskabspraksis
- b) En beskrivelse af foretagne ændringer i anvendt regnskabspraksis, herunder såvel den hidtidige som den nye praksis
- c) Begrundelsen for ændringerne
- d) Den samlede beløbsmæssige indvirkning i indeværende år og foregående år, som ændringerne har på virksomhedens aktiver og forpligtelser, finansielle stilling, resultat og præsentation af pengestrømme
- e) Effekten på årets skat samt udskudt skat
- f) At der er foretaget tilpasning af sammenligningstallene for tidligere år og af hoved- og nøgletal, eller oplysning om årsagen til, at tilpasning i undtagelsestilfælde ikke er foretaget.

27.2.7. Regnskabsvejledningen anbefaler endvidere en omtale af praksisændringen i ledelsesberetningen, hvis dette er af væsentlig betydning for forståelsen af årsrapporten eller efterfølgende årsrapporter.

27.3. Ændring i regnskabsmæssige skøn

27.3.1. Regnskabsmæssige skøn er ledelsens vurdering af det mest sandsynlige økonomiske forløb eller udfald af fremtidige begivenheder og den virkning, disse forventes at få på posterne i årsregnskabet.

27.3.2. Regnskabsmæssige skøn skal udøves inden for rammerne af virksomhedens anvendte regnskabspraksis. Regnskabsmæssige skøn er udtryk for de vurderinger, virksomhedens ledelse foretager ved indregning og måling af de af årsregnskabets poster, som der ikke hersker fuld viden eller sikkerhed om. Regnskabsmæssige skøn baseres på de oplysninger, der er til rådighed frem til tidspunktet, hvor ledelsen aflægger/godkender årsrapporten, og skal udtrykke de mest sandsynlige økonomiske forløb eller udfald af de fremtidige begivenheder.

27.3.3. Følgende er eksempler på regnskabsmæssige skøn:

- Størrelsen af forventede tab på tilgodehavender
- Størrelsen af nettorealiseringsværdien for varebeholdninger
- Forventet brugstid og dermed afskrivningsperiode for immaterielle og materielle anlægsaktiver
- Afskrivningsmetode
- Størrelsen af omkostninger til garantireklamationer på solgte varer.

27.3.4. Sker der i efterfølgende regnskabsår ændringer i de forhold, der lå til grund for et regnskabsmæssigt skøn, skal virkningen af det ændrede skøn indregnes i resultatopgørelsen i det år, ændringen finder sted. Indregningen sker i samme post i resultatopgørelsen, som tidligere blev anvendt for det konkrete regnskabsmæssige skøn. Visse ændringer i regnskabsmæssige skøn kan påvirke såvel det aktuelle som efterfølgende år. Som eksempel kan nævnes en ændring i den forventede brugstid og dermed afskrivningsperioden for materielle og immaterielle anlægsaktiver.

27.3.5. Hvis arten og den beløbsmæssige størrelse af ændringer i regnskabsmæssige skøn er væsentlige for forståelsen af årsregnskabet, skal sådanne ændringer specificeres i en note, i redegørelsen for anvendt regnskabspraksis eller anføres som særskilte poster i resultatopgørelsen. Årsregnskabet skal tillige indeholde en uddybende beskrivelse af ændringen i noterne eller i redegørelsen for anvendt regnskabspraksis. Forholdet kan med fordel omtales i ledelsesberetningen.

27.3.6. Ændringer i regnskabsmæssige skøn, som ikke har væsentlig indvirkning for det aktuelle år, men vurderes at få det for efterfølgende år, skal sædvanligvis omtales i ledelsesberetningen.

27.4. Væsentlige fejl og uvæsentlige fejl

27.4.1. Det kan være vanskeligt at skelne imellem fejl og ændringer i regnskabsmæssige skøn. Fejl udgør konstaterbare fejl og forglemmelser, mens ændringer i regnskabsmæssige skøn er en ændret vurdering af et i øvrigt ikke fejlagtigt opgjort forløb. Følgende er eksempler på fejl:

- Over- eller undervurdering af regnskabsposter, eksempelvis nettoomsætning, som følge af en systematisk fejl i virksomhedens it-systemer eller som følge af besvigelser
- Manglende indregning af en unoteret værdipapirbeholdning

- Forkert anvendelse af beskrevne metoder, fx anvendelse af en anden afskrivningsmetode end den beskrevne eller med en fejlagtig afskrivningsprocent i forhold til fastlagte skøn over brugstiden.

27.4.2. Væsentlige fejl omfatter alle de fejl, som kan påvirke regnskabsbrugernes beslutningstagen. Udtrykket ”væsentlige fejl” dækker således et større fejlområde end udtrykket ”fundamentale fejl”, som tidligere blev anvendt i årsregnskabsloven.

27.4.3. Den beløbsmæssige effekt ved korrektion af væsentlige fejl i en tidligere aflagt årsrapport skal indregnes direkte på egenkapitalen, og der skal foretages tilpasning af sammenligningstallene samt hoved- og nøgletal for de år, der er medtaget i årsregnskabet, på samme måde som ved ændringer i anvendt regnskabspraksis.

27.4.4. De efterfølgende oplysninger skal medtages i noterne eller i redegørelsen for anvendt regnskabspraksis. Regnskabsvejledningen anbefaler oplysninger om:

- a) En beskrivelse af de(n) væsentlige fejl
- b) Den beløbsmæssige indvirkning på regnskabsårets tal samt de år, der er medtaget i årsregnskabet
- c) Den beløbsmæssige andel af korrektionen, som vedrører regnskabsår, der ligger forud for de regnskabsår, sammenligningstallene omfatter
- d) Effekten på årets skat samt udskudt skat
- e) At der er foretaget tilpasning af sammenligningstallene samt hoved- og nøgletal for tidligere år, eller oplysning om årsagen til, at tilpasning i undtagelsestilfælde ikke har været mulig.

Endvidere skal forholdet sædvanligvis omtales i ledelsesberetningen.

27.4.5. Uvæsentlige fejl omfatter fejl, som vurderes ikke at påvirke regnskabsbrugerens beslutningstagen. Det kan fx være mindre regnefejl eller forglemmelser. Korrektionen af uvæsentlige beløbsmæssige fejl i en tidligere aflagt årsrapport indregnes i resultatopgørelsen i det år, hvor fejlene konstateres.

28. Eventualforpligtelser, pantsætninger mv.

28.1. Eventualforpligtelser

28.1.1. Forpligtelser er forhold, der eksisterer på balancedagen som resultat af tidligere begivenheder, og som forventet medfører et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer. Eventualforpligtelser er herudover karakteriseret ved, at forpligtelsens eksistens først kan bekræftes af en eller flere usikre fremtidige begivenheder, som er uden for virksomhedens kontrol, eller ved at forpligtelsens beløbsmæssige størrelse ikke kan måles med tilstrækkelig pålidelighed.

28.1.2. Eventualforpligtelser indregnes ikke i årsregnskabet.

28.1.3. Eventualforpligtelser oplyses i noterne til årsregnskabet, medmindre et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer af ledelsen vurderes at være meget usandsynligt. Efter årsregnskabsloven skal virksomheden altid oplyse den samlede størrelse af sine eventualforpligtelser, herunder leasing-, kautions- og garantiforpligtelser og andre eventualforpligtelser, som ikke er indregnet i balancen. Regnskabsvejledningen anbefaler, at oplysningerne gives for hver af ovenstående kategorier. Hvis virksomheden har påtaget sig eventualforpligtelser over for henholdsvis tilknyttede virksomheder og associerede virksomheder, skal disse oplyses særskilt.

28.1.4. Hvis virksomheden, fx gennem solidarisk hæftelse, er forpligtet sammen med andre, oplyses den del af forpligtelsen, der som udgangspunkt dækkes af andre, ligeledes som en eventualforpligtelse.

28.1.5. Eventualforpligtelser kan udvikle sig på en anden måde end forventet, og det vurderes derfor løbende, om et træk på virksomhedens økonomiske ressourcer er blevet sandsynligt. Bliver et sådant træk sandsynligt, og kan beløbet måles pålideligt, indregnes en hensat forpligtelse i årsregnskabet i det regnskabsår, hvor der indtræffer en ændring i sandsynligheden.

28.1.6. Eksempler på eventualforpligtelser er omkostninger, bøder eller erstatninger som følge af ikke-afklarede tvister, retssager eller lignende, hvor ledelsen vurderer det som usandsynligt, at sagerne vil medføre træk på økonomiske ressourcer.

28.1.7. Sambeskattede danske selskaber hæfter for koncernens samlede selskabsskatter samt kilde-skatter på udbytter, royalties og renter. Datterselskaber, der ikke er ejet 100%, hæfter subsidiært og begrænset til den ejerandel, hvormed selskabet indgår i koncernen. Hvis det er sandsynligt, at hæftelsen bliver aktuel, skal hæftelsen indregnes i balancen som en forpligtelse. Hvor ledelsen har vurderet, at hæftelsen ikke bliver aktuel, skal hæftelsen alene oplyses som en eventualforpligtelse. Hvor det er muligt at opgøre et beløbsmæssigt estimat, kræver årsregnskabsloven § 64 en beløbsmæssig angivelse.

28.1.8. I en **dattervirksomhed** vil det normalt ikke være praktisk muligt for ledelsen at kræve dokumentation fra administrationsselskabet om skyldige skatter i sambeskatningen, eftersom et datterselskab ikke har adgang til interne oplysninger i andre koncernselskaber. Endvidere kan det forekomme, at datterselskabet aflægges årsregnskab før administrationsselskabet og andre søsterselskaber, hvorfor den samlede hæftelse ikke vil være kendt på tidspunktet for regnskabsaflæggelse. Her kan dattervirksomheden i sagens natur ikke oplyse om beløb, men kan alene oplyse om, at eventualforpligtelsen

eksisterer, og henviser til administrationsselskabets årsregnskab for yderligere oplysninger. Regnskabsbruger vil således være nødsaget til at søge oplysning om de samlede skyldige selskabsskatter i årsregnskabet for administrationsselskabet.

28.1.9. Modervirksomheden, som er administrationsselskab, kender de enkelte sambeskattede selskabers skyldige skatter og dermed koncernens samlede skyldige skatter. Dermed kan beløbet oplyses. Som udgangspunkt indregnes koncernens samlede skyldige selskabsskatter dog som gældsforpligtelse i modervirksomhedens årsregnskab, samtidig med at modervirksomheden indregner et eventuelt tilgodehavende - eller skyldigt - sambeskatningsbidrag hos dattervirksomhederne. I det omfang forpligtelserne er indregnet, er der ikke behov for særskilt beløbsmæssig oplysning om hæftelsen i en note.

28.1.10. I det omfang modervirksomheden hæfter for en kendt forpligtelse, der ikke er indregnet i modervirksomhedens balance, skal eventualforpligtelsen oplyses med beløb. Det kan eksempelvis være en dattervirksomheds skyldige kildeskat af udbytte.

28.1.11. Hvis der er risiko for, at hæftelsen bliver forøget som følge af endnu ukendte krav, kan dette være relevant at oplyse. Det kan eksempelvis være relevant at oplyse i en note, at senere korrektioner til skatten kan medføre, at selskabets hæftelse udgør et større beløb.

28.2. Eventualaktiver

28.2.1. Aktiver er forhold, der eksisterer på balancedagen som resultat af tidligere begivenheder, og som kan medføre forøgelse af virksomhedens økonomiske ressourcer. Eventualaktiver er herudover karakteriseret ved, at aktivernes eksistens først kan bekræftes af en eller flere usikre fremtidige begivenheder, som er uden for virksomhedens kontrol.

28.2.2. Eventualaktiver indregnes ikke i årsregnskabet.

28.2.3. Indregning af eventualaktiver kan medføre indregning af indtægter, som aldrig realiseres. Et eksempel er et krav, som virksomheden søger gennemført ved en retssag, men hvor udfaldet af retssagen er usikkert. I de tilfælde, hvor indtægten er overvejende sandsynlig (så godt som sikker), og beløbet kan måles pålideligt, indregnes kravet som et aktiv i balancen.

28.2.4. Eventualaktiver kan udvikle sig på en anden måde end forventet, og det vurderes derfor løbende, om en forøgelse af virksomhedens økonomiske ressourcer er blevet overvejende sandsynlig. Bliver en sådan forøgelse tilstrækkeligt sandsynlig, og kan beløbet måles pålideligt, indregnes aktivet og den tilhørende indtægt i årsregnskabet i det regnskabsår, hvor der indtræffer en ændring i sandsynligheden.

28.2.5. *Der skal gives oplysning om karakteren og værdien af eventualaktiver for store klasse C-virksomheder. Der kan eksempelvis være tale om rettigheder til betingede salgsvederlag, som ikke kan måles pålideligt.*

28.3. Pantsætninger og sikkerhedsstillelser

28.3.1. Hvis der er stillet pant eller anden sikkerhed i virksomhedens aktiver, skal dette oplyses. Efter årsregnskabsloven skal virksomheden oplyse det samlede omfang af pantsætninger og sikkerhedsstillelser og angive den regnskabsmæssige værdi af henholdsvis de pantsatte aktiver og de aktiver, der

er stillet anden sikkerhed i. Regnskabsvejledningen anbefaler, at omfanget af pantsætninger og de pantsatte aktivers regnskabsmæssige værdi oplyses for hver post. Tilsvarende gælder for anden sikkerhedsstillelse.

28.3.2. Hvis virksomheden har stillet pant eller anden sikkerhed over for tilknyttede eller associerede virksomheder, skal oplysningerne gives særskilt for henholdsvis dattervirksomheder, andre tilknyttede virksomheder og associerede virksomheder.

28.3.3. Eksempler på pant er underpant, håndpant, virksomhedspant og tredjemands pant. Eksempler på anden sikkerhedsstillelse er likvider deponeret til sikkerhed, køb med ejendomsforbehold og indregnede finansielt leasede aktiver.

28.4. Leje- og leasingforpligtelser

28.4.1. Har virksomheden indgået leje- eller leasingkontrakter, som ikke indregnes i balancen, fordi der er tale om operationel leasing, anbefaler regnskabsvejledningen, at forpligtelserne i henhold til aftalerne oplyses med beløb i noterne adskilt fra øvrige økonomiske forpligtelser. Vejledningen anbefaler, at de samlede forpligtelser opdeles i følgende perioder:

- Inden for 1 år efter balancedagen
- Mellem 1 og 5 år efter balancedagen
- Mere end 5 år efter balancedagen.

Leje- eller leasingforpligtelser over for henholdsvis tilknyttede virksomheder og associerede virksomheder skal oplyses særskilt.

28.5. Aktiviteter, som ikke er indregnet i balancen

28.5.1. *Virksomheden skal oplyse om arrangementer, som ikke er indregnet i balancen, herunder anvendelse af virksomheder eller aktiviteter til et specielt økonomisk, juridisk, skatte- eller regnskabsmæssigt formål, hvis oplysning herom er nødvendig for bedømmelsen af virksomhedens finansielle stilling.*

28.5.2. *Oplysningerne skal omfatte karakteren af og det forretningsmæssige formål med arrangementerne. Virksomheden skal endvidere oplyse om de risici og fordele, der er forbundet med arrangementerne, og den finansielle indvirkning heraf.*

28.5.3. *Sådanne arrangementer kan eksempelvis være:*

- *Special Purpose Entities (SPE)*
- *Risiko/benefit-delearrangementer*
- *Kombinerede salgs- og tilbagekøbskontrakter*
- *Konsignationslagerarrangementer*
- *”Take-or-pay”-arrangementer*
- *Securitisering gennem særskilte selskaber og ikke-konsoliderede enheder*
- *Outsourcing.*

29. Nærtstående parter

29.1. Nærtstående parter generelt

29.1.1. Regnskabsvejledningen anbefaler oplysninger om tilstedeværelsen af og transaktioner med nærtstående parter, uanset hvilken regnskabsklasse virksomheden tilhører, og uanset om transaktionerne er på normale markedsvilkår eller ej.

29.1.2. Ifølge årsregnskabsloven kan klasse C-virksomheder vælge enten at oplyse om alle transaktioner med nærtstående parter eller alene at oplyse om transaktioner med nærtstående parter, som ikke er gennemført på normale markedsvilkår. Anvendes den sidst anførte mulighed, skal dette oplyses i regnskabet. Endvidere kan modervirksomheder undlade at oplyse om transaktioner med 100% ejede datterselskaber.

29.1.3. Oplysninger om nærtstående parter, transaktioner med nærtstående, ledelsesaf lønning, incitamentsprogrammer, kapitalandele i dattervirksomheder mv. er lovkrav for klasse C-virksomheder. Regnskabsvejledningen anbefaler, at klasse B-virksomheder giver tilsvarende oplysninger.

29.2. Definition af nærtstående parter

29.2.1. Nærtstående parter defineres som i den til enhver tid EU-godkendte IAS 24, Nærtstående parter.

29.2.2. Kredsen af nærtstående parter omfatter bl.a.:

- Parter med bestemmende indflydelse på virksomheden
- Parter, der kan udøve betydelig indflydelse over eller har fælles kontrol over en virksomhed
- Virksomhedens direktion og bestyrelse
- Dattervirksomheder
- Søstervirksomheder
- Associerede virksomheder
- Virksomheder underlagt fælles kontrol
- Nære familiemedlemmer til aktionærer med bestemmende eller betydelig indflydelse og ledelse.

29.3. Nærtstående parter med bestemmende indflydelse på virksomheden

29.3.1. Regnskabsvejledningen anbefaler, at der i noterne gives oplysninger om de nærtstående parter, der har bestemmende indflydelse på virksomheden. Nærtstående parter med bestemmende indflydelse på virksomheden kan i denne sammenhæng eksempelvis omfatte:

- Majoritetsejere
- Modervirksomhed, herunder også alle højereliggende modervirksomheder.

29.3.2. Oplysningerne skal omfatte navn, bopæl/hjemsted samt grundlaget for den bestemmende indflydelse.

29.4. Transaktioner med nærtstående parter

29.4.1. Hvis virksomheden i regnskabsåret har haft transaktioner med en eller flere nærtstående parter, skal virksomheden beskrive arten af forholdet til den nærtstående part. Det skal således oplyses, at transaktionen eksempelvis er foretaget med virksomhedens direktør, et bestyrelsesmedlem eller et associeret selskab.

29.4.2. Virksomheden skal beskrive transaktionerne, der eksempelvis kan være:

- Køb/salg af varer, tjenesteydelser eller omsætningsaktiver
- Royalty eller licensafgifter
- Driftstilskud eller andre tilskud
- Løn, honorar, vederlag og incitamentsprogrammer
- Leje, leasing eller administrationshonorar
- Renter
- Køb/salg af anlægsaktiver, eksempelvis ejendomme og biler
- Varemellemværender
- Udlån
- Kapitalindskud eller udlodning af udbytte
- Garantier og sikkerhedsstillelser
- Tab og nedskrivninger på udlån og tilgodehavender.

29.4.3. Der skal gives de oplysninger om transaktioner og mellemværender, der er nødvendige for, at en regnskabsbruger kan opnå en forståelse af forholdets mulige påvirkning af årsregnskabet. Oplysningerne skal som minimum omfatte:

- 1) Transaktionernes art og beløbsmæssige størrelse
- 2) Den beløbsmæssige størrelse af mellemværender samt betingelser for disse
- 3) Årets nedskrivninger af tilgodehavender fra nærtstående parter
- 4) Den akkumulerede nedskrivning på eksisterende tilgodehavender.

29.4.4. Oplysninger om individuelle transaktioner kan grupperes efter deres karakter, medmindre særskilte oplysninger er nødvendige for at forstå transaktionernes virkninger for virksomhedens økonomiske stilling.

29.4.5. Transaktioner kan eventuelt opdeles i dem, der er indgået på normale markedsmæssige vilkår, og dem, der ikke er indgået på normale markedsmæssige vilkår.

29.5. Andre oplysninger om nærtstående parter

29.5.1. Der skal gives oplysning om vederlag til ledelsen pr. funktion og ledelsesorgan. Hvis der ikke er en ledelse i virksomheden, skal vederlag til ejerne oplyses. Der kan foretages sammendrag af vederlag til flere ledelsesorganer, hvis oplysningerne ellers ville angive oplysningerne for én person. Modtager kun ét ledelsesorgan vederlag, kan oplysningerne helt udelades, hvis medtagelse vil medføre, at vederlaget for et enkeltmedlem fremgår.

29.5.2. Modtager et ledelsesmedlem ikke vederlag fra den regnskabsafleggende virksomhed, men fra et koncernforbundet selskab, skal det vederlag fra andre koncernvirksomheder, som kan henføres til

den pågældendes ledelsesfunktion, oplyses, uanset om den regnskabsaflæggende virksomhed ikke har indregnet nogen omkostning hertil.

29.5.3. Hvis der er aftalt incitamentsprogrammer til ledelsen, oplyses, hvem der er omfattet, og hvilke ydelser der indgår. Incitamentsprogrammer kan eksempelvis omfatte aktieoptioner og warrants samt særlige bonusordninger, jf. afsnit 30.

29.5.4. Hvis et ledelsesmedlem indgår i et koncern-incitamentsprogram, skal der oplyses herom i den regnskabsaflæggende enheds regnskab, uanset om selskabet ikke kompenserer moderselskabet for sin del af omkostningerne til programmet.

29.5.5. Indgår den regnskabsaflæggende enhed i en koncern, eller har den investeringer i dattervirksomheder, associerede virksomheder mv., skal følgende oplysninger gives:

- Oplysning om navn og hjemsted for de modervirksomheder, der udarbejder koncernregnskab for den største henholdsvis mindste koncern, hvori virksomheden indgår som dattervirksomhed.
- Oplysning om ejerandel, navn, hjemsted og retsform for hver dattervirksomhed, associeret virksomhed og for hvert interessent- eller kommanditselskab, i hvilket virksomheden er interessent eller komplementar. Oplysningerne kan udelades, hvis de kan volde betydelig skade for virksomheden selv eller de omhandlede virksomheder.
- For hver dattervirksomhed og associeret virksomhed oplyses om resultat og egenkapital ifølge senest godkendte årsrapport. Oplysningerne kan udelades, hvis de pågældende virksomheder ikke offentliggør årsrapport, og den regnskabsaflæggende virksomheds ejerandel er under 50%.
- Har den regnskabsaflæggende virksomhed stillet sikkerhed for tilknyttede virksomheder, skal sikkerhedsstillelsen oplyses særskilt for henholdsvis dattervirksomheder og andre tilknyttede virksomheder.
- Besidder en dattervirksomhed kapitalandele i et moderselskab, skal der i moderselskabets årsrapport gives samme oplysninger som ved besiddelse af egne kapitalandele, jf. afsnit 21.9.

29.5.6. Har et eller flere ledelsesmedlemmer i selskabet eller et moderselskab eller nærtstående personer hertil modtaget lån eller sikkerhedsstillelse fra den regnskabsaflæggende virksomhed, skal følgende oplyses:

- Det samlede tilgodehavende, henholdsvis sikkerhedsstillelse pr. ledelseskategori
- De væsentligste vilkår, herunder rentefod
- De i årets løb tilbagebetalte beløb, henholdsvis reduktion af sikkerhedsstillelser
- De lån, som i årets løb er både optaget (ydte) og indfriet
- Eventuelle nedskrivninger på indregnede beløb
- Om der er givet afkald – herunder delvist afkald – på indregnede beløb.

29.5.7. Eventuelle tilgodehavender hos medlemmer af ledelsen præsenteres særskilt i balancen.

30. Aktiebaseret vederlæggelse

30.1.1. Aktiebaseret vederlæggelse findes i flere forskellige former, som overordnet kan opdeles i to:

- Egenkapitalbaseret vederlæggelse
- Kontantafregnet vederlæggelse.

30.1.2. En kontantafregnet ordning kan fx give ledelsen eller medarbejdere ret til en kontant udbetaling fra selskabet baseret på udviklingen i kursen på selskabets aktier. Regnskabsmæssigt behandles en sådan ordning efter årsregnskabslovens almindelige principper om indregning og måling af forpligtelser, herunder periodisering af vederlag, bonus og løn.

30.1.3. En egenkapitalbaseret ordning kan fx give ledelsen eller medarbejdere ret til at få, købe eller tegne aktier i selskabet. Årsregnskabsloven indeholder ingen krav om indregning og måling af egenkapitalbaseret vederlæggelse.

30.1.4. Årsregnskabsloven § 98b, stk. 1, 3. pkt., kræver oplysninger om incitamentsprogrammer, herunder ordninger om aktiebaseret vederlæggelse, til virksomhedens ledelse. Bestemmelsen efter årsregnskabsloven gælder alene for virksomheder i regnskabsklasse C.

30.1.5. Regnskabsvejledningen anbefaler, at oplysningerne ligeledes gives for virksomheder i regnskabsklasse B. Oplysningerne skal omfatte, hvilken kategori af ledelsesmedlemmer programmet gælder for, hvilke ydelser programmet omfatter, og hvad der er nødvendigt for at kunne vurdere værdien heraf.

30.1.6. Regnskabsvejledningen anbefaler, at der tilsvarende gives oplysninger om aktiebaseret vederlæggelse for virksomhedens øvrige medarbejdere. Oplysningerne skal gives, uanset om den aktiebaserede vederlæggelse indregnes i årsregnskabet.

30.1.7. Årsregnskabsloven § 93, stk. 2, kræver oplysninger om rettigheder udstedt af virksomheden, som vil kunne medføre afgang af eksisterende kapitalandele eller udstedelse af nye kapitalandele. Bestemmelsen efter årsregnskabsloven gælder alene for virksomheder i regnskabsklasse C.

30.1.8. Regnskabsvejledningen anbefaler, at oplysningerne ligeledes gives for virksomheder i regnskabsklasse B. Oplysningskravet omfatter fx udstedte rettigheder, som giver ledelse eller medarbejdere ret til at erhverve kapitalandele i virksomheden til en favorabel kurs. Oplysningerne skal for hver rettighed omfatte udestående beløb, ombytningskurs (tegningskurs), ombytningsfrist (tegningsfrist) samt eventuelle øvrige tilknyttede rettigheder.

30.1.9. For at opfylde lovgivningens krav og regnskabsvejledningens anbefalinger kan årsregnskabet eksempelvis indeholde følgende oplysninger fordelt på modtagergrupper:

- Modtagerne omfattet af vederlæggelsen (bestyrelse, direktion, medarbejdere)
- Typer af vederlæggelse (aktier, anparter, aktieoptioner, tegningsoptioner mv.)
- Beskrivelse af generel karakter af formål, indhold, herunder rettigheder, og betingelser, herunder betingelser for endelig retserhvervelse
- Beløb, der er indregnet i årsregnskabet
- Antal instrumenter udestående primo, gennemsnitlig udnyttelseskurs og løbetid
- Antal tildelt i året pr. tildeling, gennemsnitlig udnyttelseskurs og løbetid

- Antal udløbet i året og gennemsnitlig udnyttelseskurs
- Antal udnyttet i året, gennemsnitlig udnyttelseskurs og løbetid
- Udestående ultimo året pr. tildeling, gennemsnitlig udnyttelseskurs og løbetid
- Dagsværdien af udstedte optioner på tildelingstidspunktet, herunder beskrivelse af, hvorledes dagsværdi er opgjort, og væsentlige forudsætninger anvendt, herunder løbetid, udbytte og volatilitet
- Eventuelle lån eller garantier udstedt af selskabet i forbindelse med den aktiebaserede vederlæggelse.

30.1.10. Hvis virksomheden indregner aktiebaseret vederlæggelse i årsregnskabet, skal følgende yderligere oplysninger anføres:

- a) En beskrivelse i anvendt regnskabspraksis af den regnskabsmæssige behandling af aktiebaseret vederlæggelse, herunder hvorvidt den aktiebaserede vederlæggelse er egenkapitalbaseret eller kontantbaseret, og
- b) Hvorledes den aktiebaserede vederlæggelse indregnes i balancen og resultatopgørelsen.

31. Særlige poster og ophørende aktiviteter

31.1. Særlige poster

31.1.1. Virksomheden skal oplyse om størrelsen og arten af indtægts- eller omkostningsposter, som er særlige på grund af deres størrelse eller art. Ved vurderingen af, hvornår en post skal anses for særlig, skal virksomheden tage udgangspunkt i, at der skal være tale om poster, der afviger i forhold til de udsving, der almindeligvis ville blive forventet af virksomheden, og som derfor har betydning for regnskabsbrugerens forståelse af virksomhedens regnskab og udvikling. Desuden skal oplyses, i hvilken post i resultatopgørelsen den særlige post indgår. Regnskabsvejledningen anbefaler, at det af noterne fremgår, hvad der karakteriserer de poster, der klassificeres som særlige.

31.1.2. Det er lovens udgangspunkt, at særlige poster indgår i de regnskabsposter i resultatopgørelsen, hvori de hører til, men loven tillader, at særlige poster vises separat i resultatopgørelsen i tilknytning til de poster, som de vedrører, hvis det har betydning for forståelsen af virksomhedens regnskab eller udvikling. Hvis en særlig post – eksempelvis en større nedskrivning af goodwill eller produktionsanlæg – præsenteres som en selvstændig regnskabspost i resultatopgørelsen med passende benævnelse, skal der ikke nødvendigvis oplyses om den særlige post i noterne. Regnskabsvejledningen anbefaler dog, at der i noterne eller i ledelsesberetningen redegøres nærmere for forholdet.

31.1.3. Når virksomheden vurderer, om en konkret post, en transaktion, eller et element er særlig alene på grund af sin **størrelse**, skal virksomheden anvende en beløbsgrænse, der ligger over det almindelige væsentlighedsniveau.

31.1.4. Når virksomheden vurderer, om en konkret post, en transaktion eller et element, er særlig alene på grund af sin **art**, skal virksomheden anvende det almindelige væsentlighedsniveau.

31.1.5. Eksempler på forhold, som på grund af deres **art** kan anses for særlige (ikke udtømmende):

- Omstruktureringer af virksomhedens aktiviteter
- Tilbageførsel af hensættelser til omstrukturingsomkostninger
- Afhændelse af materielle anlægsaktiver
- Afhændelse af investeringer
- Afgørelse af retssager
- Tilbageførsel af andre hensatte forpligtelser
- Nedskrivning af varebeholdninger til nettorealiseringsværdi
- Nedskrivning af materielle anlægsaktiver til genindvindingsværdi
- Tilbageførsel af sådanne nedskrivninger.

31.1.6. Der skal for omsætningsaktiver gives oplysning om årets:

- Tilbageførsler af nedskrivninger på omsætningsaktiver
- Nedskrivninger på aktiver, som overstiger normale nedskrivninger.

31.1.7. Der skal for anlægsaktiver gives oplysning om årets:

- Nedskrivninger på anlægsaktiver
- Tilbageførsler af nedskrivninger på anlægsaktiver.

31.2. Ophørende aktiviteter

31.2.1. Årsregnskabsloven kræver, at klasse C-virksomheder særskilt præsenterer og oplyser om virksomhedens ophørende aktiviteter. Regnskabsvejledningen anbefaler, at også klasse B-virksomheder følger disse regler. Virksomheden skal i en linje i henholdsvis resultatopgørelsen og balancen præsentere de aktiviteter, der i henhold til en samlet plan skal afhændes, lukkes eller opgives, medmindre de ikke kan udskilles fra de øvrige aktiviteter. Hvor det er relevant, skal ophørende aktiviteter præsentere i en linje under henholdsvis aktiver og passiver.

31.2.2. Den særskilte præsentation i resultatopgørelse og balance omfatter både de i året faktisk ophørte aktiviteter og de aktiviteter, der er ophørende, men stadig eksisterer på balancedagen.

31.2.3. Poster, som er sammendraget til én linje i henholdsvis resultatopgørelse og balance, skal specificeres i noterne.

31.2.4. Når en aktivitet anses for ophørende, har aktiviteten ændret karakter, således at virksomheden ifølge årsregnskabsloven kan undlade at tilpasse sammenligningstal i resultatopgørelse og balance. Regnskabsvejledningen anbefaler, at sammenligningstal i resultatopgørelsen tilpasses.

31.2.5. Er sammenligningstal ikke tilpasset, skal der gives oplysninger, der muliggør en sammenligning af virksomheden år for år. Der skal gives oplysninger om, hvilke ændringer der ville være nødvendige ved en tilpasning samt om årsagen til den manglende tilpasning.

31.2.6. Årsregnskabsloven kræver ikke oplysning eller særskilt præsentation af pengestrømme fra ophørende aktiviteter. Regnskabsvejledningen anbefaler, at pengestrømme vedrørende ophørende aktiviteter præsenteres direkte i pengestrømsopgørelsen i 3 poster:

- Pengestrømme fra drift vedrørende ophørende aktiviteter
- Pengestrømme fra investering vedrørende ophørende aktiviteter
- Pengestrømme fra finansiering vedrørende ophørende aktiviteter.

Regnskabsvejledningen anbefaler tillige, at sammenligningstal i pengestrømsopgørelsen tilpasses.

31.2.7. Alternativt kan virksomheden undlade en særskilt præsentation i pengestrømsopgørelsen og i stedet oplyse i noterne, hvorledes ophørende aktiviteter indgår i pengestrømsopgørelsen.

32. Kapitalisering af finansieringsomkostninger

32.1. Indregning og måling

32.1.1. Finansieringsomkostninger skal som hovedregel indregnes i resultatopgørelsen i den regnskabsperiode, de vedrører. Som et alternativ tillades at indregne finansieringsomkostninger som en del af kostprisen for aktiver, hvis de nedenfor nævnte betingelser er opfyldt. Hvis en virksomhed vælger som regnskabspraksis at indregne finansieringsomkostninger i balancen, skal dette ske konsekvent for alle ensartede transaktioner og typer af aktiver.

32.1.2. Finansieringsomkostninger, der kan indregnes i kostprisen for aktiver, kan omfatte:

- Renter på kassekreditter og andre kort- eller langfristede lån, herunder amortisering af kurstab/-gevinst og hjemtagelsesomkostninger på optagne lån
- Valutakursreguleringer på lån, i det omfang de er udtryk for kompensation af renteforskellen mellem virksomhedens præsentationsvaluta og lånevalutaen.

32.1.3. I forbindelse med indregning af egenfremstillede finansieringstunge aktiver i årsregnskabet kan det være relevant at tillægge kostprisen en andel af finansieringsomkostninger, som er medgået til finansiering af fremstillingen af aktivet. Indregning af finansieringsomkostninger i kostprisen kan foretages for:

- Udviklingsprojekter
- Materielle anlægsaktiver
- Varebeholdninger (kun ved langvarige fremstillingsperioder)
- Igangværende arbejder for fremmed regning.

32.1.4. Der skal være tale om en lang fremstillingsperiode eller klargøringsperiode, hvor der afholdes væsentlige finansieringsomkostninger til finansiering af fremstillingen. Handelsvarer samt serieproduktion af varer over en kortere periode kvalificerer ikke til indregning af finansieringsomkostninger i kostprisen.

32.1.5. I kostprisen kan der kun indregnes finansieringsomkostninger, som direkte kan henføres til fremstillingen af aktivet. De finansieringsomkostninger, der tillades indregnet, skal være:

- Omkostninger, der direkte kan henføres til et konkret udviklingsprojekt
- Omkostninger, der direkte kan henføres til et konkret materielt anlægsaktivs fremstillingsperiode, fx omkostninger til et byggelån ved opførelsen af en ejendom
- Omkostninger, der direkte kan henføres til fremstillingen af en konkret vare med en lang fremstillingsperiode
- Omkostninger, der direkte kan henføres til fremstillingen af et konkret igangværende arbejde for fremmed regning med en lang fremstillingsperiode.

32.1.6. Ved finansieringsomkostninger, der ”direkte kan henføres til” fremstillingen, forstås finansieringsomkostninger, som virksomheden ville have undgået, hvis aktivet ikke var fremstillet. Finansieringen kan både være specifik og generel.

32.1.7. Når en virksomhed låner midler specifikt til fremstilling af et aktiv, kan finansieringsomkostningerne direkte knyttet til anskaffelsen let identificeres.

32.1.8. I det omfang midler lånes generelt, skal de aktiveringsberettigede finansieringsomkostninger opgøres ved hjælp af en kalkuleret rentesats. Den kalkulerede rentesats er et vejlet gennemsnit af virksomhedens finansieringsomkostninger for udestående lån i regnskabsåret. Er en del af det fremstillede aktiv finansieret ved et specifikt lån, holdes dette lån uden for denne beregning, og finansieringsomkostninger herfra indregnes direkte.

32.1.9. Finansieringsomkostninger indregnes i forhold til det fremstillede aktivs pengebinding i regnskabsperioden. Modtagne tilskud og modtagne acontobetalinge fragår pengebindingen.

32.1.10. I det omfang midler lånes specifikt med henblik på at anskaffe eller fremstille et kvalificerende aktiv, kan kun nettofinansieringsomkostninger indregnes, dvs. efter fradrag for eventuelle finansielle indtægter af midlertidige investeringer/anbringelser af den del af provenuet fra det optagne lån, som endnu ikke er anvendt. Låneomkostninger kan kun indregnes, i det omfang virksomheden har afholdt låneomkostninger. Der kan således ikke indregnes internt beregnede (implicitte) renter, idet de ikke modsvarer kapital lånt til fremstillingen.

32.1.11. Indregningen af finansieringsomkostninger påbegyndes, når:

- a) Omkostningerne på aktivet afholdes
- b) Finansieringsomkostningerne afholdes, og
- c) De aktiviteter, som er nødvendige for at forberede aktivet til dets planlagte anvendelse, er sat i gang. Disse aktiviteter omfatter nødvendigt teknisk og administrativt arbejde før påbegyndelsen af den fysiske opførelse.

32.1.12. Indregning af finansieringsomkostninger skal bringes til ophør, når:

- a) Der sker en midlertidig, ikke-procesbetinget afbrydelse af fremstillingen (midlertidigt ophør af indregning, fx forsinkelse pga. strejke), eller
- b) Praktisk talt alle aktiviteter, som er nødvendige for fremstilling af aktivet, er færdiggjort. (Hvis aktivet kan opdeles i flere dele, og hvis disse enkelte dele kan anvendes separat, mens opførelsen fortsætter på andre dele, skal indregning af finansieringsomkostninger på de færdigopførte dele ophøre.)

32.1.13. De finansieringsomkostninger, som indregnes i kostprisen, må ikke overstige de faktiske finansieringsomkostninger for den pågældende periode.

32.2. Præsentation og oplysninger – særlige krav

32.2.1. I noterne for hver relevant regnskabspost skal størrelsen af finansieringsomkostninger, der er indregnet i aktivernes kostpris, oplyses. Det beløb, der for anlægsaktiver skal oplyses, er det beløb, som er tilbage efter foretagne afskrivninger og nedskrivninger.

32.2.2. Regnskabsvejledningen anbefaler, at der gives oplysning om den anvendte rentesats for de finansieringsomkostninger, der er indregnet i regnskabsåret.

33. Valutakursregulering

33.1. Valutakursregulering generelt

33.1.1. Transaktioner i fremmed valuta omregnes til transaktionsdagens valutakurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen som hovedregel under finansielle poster. Periodisk fastsatte kurser kan anvendes af praktiske hensyn, hvis disse tilnærmelsesvis er udtryk for transaktionsdagens valutakurs.

33.1.2. Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem det omregnede beløb og det beløb, hvortil transaktionen blev målt i perioden, eller hvortil den var målt i foregående årsregnskab, skal indregnes i resultatopgørelsen som hovedregel under finansielle poster.

33.1.3. Ikke-monetære poster, der indregnes til kostpris, herunder bl.a. materielle anlægsaktiver, kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder, der er anskaffet i fremmed valuta, omregnes til historisk valutakurs, dvs. transaktionskursen på anskaffelsestidspunktet. Hvis ikke-monetære poster efterfølgende måles til en op- eller nedskrevet værdi, omregnes de pågældende poster til valutakursen på omvurderingstidspunktet, ofte balancedagen. Denne kursregulering indregnes direkte i egenkapitalen. Valutakursen på omvurderingstidspunktet erstatter dermed den historiske kurs.

33.1.4. Ikke-monetære poster, der måles til dagsværdi, omregnes ligeledes til valutakursen på omvurderingstidspunktet.

33.1.5. Ikke-monetære poster, der måles efter indre værdis metode, eksempelvis kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder, skal ved målingen anvende bestemmelserne for omregning af en udenlandsk virksomheds regnskab, jf. afsnit 33.3.2.

33.2. Lån og udlån i fremmed valuta

33.2.1. I forbindelse med optagelse af lån i fremmed valuta kan der opstå et amortiseringsbeløb i det omfang, der er kurstab og låneomkostninger forbundet med udbetalingen af lånet. Amortiseringsbeløbet består af forskellen mellem lånets hovedstol og det udbetalte provenu.

33.2.2. Lånets amortiseringsforløb beregnes og fastlægges ved låneoptagelsen. Amortiseringsbeløbet for et lån i fremmed valuta opgøres og føres i samme valuta som lånets hovedstol. Efterfølgende omregnes amortiseringsbeløbet som en monetær post, og amortiseringen påvirkes således af efterfølgende ændringer i valutakursen. Restgælden for lånet omregnes ligeledes som monetær post til balancedagens kurs. I balancen indregnes amortiseret restgæld som et nettobeløb af det omregnede amortiseringsbeløb henholdsvis lånerestgæld. Valutakursreguleringen af den amortiserede restgæld indregnes i resultatopgørelsen som finansiell post.

33.2.3. Hvis virksomheden yder fastforrentede eller rentefrie, langfristede udlån i fremmed valuta, kan der ved låneudbetalingen opstå et amortiseringsbeløb. Efterfølgende omregnes amortiseringsbeløbet som en monetær post, og amortiseringen påvirkes således af efterfølgende ændringer i valutakursen. Resttilgodehavendet for udlånet omregnes ligeledes som monetær post til balancedagens kurs. I

balancen indregnes amortiseret kostpris som et nettobeløb af det omregnede amortiseringsbeløb henholdsvis tilgodehavendet. Valutakursreguleringen af tilgodehavendets amortiserede kostpris indregnes i resultatopgørelsen som en finansiel post.

33.3. Omregning af en udenlandsk virksomheds regnskab

33.3.1. Klassifikation af en udenlandsk enhed

33.3.1.1. En udenlandsk virksomhed skal klassificeres som en selvstændig udenlandsk enhed eller en integreret udenlandsk enhed. Klassifikationen foretages ud fra en vurdering af den udenlandske virksomheds driftsmæssige og finansielle karakteristika, hvorimod den juridiske organisationsform ikke er afgørende.

33.3.1.2. En selvstændig udenlandsk enhed er kendetegnet ved overvejende i lokal valuta at akkumulere likvide midler og andre monetære poster, pådrage sig omkostninger, erhverve indtægter og eventuelt optage lån. En selvstændig udenlandsk enheds aktiviteter er ikke en integreret del af den rapporterende virksomheds aktiviteter. Valutakursændringer har derfor kun ringe eller ingen direkte virkning på den rapporterende virksomheds eller den selvstændige udenlandske enheds aktiviteter eller på deres nuværende og fremtidige pengestrømme fra driften. Valutakursændringers virkning på den rapporterende virksomhed afhænger i højere grad af nettoinvesteringen i den selvstændige udenlandske enhed end af den givne sammensætning af dennes monetære og ikke-monetære poster på tidspunktet for valutakursændringerne.

33.3.1.3. En integreret udenlandsk enhed er en virksomhed, hvis aktiviteter udgør en integreret del af den rapporterende virksomheds aktiviteter. Ændringer i valutakursen vil påvirke den rapporterende virksomheds pengestrøm fra den integrerede udenlandske enheds aktiviteter svarende til, at den rapporterende virksomhed selv havde udført disse aktiviteter. Valutakursændringers virkning på den rapporterende virksomhed vil således være knyttet til den integrerede udenlandske enheds monetære poster i højere grad end til den rapporterende virksomheds nettoinvestering.

33.3.2. Omregning af regnskabet for en selvstændig udenlandsk enhed

33.3.2.1. Ved omregning af regnskabet for en selvstændig udenlandsk enhed skal følgende fremgangsmåde – nettoinvesteringsmetoden - anvendes ved indarbejdelse i den rapporterende virksomheds årsregnskab:

- a) Samtlige aktiver, forpligtelser samt egenkapitalen omregnes til balancedagens valutakurs.
- b) Den valutakursdifference, der opstår ved omregning af primoegenkapitalen til balancedagens kurs, indregnes direkte på egenkapitalen.
- c) Resultatopgørelsens poster omregnes til transaktionsdagens valutakurs.
- d) Den valutakursdifference, der opstår som følge af omregning af resultatopgørelsen til transaktionsdagens kurs og balancen til balancedagens kurs, indregnes direkte på egenkapitalen.
- e) Valutakursdifferencer, der opstår som følge af ændringer foretaget direkte i den udenlandske enheds egenkapital, indregnes direkte på egenkapitalen.

33.3.2.2. På tidspunktet for afhændelse af en selvstændig udenlandsk enhed skal akkumulerede valutakursdifferencer ved omregning af nettoinvesteringen, der har været indregnet direkte på egenkapitalen, indregnes i resultatopgørelsen.

33.3.3. Omregning af regnskabet for en integreret udenlandsk enhed

33.3.3.1. Ved omregning af regnskabet for en integreret udenlandsk enhed skal følgende fremgangsmåde - temporalmetoden - anvendes ved indarbejdelse i den rapporterende virksomheds årsregnskab:

- a) Monetære poster omregnes til balancedagens valutakurs.
- b) Ikke-monetære poster målt med udgangspunkt i kostpris omregnes til historisk valutakurs.
- c) Ikke-monetære poster, der har været genstand for op- eller nedskrivning eller måles til dagsværdi, omregnes til valutakursen på omvurderingstidspunktet.
- d) Resultatopgørelsen omregnes til transaktionsdagens kurs, dog således at resultatposter afledt af ikke-monetære poster omregnes til historiske kurser, fx afskrivninger og vareforbrug.
- e) Valutakursdifferencer, der opstår ved omregningen, indregnes i resultatopgørelsen, som hovedregel under finansielle poster.

33.3.3.2. Når den udenlandske virksomheds aktiviteter udgør en integreret del af den rapporterende virksomheds aktiviteter, omregnes regnskabet således, at der opnås det samme, som hvis den udenlandske virksomheds transaktioner var foretaget af den rapporterende virksomhed. De enkelte poster i den integrerede udenlandske enheds regnskab omregnes derfor i overensstemmelse med reglerne for den regnskabsmæssige behandling af transaktioner i fremmed valuta, som beskrevet i afsnittet ovenfor.

33.3.3.3. For en mindre, integreret udenlandsk enhed vil der ofte ikke for den rapporterende virksomhed opstå større forskelle ved anvendelse af nettoinvesteringsmetoden i forhold til temporalmetoden. Nettoinvesteringsmetoden kan derfor i disse tilfælde anvendes på integrerede enheder, hvis resultatet heraf ikke afviger væsentligt fra anvendelsen af temporalmetoden. Som eksempel kan nævnes et udenlandsk salgsselskab, der kun i begrænset omfang har materielle anlægsaktiver.

33.3.4. Ændring af klassifikationen af en udenlandsk enhed

33.3.4.1. Hvis klassifikationen af en udenlandsk virksomhed ændres, anvendes den herefter relevante fremgangsmåde med virkning fra denne dato.

33.3.4.2. Når en integreret udenlandsk enhed reklassificeres til at være en selvstændig udenlandsk enhed, indregnes valutakursdifferencer vedrørende omregning af ikke-monetære poster på datoen for reklassifikation direkte på egenkapitalen.

33.3.4.3. Når en selvstændig udenlandsk enhed reklassificeres til at være en integreret udenlandsk enhed, betragtes de omregnede værdier for ikke-monetære poster på datoen for reklassifikation herefter som den historiske valutakurs. Valutakursdifferencer, der har været indregnet direkte på egenkapitalen, indregnes ikke i resultatopgørelsen, før virksomheden afhændes.

33.4. Særlige forhold vedrørende en udenlandsk virksomheds regnskab

33.4.1. Omregning af goodwill ved erhvervelse af en selvstændig udenlandsk enhed

33.4.1.1. Den regnskabsmæssige værdi af goodwill, der opstår ved erhvervelse af en selvstændig udenlandsk enhed, skal behandles efter en af følgende metoder:

- a) Goodwill, der behandles som aktiver og forpligtelser tilhørende den selvstændige udenlandske enhed, omregnes efter balancedagens valutakurs, jf. afsnit 33.3.2.1.
- b) Goodwill, der behandles som aktiver og forpligtelser tilhørende den rapporterende virksomhed, indregnes i balancen som en ikke-monetær post, jf. afsnit 33.3.3.1.

33.4.1.2. Efter den i afsnit 33.4.1.1., litra a), anførte metode indregnes valutakursdifferencer ved omregning af goodwillen til balancedagens kurs direkte på egenkapitalen i overensstemmelse med principperne efter nettoinvesteringsmetoden.

33.4.2. Mellemværende med en selvstændig udenlandsk enhed

33.4.2.1. En virksomhed kan have et tilgodehavende hos eller en gæld til en udenlandsk enhed, hvor afregning hverken er planlagt eller sandsynlig inden for en overskuelig fremtid. Et sådant mellemværende kan ofte reelt være et tillæg til eller et fradrag i virksomhedens nettoinvestering i den udenlandske enhed og kan være et langfristet tilgodehavende eller lån, men eksempelvis ikke et varemellemværende.

33.4.2.2. Måles en nettoinvestering i en selvstændig udenlandsk enhed efter indre værdis metode, og er et mellemværende i realiteten et tillæg til eller et fradrag i den rapporterende virksomheds nettoinvestering, skal en valutakursdifference vedrørende mellemværendet indregnes direkte på egenkapitalen. Konsolideres den selvstændige udenlandske enhed, indgår kursreguleringen som en egenkapitalbevægelse i koncernregnskabet.

33.4.2.3. Måles en nettoinvestering i en selvstændig udenlandsk enhed til kostpris, og er et mellemværende i realiteten et tillæg til eller et fradrag i den rapporterende virksomheds nettoinvestering, skal valutakursreguleringen af mellemværendet indregnes i resultatopgørelsen.

33.4.2.4. På tidspunktet for afhændelse af en selvstændig udenlandsk enhed skal akkumulerede valutakursdifferencer ved omregning af mellemværender, der i overensstemmelse med afsnit 33.4.2.2. har været indregnet direkte på egenkapitalen, indregnes i resultatopgørelsen.

33.5. Præsentation og oplysninger - særlige krav

33.5.1. Hvis rapporteringsvalutaen er en anden end danske kroner, skal dette oplyses og begrundes i redegørelsen for anvendt regnskabspraksis. Sker der ændring i rapporteringsvalutaen, skal der gives oplysning svarende til de oplysningskrav, som gælder ved ændring i anvendt regnskabspraksis, jf. afsnit 27.

33.5.2. De metoder, der er anvendt ved valutaomregning, skal beskrives i redegørelsen for anvendt regnskabspraksis, herunder:

- a) Anvendt metode for omregning af afsluttede og uafsluttede transaktioner samt regnskabsmæssig klassifikation af valutakursreguleringer

- b) Anvendte metoder for omregning af udenlandske virksomheders regnskaber og regnskabsmæssig klassifikation af valutakursdifferencer opstået som følge af omregningen
- c) Anvendt metode for omregning af goodwill ved erhvervelse af en selvstændig udenlandsk enhed.

33.5.3. Regnskabsvejledningen anbefaler, at følgende oplyses i noterne til årsregnskabet:

- a) Akkumuleret nettovalutakursdifference indregnet direkte på egenkapitalen samt en specifikation af årets bevægelser
- b) I noter for balanceposter, hvor årets bevægelser er specificeret (fx anlægsnoter), skal valutakursregulering af primoværdier fremgå særskilt
- c) Nettovalutakursdifference vedrørende integrerede udenlandske enheder indregnet i resultatopgørelsen
- d) Det samlede beløb for valutakursdifferencer, der er indregnet i årets resultat.

33.5.4. Hvor valutakursforhold er af væsentlig betydning, anbefaler regnskabsvejledningen at omtale virksomhedens politik for styring af valutarisici, undgåelse af koncentration af valutarisici, tiltag til reduktion af risici mv., herunder en overordnet omtale af, hvilke finansielle instrumenter der anvendes og hvorfor. I det omfang det er relevant, skal årsregnskabslovens notekrav om afledte finansielle instrumenter iagttages.

34. Afledte finansielle instrumenter og regnskabsmæssig sikring

34.1. Indregning og måling af afledte finansielle instrumenter

34.1.1. Afledte finansielle instrumenter omfatter eksempelvis terminsforretninger, swaps og optioner.

34.1.2. Afledte finansielle instrumenter indregnes første gang i balancen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi i balancen. Positive og negative dagsværdier af afledte finansielle instrumenter indgår sædvanligvis i balancen under henholdsvis Andre tilgodehavender og Anden gæld. Er beløbene væsentlige, kan de præsenteres som særskilte poster.

34.1.3. Hvis et afledt finansielt instrument ikke opfylder kriterierne for regnskabsmæssig sikring, jf. nedenfor, indregnes ændring i dagsværdien af det afledte finansielle instrument i resultatopgørelsen sædvanligvis under finansielle poster.

34.2. Regnskabsmæssig sikring

34.2.1. En virksomheds finansielle risici, såsom renterisici og valutarisici, kan reduceres eller elimineres ved anvendelse af afledte finansielle instrumenter. Hvis betingelserne er opfyldt, behandles det afledte finansielle instrument efter de særlige regler, der gælder for regnskabsmæssig sikring. Den regnskabsmæssige behandling afhænger af, om der er tale om pengestrømssikring eller dagsværdisikring. Bestemmelserne om pengestrømssikring skal anvendes, når betingelserne herfor er opfyldt, mens bestemmelserne om dagsværdisikring skal anvendes, når betingelserne er opfyldt, og virksomheden som regnskabspraksis anvender disse bestemmelser.

34.2.2. Hvis en virksomhed anvender et afledt finansielt instrument til afdækning af forventede fremtidige pengestrømme (pengestrømssikring), indregnes urealiserede dagsværdireguleringer af det afledte finansielle instrument midlertidigt direkte på egenkapitalen. Resultatføringen af dagsværdireguleringen udskydes herved, indtil den sikrede transaktion gennemføres. På dette tidspunkt tilbageføres de på egenkapitalen indregnede dagsværdireguleringer og indregnes i resultatopgørelsen eller i aktivets eller forpligtelsens kostpris. De urealiserede dagsværdireguleringer og tilbageførsler heraf kan præsenteres i en særskilt reserve benævnt "Reserve for sikringstransaktioner". Alternativt kan den akkumulerede værdiregulering ved regnskabsårets begyndelse og den akkumulerede værdiregulering ultimo præsenteres som bevægelser på overført overskud.

34.2.3. Et eksempel på pengestrømssikring er indgåelse af en valutaterminsforretning til sikring af forventet fremtidigt salg i fremmed valuta, jf. afsnit 34.4.5. Et andet eksempel er afdækning af variable rentebetalinger på et lån ved indgåelse af en renteswap med fast rente, jf. afsnit 34.5.2.

34.2.4. Hvis en virksomhed anvender et afledt finansielt instrument til afdækning af dagsværdien af indregnede aktiver og forpligtelser (dagsværdisikring), indregnes dagsværdiregulering af det afledte finansielle instrument i resultatopgørelsen. Den del af dagsværdireguleringen af det sikrede, som kan henføres til den risiko, der afdækkes, indregnes efterfølgende i resultatopgørelsen sammen med dagsværdireguleringen af det afledte finansielle instrument. Et eksempel på dagsværdisikring er indgåelse af en renteswap med henblik på afdækning af værdiudsving på et fastforrentet lån eller tilgodehavende, jf. afsnit 34.5.3.

34.3. Betingelser for regnskabsmæssig sikring

34.3.1. De særlige regler for regnskabsmæssig sikring anvendes, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- a) Det sikrede skal udsætte virksomheden for en finansiell risiko.
- b) Sikringen skal være effektiv med henblik på at reducere denne finansielle risiko.
- c) Det sikrede og sikringsinstrumentet skal være identificerede som sådanne.
- d) For fremtidige transaktioner skal det være sandsynligt, at transaktionen vil blive gennemført, og
- e) Alle væsentlige karakteristika og betingelser for de forventede transaktioner skal være fastlagte, herunder dokumentation for det forventede tidspunkt for transaktionernes gennemførelse, transaktionstype og den beløbsmæssige størrelse.

34.3.2. Reglerne for regnskabsmæssig sikring anvendes, så længe alle betingelser i afsnit 34.3.1. er opfyldt.

34.3.3. Sikring foretages i overensstemmelse med principper for risikostyring fastlagt af virksomhedens ledelse og virksomhedens forretningsgange. Dokumentation for sikringsforholdet skal foreligge på tidspunktet for indgåelse. Art og omfang af dokumentationen afhænger af omfanget af anvendelse af sikringstransaktioner og kompleksiteten i afdækningen. Dokumentation skal dog altid være tilstrækkelig til, at sikringsinstrumentet og det sikrede kan identificeres entydigt, ligesom det skal fremstå klart, hvilken risiko der afdækkes. Sædvanligvis kræves formaliseret dokumentation. Afdækker virksomheden eksempelvis udelukkende valutarisikoen på forventet omsætning for det kommende år ved anvendelse af valutaterminskontrakter, og tillader den finansielle risikostyringsstrategi ikke indgåelse af andre typer afdækninger, kan indgåelsen af valutaterminskontrakterne efter omstændighederne i sig selv være tilstrækkelig til at dokumentere, at der er tale om regnskabsmæssig sikring. Sikring foretages transaktion for transaktion eller for grupper af ensartede transaktioner.

34.3.4. Det er en betingelse for anvendelse af reglerne om regnskabsmæssig sikring, at sikringen kan anses for at være effektiv. Herved forstås sikringsinstrumentets evne til at udligne værdiudsving på det sikrede. Vurderingen af, om sikringsforholdet er effektivt, baseres på en helhedsvurdering af, om der er væsentlig risiko for, at sikringsinstrumentet ikke vil være i stand til at udligne størstedelen af værdiudsvingene på det sikrede.

34.3.5. I nogle tilfælde vil der være tale om perfekt afdækning af det sikrede. Dette vil være tilfældet, hvis sikringsinstrumentets kritiske betingelser er identiske med det sikrede. Ved kritiske betingelser forstås hovedstol, valuta, rentebase og betalingstidspunkter mv. Hvis de kritiske betingelser er identiske, kan sikringsforholdet normalt betragtes som effektivt.

34.3.6. I andre tilfælde er afdækningen af det sikrede ikke perfekt. Dette vil fx være tilfældet, hvis der ikke er fuld beløbsmæssig eller tidsmæssig sammenhæng mellem sikringsinstrumentet og det sikrede. Vurderingen af, om sikringsforholdet er effektivt, foretages efter en konkret vurdering af sikringsinstrumentets karakteristika og evne til at udligne værdiudsving i det sikrede.

34.3.7. En sikring kan ud over det sikredes samlede værdi også omfatte en andel heraf, fx 50% af en transaktion i fremmed valuta. Ligeledes kan en rentesikring omfatte dele af et låns løbetid. Er de kritiske betingelser i øvrigt identiske, vil sådanne sikringsforhold kunne betragtes som effektive, jf. afsnit 34.3.5. Overstiger sikringsinstrumentets hovedstol hhv. løbetid det sikrede, vil afdækningen derimod ikke være effektiv, jf. afsnit 34.3.6.

34.3.8. Resultatopgørelsen skal udarbejdes således, at dagsværdireguleringen af sikringsinstrumentet afspejles i den relevante regnskabspost og opvejer værdiudsvingene på det sikrede.

34.4. Særligt om regnskabsmæssig sikring af valutarisici

34.4.1. Mange virksomheder foretager afdækning af valutarisici. For på forhånd at fastlægge værdien i målevalutaen kan en virksomhed vælge at sikre et mellemværende i fremmed valuta mod efterfølgende valutakursudsving. En virksomhed kan endvidere vælge at sikre værdien af forventede fremtidige transaktioner i fremmed valuta, herunder et fremtidigt varekøb eller varesalg i fremmed valuta.

34.4.2. Et eller flere sikringsinstrumenter kan tilsammen anvendes til sikring af valutarisici. Endvidere kan en virksomhed vælge at sikre en andel af sin valutarisiko. Den resterende del af valutarisikoen anses i dette tilfælde ikke for sikret. Tilsvarende kan et eller flere sikringsinstrumenter sikre en del af den periode, hvori en valutarisiko eksisterer. For den resterende del af perioden anses valutarisikoen ikke for sikret.

34.4.3. Sikring af dagsværdien af indregnede aktiver og forpligtelser i fremmed valuta vil efter de almindelige regler om indregning af valutakursgevinster og tab sikre symmetri, hvorfor det ikke vil være nødvendigt at anvende bestemmelserne om regnskabsmæssig sikring. Et eksempel herpå er et tilgodehavende i fremmed valuta, der sikres ved en valutaterminsforretning.

34.4.4. Som eksempler på pengestrømssikring kan nævnes:

- Forventet varesalg i fremmed valuta sikret ved en valutaterminsforretning
- Købsordre i fremmed valuta sikret ved en valutaterminsforretning.

34.4.5. Hvis der fx indgås en valutaterminsforretning til sikring af et forventet fremtidigt salg, indregnes dagsværdireguleringen af valutaterminsforretningen direkte på egenkapitalen, idet indregning i resultatopgørelsen udskydes, indtil salget realiseres. Som et eksempel herpå kan nævnes, at dagsværdiregulering af en valutaterminsforretning, der sikrer en indgået salgsordre, indregnes sammen med den sikrede omsætning, således at omsætningen – når der ses bort fra ændring i terminstillæg/fra-drag siden indgåelsen - indregnes til den sikrede kurs.

34.4.6. Ved sikring af fremtidige køb af aktiver i fremmed valuta – eksempelvis et varelager eller et anlægsaktiv - tilbageføres dagsværdireguleringen fra egenkapitalen og indregnes i kostprisen for aktivet, således at dette indregnes til den sikrede kurs.

34.5. Særligt om regnskabsmæssig sikring af renterisici

34.5.1. En virksomhed kan, som led i dens risikostyring, vælge at omlægge rentebetalinger på finansielle aktiver eller forpligtelser. For eksempel kan en virksomhed vælge at afdække variable rentebetalinger på et lån ved indgåelse af en renteswap (pengestrømssikring). Endvidere kan en virksomhed vælge at afdække værdiudsving på et lån med fast rente ved indgåelse af en renteswap (dagsværdisikring).

34.5.2. Hvis der indgås en ”modtag variabel-betal fast”-renteswap til afdækning af variable rentebetalinger på et lån, behandles det afledte finansielle instrument efter reglerne om pengestrømssikring, hvis betingelserne er opfyldt. Dagsværdireguleringen af renteswappen indregnes midlertidigt direkte

på egenkapitalen. Resultatføringen af dagsværdireguleringen udskydes herved, indtil de variable rentebetalinger på lånet realiseres. Dette sker i praksis ved at indregne de løbende afregninger på swappen som en del af periodens renteomkostninger, hvorved periodens renteomkostning svarer til den faste rente i swappen.

34.5.3. Hvis der indgås en ”modtag fast-betal variabel”-renteswap til afdækning af værdiudsving på et lån med fast rente, konverteres renten fra fast til variabel rente (dagsværdisikring). Dagsværdireguleringen af renteswappen indregnes i resultatopgørelsen. Hvis bestemmelserne om dagsværdisikring er tilvalgt, skal den del af dagsværdireguleringen af lånet (det sikrede), som kan henføres til renterisikoen, indregnes i resultatopgørelsen sammen med dagsværdireguleringen af renteswappen. De løbende afregninger på swappen indregnes i resultatopgørelsen som en del af periodens renteomkostninger, hvorved periodens renteomkostning svarer til den variable rente i swappen.

34.6. Ophør med sikring

34.6.1. Et sikringsforhold ophører i følgende situationer:

1. Sikringsinstrumentet indfries
2. Sikringen kan ikke længere anses for at være effektiv
3. Det sikrede indfries, eller en forventet transaktion forventes ikke længere at indtræffe.

Ad 1. og 2: I disse tilfælde ophører sikringen fremadrettet, således at de særlige bestemmelser om regnskabsmæssig sikring ikke finder anvendelse fremadrettet. Det beløb, der er indregnet i egenkapitalen (pengestrømssikring), overføres til resultatopgørelsen, når den sikrede transaktion indtræffer.

Et eksempel: Indfries en valutaterminskontrakt til afdækning af varesalg det kommende år ved udgangen af indeværende år, når det afdækkede varesalg fortsat forventes at indtræffe, vil indfrielsen ingen resultateffekt have i indeværende år. Den vil derimod have resultateffekt i det kommende år i form af overførsel af beløbet fra egenkapitalen til resultatopgørelsen, når den sikrede transaktion realiseres.

Et andet eksempel: Ved en førtidig indfrielse af en renteswap på et variabelt forrentet lån, uden at der ændres på lånet, skal swappens indfrielsesbeløb ikke indregnes i resultatopgørelsen, men forblive på egenkapitalen og løbende overføres til resultatopgørelsen i takt med betaling af renterne på lånet.

Ad 3: I disse tilfælde overføres det beløb, der er indregnet i egenkapitalen, straks til resultatopgørelsen.

Et eksempel: Et variabelt forrentet lån, hvis rentebetalinger er sikret ved en renteswap, førtidsindfries eller forventes førtidsindfriet. Det beløb, der er indregnet i egenkapitalen – bortset fra en eventuel del, der kan henføres til den resterende periode, hvor lånet forventes beholdt – overføres straks til resultatopgørelsen.

34.7. Præsentation og oplysninger – særlige krav

34.7.1. Noterne skal oplyse om omfanget og karakteren af virksomhedens afledte finansielle instrumenter. Der skal endvidere oplyses om væsentlige betingelser, som kan få betydning for beløbet,

tidspunktet og sikkerheden for fremtidige pengestrømme. For fx en valutaterminskontrakt kan oplysningerne omfatte valuta, mængde og løbetid samt relevante oplysninger om modpartens betalings-
evne.

34.7.2. Oplysningerne kan gives samlet for ensartede afledte finansielle instrumenter, hvis regnskabs-
brugerne fortsat har mulighed for at vurdere de mulige risici og fordele, som de afledte instrumenter
indebærer for virksomheden.

34.7.3. I det omfang indtægter og omkostninger fra dagsværdisikrede aktiver og forpligtelser mod-
regnes med indtægter og omkostninger fra sikringsinstrumentet, skal bruttoværdien af de modregnede
beløb oplyses i noterne.

35. Virksomhedssammenslutninger

35.1. Indledning

35.1.1. Bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger finder anvendelse i koncernregnskabet ved erhvervelse af en dattervirksomhed eller en aktivitet, der udgør en virksomhed. De finder endvidere anvendelse i selskabsregnskabet ved fusion og ved erhvervelse af en aktivitet, der udgør en virksomhed. Også ved omdannelse eller overdragelse af personligt ejet virksomhed til et kapitalselskab finder bestemmelserne anvendelse, da aktiver og forpligtelser i åbningsbalancen alternativt overtagesbalancen skal måles efter enten overtagelsesmetoden eller sammenlægningsmetoden.

35.1.2. Måler en modervirksomhed kapitalandele i dattervirksomheder efter indre værdis metode, jf. afsnit 16, finder bestemmelserne anvendelse på overtagelsestidspunktet ved måling af sådanne kapitalandele. Bestemmelserne finder endvidere anvendelse med fornødne tilpasninger ved erhvervelse af associerede virksomheder, som måles efter indre værdis metode (koncernregnskabet eller selskabsregnskabet).

35.1.3. En række forhold vedrørende virksomhedsovertagelser er i skrivende stund uafklarede. Ifølge lovbemærkningerne til den ændrede § 122 i årsregnskabsloven vil Erhvervsstyrelsen udarbejde en vejledning, som skal tydeliggøre forholdet mellem årsregnskabsloven og IFRS 3 og herunder give eksempler på, hvilke overtagelser der kan anses for så simple, at de kan gennemføres alene baseret på årsregnskabslovens rammebestemmelser. I skrivende stund er Erhvervsstyrelsens vejledning endnu ikke offentliggjort. En række uafklarede forhold er i dette afsnit omtalt i fodnoter.

35.2. Overtagelsesmetoden

35.2.1. Generelt

35.2.1.1. En virksomhedssammenslutning mellem uafhængige parter skal klassificeres som en virksomhedsovertagelse og skal regnskabsmæssigt behandles efter overtagelsesmetoden. Sammenslutninger mellem virksomheder under samme parts bestemmende indflydelse kan som et valg af regnskabspraksis enten behandles efter overtagelsesmetoden i overensstemmelse med afsnit 35.2 eller efter sammenlægningsmetoden i overensstemmelse med afsnit 35.3.

35.2.1.2. Efter overtagelsesmetoden anses den overtagende virksomhed for at have erhvervet de underliggende aktiver og forpligtelser til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. En eventuel positiv forskel mellem vederlaget og dagsværdien af nettoaktiverne på overtagelsestidspunktet er goodwill. En eventuel negativ forskel er negativ goodwill.

35.2.1.3. Overtagelsesmetoden består af følgende trin:

1. Identifikation af den overtagende part (35.2.2.)
2. Fastlæggelse af overtagelsestidspunktet (35.2.3.)
3. Opgørelse af kostprisen (35.2.4.)
4. Identifikation af og måling af dagsværdien af identificerbare aktiver og forpligtelser (35.2.5.)
5. Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill (35.2.6.).

35.2.2. Identifikation af den overtagende part

35.2.2.1. Ved vurderingen af, hvilken virksomhed der er den overtagende - erhvervende - virksomhed, skal der tages udgangspunkt i de faktiske forhold. De juridiske formaliteter er ikke afgørende i denne forbindelse. Den overtagende part er normalt den virksomhed, der opnår bestemmende indflydelse over den anden virksomheds nettoaktiver. Det vil være tilfældet, når den overtagende virksomhed opnår flertallet af stemmerettigheder eller på anden vis opnår kontrol over de driftsmæssige og operationelle beslutninger i den sammensluttede virksomhed.

35.2.2.2. I visse tilfælde kan det være vanskeligt at identificere den overtagende part. Forhold, der indikerer, at en part er den overtagende virksomhed, er, at:

- a) Dagsværdien af virksomheden er væsentligt højere end dagsværdien af den overtagne anden virksomhed
- b) Virksomheden afgiver likvider og modtager stemmeberettigede kapitalandele herfor, eller
- c) Ejerkredsen eller ledelsen i virksomheden kan udpege ledelsen i den sammensluttede virksomhed.

Hvor det ikke er åbenbart, hvem der er den reelle erhverver, kan den formelt erhvervende virksomhed – det vil sige den juridisk overtagende virksomhed - anses for erhverver i regnskabsmæssig henseende⁵.

35.2.3. Fastlæggelse af overtagelsestidspunktet

35.2.3.1. Overtagelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor bestemmende indflydelse over den overtagne virksomheds nettoaktiver og drift ubetinget overføres til den overtagende virksomhed. På overtagelsestidspunktet opnår den overtagende virksomhed mulighed for at gennemtvinge finansielle og driftsmæssige beslutninger i den overtagne virksomhed, ligesom den overtagende virksomhed opnår økonomiske fordele fra den overtagne virksomheds aktiviteter.

35.2.3.2. Den overtagende virksomhed opnår bestemmende indflydelse, når stemmerettighederne eller ejerbeføjelserne overgår til køber, og køber reelt har mulighed for at anvende disse beføjelser. Det vil normalt være på tidspunktet for indgåelsen af en bindende overdragelsesaftale mellem parterne, medmindre:

- a) Der i aftalen er fastsat et bestemt fremtidigt tidspunkt for, hvornår bestemmende indflydelse faktisk skal overgå til den overtagende virksomhed, eller
- b) Der er knyttet så væsentlige suspensive betingelser til overdragelsen, at den bestemmende indflydelse og dermed overtagelsestidspunktet udskydes.

Ved vurdering af, hvorvidt en suspensiv betingelse er så væsentlig, at den udskyder overtagelsestidspunktet, er det afgørende det reelle indhold og substansen bag betingelsen frem for formalia.

Ved en selskabsretlig fusion tillader årsregnskabsloven, at overtagelsestidspunktet er det tidligere tidspunkt, hvor fusionen ifølge fusionsplanen har regnskabsmæssig virkning.

---

⁵ Udgangspunktet i IFRS er, at det altid vil være muligt at identificere den overtagende virksomhed. Forholdet mellem ÅRL og IFRS er delvist uafklaret.

35.2.4. Opgørelse af kostprisen

35.2.4.1. Kostprisen omfatter købsprisen med tillæg af direkte henførbare eksterne omkostninger, såsom honorar til juridiske og finansielle rådgivere. Købsprisen omfatter likvider og dagsværdien af andet vederlag, eksempelvis gældsbreve eller egne kapitalandele⁶.

35.2.4.2. Indeholder købsaftalen bestemmelser om, at købsprisen skal reguleres, hvis en eller flere fremtidige begivenheder indtræffer (betinget vederlag), indgår dette beløb i kostprisen, hvis betaling er sandsynlig, og størrelsen af betalingen kan måles pålideligt. Efterfølgende ændringer i den estimerede betaling anses som en korrektion til kostprisen og dermed som en regulering til goodwill eller negativ goodwill, jf. afsnit 35.2.6. nedenfor.

35.2.5. Identifikation af og måling af dagsværdien af identificerbare aktiver og forpligtelser

35.2.5.1. På overtagelsestidspunktet indregnes dagsværdien af de aktiver og forpligtelser, der eksisterede i den overtagne virksomhed på det pågældende tidspunkt. Aktiver og forpligtelser indregnes, når:

- a) Det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde den overtagende virksomhed eller vil resultere i træk på den overtagende virksomheds ressourcer⁷, og
- b) Dagsværdien kan måles pålideligt.

35.2.5.2. Identifikationen kan medføre, at der skal indregnes aktiver og forpligtelser i koncernregnskabet, som ikke hidtil har været indregnet i den overtagne virksomheds regnskab. Der kan være tale om egen-oparbejdede immaterielle aktiver, der ikke tidligere har været indregnet som følge af begrænsningerne i mulighederne for at indregne sådanne. Det kan eksempelvis omfatte patenter, varemærker, udviklingsprojekter, kundekontrakter mv.

35.2.5.3. Omkostninger til omstrukturering i den overtagne (købte) virksomhed kan kun indregnes i overtagelsesbalancen, hvis forpligtelsen allerede er indregnet i den overtagne virksomhed på foranledning af sælgers beslutning inden overdragelsen. Omkostninger til omstrukturering, som efterfølgende beslutes af den overtagende virksomhed, skal indregnes i resultatopgørelsen efter de almindelige regler, herunder reglerne om hensatte forpligtelser, jf. afsnit 22.3.

35.2.5.4. Alle overtagne aktiver og forpligtelser bortset fra udskudt skat måles til dagsværdi. Dagsværdi opgøres efter følgende retningslinjer:

- a) Immaterielle aktiver, herunder patentrettigheder, licenser og udviklingsprojekter måles til dagsværdi, der fastlægges:
  - Med udgangspunkt i et aktivt marked, eller
  - Hvis der ikke eksisterer et aktivt marked, til en værdi, der afspejler, hvad virksomheden ville have betalt for aktivet hos en uafhængig tredjemand, baseret på den bedste til rådighed værende information.

---

⁶ Det er uafklaret, hvordan transaktionsomkostninger skal behandles.

⁷ Det er uafklaret, om lovens sædvanlige kriterier for indregning af aktiver finder anvendelse, eller om aktiver med mindre sandsynlighed end 50% også skal indregnes blot med en lavere sandsynlighed og dermed en lavere dagsværdi.

- b) Materielle aktiver såsom ejendomme måles til en vurderet dagsværdi, eksempelvis på basis af en ekstern vurdering. Kan en sådan vurdering ikke foretages, kan der tages udgangspunkt i genanskaffelsesprisen med et nedslag for aktivets alder.
- c) Tekniske anlæg, driftsmateriel og inventar måles til dagsværdi. Hvor der ikke kan opgøres en separat dagsværdi, enten på grund af anlæggets særlige beskaffenhed eller på grund af, at anlæg af denne type sjældent handles bortset fra som led i en virksomhedsovertagelse, måles anlægget til den værdi, det ville koste at genopføre anlægget, med fradrag af afskrivninger under hensyntagen til anlæggets alder og stand.
- d) Finansielle aktiver og forpligtelser måles til noterede kurser eller, hvis der er tale om ikke-noterede instrumenter, så vidt muligt med udgangspunkt i observerbare markedsdata såsom rentesatser og valutakurser. På tilgodehavender foretages nedslag for beløb, der forventes at være uerholdelige.
- e) Beholdninger af færdigvarer og handelsvarer måles til forventet salgspris med fradrag af salgskomkostninger og en rimelig avance for den overtagende virksomheds salgsindsats, baseret på avancen på tilsvarende færdigvarer og handelsvarer.
- f) Varer under fremstilling måles til forventet salgspris med fradrag af færdiggørelsesomkostninger, salgskomkostninger og en rimelig avance for den overtagende virksomheds færdiggørelse og salgsindsats, baseret på avancen på tilsvarende færdigvarer.
- g) Råvarer måles til genanskaffelsespris.
- h) Gæld måles til nutidsværdien af de beløb, der skal betales. Kortfristet gæld kan måles til nominel værdi, når forskellen mellem det nominelle og det tilbagediskonterede beløb er uvæsentlig.
- i) Tabsgivende kontrakter, uafdækkede pensionsforpligtelser og andre identificerbare hensatte forpligtelser måles til nutidsværdien af de beløb, der skal betales for at opfylde forpligtelsen.

35.2.5.5. Skatteaktiver og -forpligtelser måles med udgangspunkt i den sammensluttede virksomheds eller koncerns forhold i overensstemmelse med regnskabsvejledningens afsnit 10. Skatteaktiver eller -forpligtelser opgøres inklusive skatteeffekten af foretagne omvurderinger af de identificerbare aktiver og forpligtelser til dagsværdier og tilbagediskonteres ikke. Skatteaktiver omfatter også udskudte skatteaktiver i den overtagne virksomhed, som ikke var indregnet før virksomhedssammenslutningen, men som en konsekvens af sammenslutningen nu opfylder kriterierne for indregning.

35.2.5.6. På overtagelsestidspunktet eksisterer der ikke altid fuld viden om identificerbare aktiver og forpligtelser og værdien heraf. Hvis det er tilfældet, foretages en foreløbig købsprisallokering på overtagelsestidspunktet. Efterfølgende kan der foretages regulering hertil indtil udløbet af det regnskabsår, der følger efter overtagelsesåret⁸. Der reguleres alene for forhold, som påvirker værdien på overtagelsestidspunktet, og ikke for efterfølgende ændringer. En eventuel regulering indregnes som en ændring af et regnskabsmæssigt skøn. Aktiverne og forpligtelserne reguleres således til den værdi, de ville have haft, hvis de fra starten havde været indregnet til den ændrede værdi. Tilsvarende reguleres goodwill og afskrivninger herpå, og differencen mellem regulering af aktiver og forpligtelser og goodwill indregnes i resultatopgørelsen⁹.

---

⁸ Det er uafklaret, om denne periode gælder i alle tilfælde, idet IFRS opererer med en anden periode.

⁹ Det er uafklaret, om denne metode for korrektion af overtagelsesbalancen skal anvendes i alle tilfælde.

35.2.6. Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill

35.2.6.1. En positiv forskel mellem kostprisen, dagsværdien af de identificerbare nettoaktiver og værdien af eventuelle minoritetsinteresser er goodwill, der klassificeres som et immaterielt aktiv og behandles efter regnskabsvejledningens afsnit 12. Når indre værdis metode anvendes, præsenteres goodwill ikke som en særskilt post i balancen, men indgår i regnskabsposten ”Kapitalandele”.

35.2.6.2. En negativ forskelsværdi indregnes som indtægt i resultatopgørelsen, når de almindelige betingelser for indregning heraf er til stede.

Når indre værdis metode anvendes, præsenteres negativ goodwill ikke som en særskilt post i balancen, men indgår (modregnes) i regnskabsposten ”Kapitalandele”.

35.3. Sammenlægningsmetoden

35.3.1. Sammenlægningsmetoden kan anvendes på virksomhedssammenslutninger mellem virksomheder under samme parts bestemmende indflydelse. Dette gælder, hvad enten den bestemmende indflydelse udøves af en person eller et kapitalselskab.

35.3.2. Efter sammenlægningsmetoden aflægges regnskabet for den sammenlagte virksomhed for den periode, hvori virksomhederne er sammenlagt, som om virksomhederne havde været sammenlagt i hele regnskabsåret. Sammenligningstal og hovedtal tilpasses tilsvarende, som om virksomhederne havde været sammenlagt fra og med den tidligste regnskabsperiode, der indgår i årsregnskabet.

35.3.3. Virksomheden kan også vælge at anse sammenlægningen som regnskabsmæssigt gennemført på det reelle erhvervestidspunkt, og dermed at indarbejde den regnskabsmæssige virkning af sammenlægningen fra dette tidspunkt. Efter denne fremgangsmåde kræves sammenligningstal ikke tilpasset.

35.3.4. Efter sammenlægningsmetoden indregnes og måles aktiver og forpligtelser til regnskabsmæssig værdi opgjort efter den erhvervende virksomheds regnskabspraksis. Aktiver og forpligtelser skal således fremgå, som om de oprindeligt var erhvervet af den erhvervende virksomhed. I modsætning til overtagelsesmetoden omvurderes aktiver og forpligtelser ikke til dagsværdier. Et forskelsbeløb tillægges eller fratrækkes på tydelig vis i egenkapitalens reserver, der kan anvendes til at dække underskud. Transaktionsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de afholdes.

35.4. Andre forhold

35.4.1. Omkostninger, der i forbindelse med virksomhedssammenslutning kan henføres til fremskaffelse af en gennemført kapitalforhøjelse, skal indregnes direkte i egenkapitalen. Omkostninger afholdt til at optage lån anvendt til finansiering af en virksomhedssammenslutning modregnes i låneprovenuet og amortiseres som en del af den effektive rente på lånet.

35.5. Oplysninger i årsrapporten

35.5.1. Regnskabsvejledningen anbefaler, at der i sammenslutningsåret for hver enkelt væsentlig virksomhedssammenslutning gives følgende oplysninger i noterne:

a) Navn og hjemsted samt beskrivelse af de sammensluttede virksomheder

- b) Karakteren af virksomhedssammenslutningen samt den anvendte metode for den regnskabsmæssige behandling
- c) Det tidspunkt, fra hvilket sammenslutningen har regnskabsmæssig effekt
- d) Angivelse af aktiviteter, som virksomheden har besluttet at afhænde eller afvikle som følge af virksomhedssammenslutningen
- e) Hvor stor en andel af stemmerettighederne i den overtagne virksomhed der erhverves
- f) Kostpris, vederlæggelsesform og eventuelle betingede betalinger.

35.5.2. Virksomhedssammenslutninger, der har væsentlig indflydelse på udviklingen i de økonomiske aktiviteter, skal omtales i ledelsesberetningen med oplysning om karakteren af virksomhedssammenslutningen.

35.5.3. Regnskabsvejledningen anbefaler oplysninger om indregnet goodwill i overensstemmelse med afsnit 12.6, hvorefter der skal vises en anlægssnote for goodwill. Afskrivningsperiodens længde skal altid begrundes.

35.5.4. Når indre værdis metode anvendes, skal noterne indeholde oplysninger om de positive og negative forskelsbeløb for henholdsvis tilknyttede virksomheder og associerede virksomheder, som konstateres ved første indregning af kapitalandele. Regnskabsvejledningen anbefaler endvidere oplysninger om de forskelsbeløb, der resterer på balancedagen.

35.5.5. Anvendt regnskabspraksis for virksomhedssammenslutninger skal beskrives. Det skal herunder fremgå, hvilke indregningsmetoder og målegrundlag der er anvendt.

35.5.6. *Årsregnskabslovens notekrav til koncernregnskabet fremgår af § 126. Der er blandt andet krav om at oplyse forskelsværdier indregnet i egenkapitalen ved anvendelse af sammenlægningsmetoden, jf. § 126, stk. 7.*

36. Supplerende beretninger

36.1.1. Virksomheden kan vælge at supplere den lovpligtige del af årsrapporten med eventuelle supplerende beretninger, der beskriver andre aspekter af virksomheden end de økonomiske forhold. Oplysninger af primært finansiel karakter må ikke placeres i en supplerende beretning, da supplerende beretninger alene retter sig mod rapportering om ikke-finansielle forhold som fx virksomhedens sociale ansvar, viden og medarbejderforhold, miljøforhold samt etiske målsætninger.

36.1.2. Vælger virksomheden at offentliggøre disse supplerende beretninger som en del af årsrapporten, stiller årsregnskabsloven en række krav til blandt andet kvaliteten af disse supplerende beretninger. Herudover præciserer årsregnskabsloven det formelle grundlag for udarbejdelsen af frivillige, supplerende beretninger.

36.1.3. Supplerende beretninger, der knyttes til årsrapporten, skal placeres særskilt i denne efter de lovpligtige bestanddele.

36.1.4. Supplerende beretninger skal give en retvisende redegørelse inden for rammerne af almindeligt anerkendte retningslinjer for sådanne beretninger. Årsregnskabsloven indeholder ikke en definition af begrebet ”almindeligt anerkendte retningslinjer”, men det overlades til praksis at udvikle sådanne retningslinjer.

36.1.5. Grundlæggende skal supplerende beretninger ligeledes overholde årsregnskabslovens kvalitetskrav om relevans, pålidelighed og sammenlignelighed. Endvidere skal de grundlæggende forudsætninger (regnskabsprincipperne) opfyldes med de tilpasninger, der følger af forholdets natur. Loven indeholder derudover ikke detailbestemmelser, der regulerer indholdet og formen af de supplerende beretninger.

36.1.6. Af de supplerende beretninger skal fremgå de metoder og målegrundlag, efter hvilke beretningerne er udarbejdet.

36.1.7. Supplerende beretninger er ikke omfattet af revision, review eller konsistentstjek, medmindre virksomheden og revisor konkret aftaler andet.

37. Ikrafttræden og fremtidig ajourføring

37.1.1. Denne ”Regnskabsvejledning for klasse B- og C-virksomheder”, ajourført marts 2016, erstatter den tidligere udgave fra februar 2013. Vejledningen kan anvendes for årsrapporter, hvor regnskabsåret slutter den 31.12.2015 eller senere.

37.1.2. Fremtidig ajourføring af vejledningen vil ske, når der vurderes at være behov herfor.